

โหราวิธีวิทยา

เล่มสาม

ดารา โหราศาสตร์สังเขป

รวบรวมโดย

รัชกาล

ประมวลวิธีคำนวณทุกประเภท อันเกี่ยว
กับวิธีการของโหราและดาราศาสตร์ พร้อม
ทั้งสูตรต่างๆ อันสำคัญยิ่งของการผูกดวง

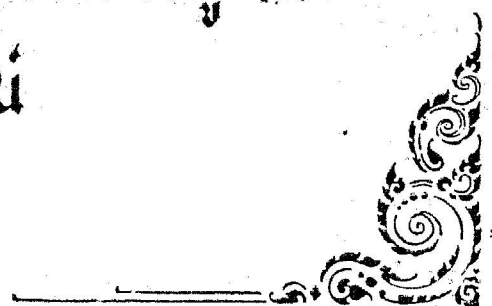
133.5

ห899

ล.1

๘ บาท

และพยากรณ์

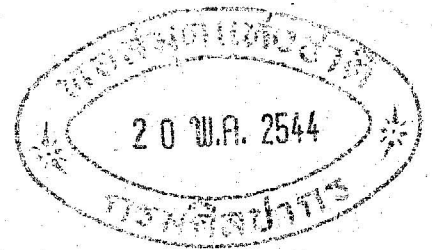
ไวยาวัจจนา

เล่มสาม

ดารา ไชยศาสตร์สังเขป

รวบรวมโดย

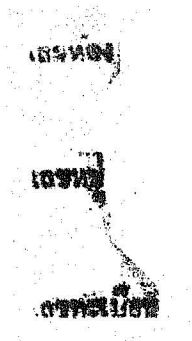
รัชช

ประมวลวิธีคำนวณทุกประเภท อันเกี่ยว
กับวิธีการของโหราและดาราศาสตร์ พร้อม
ทั้งสูตรต่างๆ อันสำคัญของการผูกดวง
และพยากรณ์

๘ บาท

213

133.5

ท899

ล.3

31111004835854

คำนำ

เมื่อนักศึกษาได้รู้หลักโหราศาสตร์การตั้งขึ้นต้นจากโหราวิทยาเล่ม ๒ แล้ว ประสงค์ความรู้ต่อไปในรายละเอียดของดาวเคราะห์และเรือนชะตา เพื่อหวังผล ที่ถูกต้องในการพยากรณ์ จำต้องปฏิบัติงานคำนวณตามวิธีคณิตศาสตร์ ข้อความในหนังสือเล่มนี้แนะนำถึงสิ่งสำคัญที่เป็นหลักของโหราคณิตศาสตร์ภาคคำนวณ ซึ่งมีสิ่งจำเป็นสำหรับนักศึกษาโหราศาสตร์ที่ปรารถนาผลพยากรณ์ที่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีตำรากำลึงดาวเคราะห์และเรือนชะตา (โหราวิทยาเล่ม ๔) ซึ่งเป็นตำราคู่กับตำรานี้ การได้ศึกษาจากตำรา ๒ เล่มนี้ จะให้นักศึกษาเข้าใจวิธีโหราคณิตศาสตร์ได้ไม่ยากนัก และสามารถให้นักศึกษาเตรียมพร้อมที่จะพยากรณ์ได้ ในตำราเล่มนี้ได้พยายามรวบรวมแต่สิ่งที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาในขั้นนี้.

การขาดการศึกษาแม้แต่หลักขั้นต้นของโหราคณิตศาสตร์ เป็นของแน่นอนที่จะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ง่ายๆ ในมูลฐานแห่งการพิสูจน์ของวิธีวินิจฉัยดวงชะตา แต่ทว่าถ้าหลงยึดถือแต่ในวิธีคำนวณอย่างเดียวก็จะเป็นภัยให้หย่อนความสามารถในการวินิจฉัยแลนำไปประเด็นต่างๆ เข้าเปรียบเทียบ ฉะนั้นความรู้ทางโหราคณิตศาสตร์เพียงปานกลาง จะเป็นสิ่งมีค่ามากสำหรับการผูกดวงชะตาแลตีความหมายดวงชะตา.

ข้อความแนะนำในหนังสือเล่มนี้ ให้ประโยชน์แก่ท่านที่เริ่มศึกษาและทั้งท่านที่มีความรู้อยู่แล้ว.

ข้อความในหนังสือนี้อาจมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ถ้าท่านผู้รู้ได้พบเห็นและกรุณาแนะนำเพื่อประโยชน์ให้นักศึกษาได้ความรู้สมบูรณ์ในวิชานี้ ข้าพเจ้าขอรับไว้ด้วยความจริงใจและขอขอบคุณอย่างสูงล่วงหน้าไว้ ณ ที่นี้.

วิธีคำนวณในตำราเล่มนี้และในโหราวิทยาเล่ม ๔ เป็นวิธีทำเลขอย่างสามัญ มีบวก, ลบ, คูณ, หาร. มีพิเศษอยู่ที่ทศนิยมซึ่งทำได้ง่ายกว่าเศษส่วน ท่านที่สนใจถ้า

มีผู้รู้แนะนำให้ก็จะเข้าใจได้โดยง่าย เรื่องสลับสย่งยากในตำราเล่มนี้ ไม่ได้อยู่ที่วิธี
ทำเลข แต่อยู่ที่การดำเนินงานซับซ้อนตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ของหลักวิชา เพราะ
เรื่องนี้เชื่อมโยงกันหลายชั้นหลายเชิง วิธีที่จะได้ความเข้าใจแจ่มแจ้งควรอ่าน
บทวนทีละบททีละข้อตามลำดับจนเข้าใจดี ในการอ้างอิงเชื่อมโยงกัน แล้วจึงฝึก
ทำไปตามวิธีที่กล่าวไว้ทีละชั้น เมื่อจำกฎต่างๆ และเข้าใจดีแล้วก็จะเห็นได้ว่าไม่
ยากนัก.

ศัพท์ที่ใช้ในโหราศาสตร์จารตะโดยมากเป็นภาษาสันสกฤต เมื่อแปลง
อักษรไทยได้พยายามรักษาพยัญชนะ, สะกด, การันต์, ครบถ้วนตามรูปเดิมในสัน-
สกฤต ซึ่งได้จาก “สันสกฤต-ไทย-อังกฤษ อภิธาน” ของร.อ. หลวงบวร
บรรณารักษ์พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ เกือบทั้งหมด.

อนึ่งศัพท์สันสกฤตโดยมากคำหนึ่งมีความหมายตั้งหลายอย่าง บางคำเกือบ
๒๐ อย่าง และหนังสือเล่มนี้เป็นตำราจำเป็นต้องพยายาม รักษาศัพท์ไว้ตามรูปเดิม
ของสันสกฤตเท่าที่จะทำได้ ข้าพเจ้าไม่มีความสามารถผันแปรเป็นอักษรไทยให้ออก
เสียงตามถนัดโดยให้ความหมายคงเดิมได้ทุกคำ

รัตน์

บ้านคลองแค

ราชบุรี

สารบัญ

ดารา - โหราศาสตร์	หน้า
บทที่ ๑ จักรราศีและดาวเคราะห์	๑
๑. จักรราศี	๑
๒. ดัรยวัก	๑
๓. ราศีในจักรราศี	๑
๔. นักษัตร	๑
๕. ระบบดาวเคราะห์	๒
๖. การหมุนเวียน	๒
๗. กำลังโคจรของดาวเคราะห์	๓
๘. พิกัดเดคลิเนชัน	๔
บทที่ ๒ ข้อสำคัญขั้นต้นบางอย่าง	
๙. ราศีแตรระยะของราศี	๖
๑๐. นักษัตรแตรระยะของนักษัตร	๖
๑๑. ราศีเคตตุนไหว	๖
๑๒. ราศีคงที่	๖
๑๓. ราศีสามัญ	๖
๑๔. ราศีค	๖
๑๕. ราศีค	๖
๑๖. ราศีฝ่ายสูง	๖
๑๗. ราศีฝ่ายต่ำ	๖
๑๘. ศิโรทัยราศี	๖
๑๙. ปรตโตทัยราศี	๖

ดาราศาสตร์

หน้า

๒๐. จักรโกณ	๘
๒๑. คร โณ	๘
๒๒. บัษปะระ	๘
๒๓. อะโณกติมาต์	๘
๒๔. อุปจย	๘
๒๕. ดาวเคราะห์เจ้าราศี	๘
๒๖. มหาอจ	๘
๒๗. นิจ	๘
๒๘. ศุภเคราะห์เดบาปเคราะห์	๘
๒๙. เพศ	๘
๓๐. มุตตรีโกณ	๘
๓๑. เครอดัมพน	๘
๓๒. การก	๑๐
๓๓. ภวะ	๑๑
๓๔. มาตราโหราศาสตร์	๑๒
๓๕. แกนและขั้วของพิภพ	๑๒
๓๖. วิศวเวหา	๑๒
๓๗. อักษางค์	๑๒
๓๘. เวชางค์	๑๒
๓๙. นาทวฤต	๑๓
๔๐. กษปะ	๑๓
๔๑. กรานติ	๑๓

บทที่ ๓ อายะนางศ

๔๒. จลวิษุวัต	๑๔
๔๓. การเคลื่อนของวิษุวัต	๑๔

ดาราศาสตร์	หน้า
๕๔. จักรราศีเกิดชนบทและคองท	๑๔
๕๕. ระบบด้ายระเนระไนรายระเน	๑๕
๕๖. ขาพะนางค	๑๕
๕๗. วันทมิอากาศวอน	๑๕
๕๘. ไม่วอนเนนออนเมือทบกนสนิท	๑๕
๕๙. การใช้ขาพะนางค	๑๖
๕๐. วิธิตัดขาพะนางค	๑๖

บทที่ ๔ ราศีมานัส

๕๑. วิถันดร	๑๘
๕๒. ราศีมานัส	๑๘
๕๓. จาระชนัน	๑๘
๕๔. ระยะเวลาดาหาคชณตขอบพา	๑๙
๕๕. พิจาณาราคีมานัส	๑๙
๕๖. เวลาของราศีในวิถันดรได้	๒๑

บทที่ ๕ อาทิตยอุทัยแลอัมฤงคค

๕๗. ประจักษ์เวลาอาทิตยชน-ตก	๒๒
๕๘. เวลาเที่ยงจริง	๒๒
๕๙. อหะระราตรี	๒๒
๖๐. คัดเวลาอาทิตย ชน-ตก	๒๓

บทที่ ๖ เวลา

๖๑. ส่วนต่าง ๆ ของเวลา	๓๐
๖๒. เวลามันยมทอังกิน	๓๑

ดาราศาสตร์

หน้า

๖๓. เวลาอัครา	๓๓
๖๔. ดวงอาทิตย์อย่าง	๓๔
๖๕. ดัชนีของมุมกาศมติก	๓๕

บทที่ ๗ เราะห์สผุ

๖๖. วิธการะห์สผุ	๓๖
๖๗. ทัณตวันรายณะของดาวเคราะห์	๔๐

บทที่ ๘ ถักนสผุ

๖๘. ถักน	๔๑
๖๙. เอนดรียะค	๔๑
๗๐. หาทหรือจคของถักน	๔๑
๗๑. ราชกณท	๔๕

บทที่ ๙ ทศมะสผุ

๗๒. ทศมะภวะ	๔๖
๗๓. ราชจักร	๔๖
๗๔. ความเห็นในเรองภวะจักร	๔๖
๗๕. กฎของภวะจักร	๔๖
๗๖. ความหมายจำกัดของภวะจักร	๔๗
๗๗. วิชการณาหาคณยกถางเวหา	๔๗

บทที่ ๑๐ ภวะสผุ

๗๘. ภวะหรือเรือน	๕๑
๗๙. ภวะมัยะ	๕๑
๘๐. เกณทภวะ	๕๑
๘๑. พิจรณาเกณทภวะ	๕๑

ตำรา - โหราศาสตร์	หน้า
๘๒. เวื่อนด้ามัญ	๕๒
๘๓. ภวะมัยของเวื่อนด้ามัญ	๕๒
๘๔. ภวะสนธิ	๕๕
๘๕. พิจารณาหาภวะสนธิ	๕๖
๘๖. บรรพาคฤศนภคของภวะ	๕๗
บทที่ ๑๑ โยทศะวาระ	
๘๗. วาระ	๕๘
๘๘. โยทศะวาระ	๕๘
๘๙. ชัทวาระ	๕๘
๙๐. สัมภวาระ	๕๘
๙๑. ทศะวาระ	๕๘
๙๒. โยทศะวาระ	๖๐
๙๓. ราช	๖๐
๙๔. โหรา	๖๐
๙๕. ครยางค์	๖๑
๙๖. จัทรูปร่าง	๖๒
๙๗. บัญจางค์	๖๒
๙๘. ชัทว้างค์	๖๓
๙๙. สัมปว้างค์	๖๓
๑๐๐. ชัทว้างค์	๖๔
๑๐๑. นว้างค์	๖๔
๑๐๒. นว้างค์แด่นักษัตรบาท	๖๖
๑๐๓. นว้างค์จักร	๖๗
๑๐๔. ทศ้างค์	๖๘

ดารา – โหราศาสตร์

หน้า

๑๐๕. เอกาทศางศ์	๖๘
๑๐๖. ทวาทศางศ์	๖๘
๑๐๗. โยทศางศ์	๖๙
๑๐๘. คฤทศางศ์	๖๙
๑๐๙. ษัฎฐีางศ์	๗๐
๑๑๐. สมทิกางศ์	๗๐
๑๑๑. ษัณษัณทิกางศ์	๗๑

บทที่ ๑๒ เจ้าวาระ

๑๑๒. เจ้าวาราศ	๗๒
๑๑๓. เจ้าโหรา	๗๒
๑๑๔. เจ้าครุฑ	๗๓
๑๑๕. เจ้าปฐวี	๗๔
๑๑๖. เจ้านวก	๗๔
๑๑๗. เจ้าทวาทศางศ์	๗๕

บทที่ ๑๓ สูตรต่างๆ

๑๑๘. จาระชน	๗๖
๑๑๙. อาทิตยชน-อาทิตยตก	๗๖
๑๒๐. อินทินาท	๘๐
๑๒๑. อคทาเวลาที่ชนนทรจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทย	๘๑

ดาราศาสตร์

หน้า

ตัวอย่าง :

๑. คติขายนางค์	๑๗
๒. หาวาค์มานต์	๒๐
๓. หาวาค์มานต์	๒๐
๔. หาเวตากตางฉนกกตางคณและอาทิตย ชน—อาทิตยตก	๒๕
๕. หาเวตากตางฉนกกตางคณและอาทิตย ชน—อาทิตยตก	๒๖
๖. หาเวตามัชยมทองถน	๓๒
๗. หาเวตามัชยมทองถน	๓๔
๘. หาตริโยทยชนม์กาดมทิกา	๓๕
๙. หาตริโยทยชนม์กาดมทิกา	๓๕
๑๐. หานรายนะทณนตรดาวเคราะห์	๓๖
๑๑. หาดคณ	๔๒
๑๒. หาดภาวะของนระ	๔๕
๑๓. หาเวตาอนนระ	๔๕
๑๔. หามัชยคณนรณะ	๔๕
๑๕. หาทณนตรของอัสตคณแดปาตาตฤคณ	๕๑
๑๖. หาเวตาของตริยวถ	๕๓
๑๗. หาภาวะมัชยของเรอนดามัญ	๕๓
๑๘. หาภาวะสุมตในชะตาควอย่าง	๕๕
๑๙. หาทณนตรของอามระณน	๕๖
๒๐. บรรพาดะคตครภาคของภาวะ	๕๗

ดารา – โหราศาสตร์	หน้า
๒๑. หอราศีและเจ้าราศี	๖๐
๒๒. หาโหราและเจ้าโหรา	๖๑
๒๓. หาตรยางศ์และเจ้าตรยางศ์	๖๒
๒๔. หาตั้งปฐางศ์และเจ้าตั้งปฐางศ์	๖๓
๒๕. หานดวงศ์และเจ้านดวงศ์	๖๕
๒๖. หานภักษัทรและบาท	๖๗
๒๗. นดวงศ์กฤณชาติ	๖๗
๒๘. หาทวาทค่างศ์และเจ้าทวาทค่างศ์	๖๘
๒๙. หาตฤมค่างศ์และเจ้าตฤมค่างศ์	๖๙
๓๐. ตารางตั้งปฐวาระ	๗๑

บทที่ ๑

ระบบจักรราศีและดาวเคราะห์

๑. จักรราศี จักรราศีคือเขตที่กำหนดเป็นเส้นทางรวมกันโดยรอบเป็นรูปวงกลมในท้องฟ้า มีระยะจากศูนย์วัดข้างละ ๕ องศา เรียกว่าภาคจักรหรือวงศัมันต์ เป็นวงกลมที่ไม่มีต้นและปลาย เพื่อดูการกำหนดระยะ จึงตั้งจุดเริ่มต้นเป็นหมายจุดตายตะวันออก เรียกจุดนี้ว่าจุดต้นของเมษ จักรราศีหมุนรอบรอบแกนวันละรอบ จากตะวันออกไปตะวันตก.

๒. สุริยวิถี สุริยวิถีคือทางโคจรของอาทิตย์ เรียกว่าอภิมณฑลหรือระวีมรคา เป็นทางตรงผ่านตลอดศูนย์กลางของเส้นทางรอบจักรราศี.

๓. ราศีในจักรราศี ในท้องฟ้าของสุริยวิถีแบ่งออกเป็น ๑๒ ภาค เรียกแต่ละภาคว่าราศี ราศีหนึ่งมีระยะเขต ๓๐ องศา แต่ละราศีหนึ่งมีคุณภาพพิเศษต่าง ๆ กัน ที่ได้กล่าวถึงระเบียบการตั้งจุดเริ่มต้นมาแต่ในข้อ ๑ นั้น การตั้งต้นของจักรราศี กระตั้งต้นเอาที่จุดแรกของราศีเมษ แต่ละราศี ๑ ระยะยาว ๓๐ องศา องศาหนึ่งแบ่งออกเป็น ๖๐ ตีปดา ๆ หนึ่งแบ่งออกไปอีกเป็น ๖๐ พดตีปดา ดังนั้นระยะทั้งหมดโดยรอบของจักรราศี ได้ ๑๒๖๐๐ ตีปดา หรือ ๑๒๕๖๐๐ พดตีปดา.

๔. นักษัตร เขตของสุริยวิถี กลุ่มดาวหรือนักษัตร ๒๗ กลุ่มเป็นทหมายกลุ่มดาวหรือนักษัตรเหล่านี้ เรียกกันว่าทอักษะของดวงจันทร์ เพราะดวงจันทร์ของอาทิตย์จรผ่านเข้าไปในกลุ่มนักษัตรเหล่านี้ครบทั้ง ๒๗ นักษัตรจึงได้ ๑ รอบวงจร ดังนั้นดวงจันทร์จึงสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับนักษัตรทั้ง ๒๗ น เมื่อจันทร์ผ่านกลุ่มนักษัตรในสุริยวิถีครบ ๒๗ นักษัตรหรือครบรอบหนึ่ง ก็เป็นทหมายว่าได้ ๑ เดือนจันทร์คืนนักษัตรหนึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน เรียกส่วนนั้น ๆ บาทหรือจตุภาค แต่บาทหนึ่งเท่ากับ ๓๓ องศาของเรา (จักรราศีหรือเส้นโค้งของวงจักรวาล) หรือว่าทางจักรราศีประกอบด้วย ๑๐๘ บาท ดังนั้นนักษัตรหนึ่งได้ ๑๓ องศา ๒๐ ตีปดาของเรา ราศี

แผนกษัตรทั้ง ๒ อย่างถือเอาจุดเริ่มต้น ณ ทเดยวจุด เดียว กัน ที่จุดทศนตร (แวง) ๐
องศาของราศีเมษ จุดนั้นคือจุดเริ่มต้นของราศีเมษ (คบท ๒) และเป็นจุดเริ่มต้นของ
นักษัตรอีกด้วย หมายความว่าทั้งราศีและนักษัตรรวมจุดเริ่มต้นจุดเดียวกัน.

๕. ระบบดาวเคราะห์ ระบบดาวเคราะห์คือระบบดรัยะ โดยมีดาว
เคราะห์หมีทั้งแปดดาว คือดวงอาทิตย์เป็นประธาน ประกอบด้วยดาวเคราะห์ดรัยะ
๗ ดวง (รวมทั้งอาทิตย์เองด้วย) ดาวเคราะห์ทุกดวงรักษาศูนย์กลางของการหมุน
เวียนแต่ละศูนย์กลางก็ได้รับแสงอาทิตย์ได้ ด้วยถ่วงดึงดูดจากกำลังของอาทิตย์และ
เคลื่อนไปเป็นวงรอบดวงอาทิตย์ ระยะเวลาดาวเคราะห์เคลื่อนไปจากจุดหนึ่งถึงอีก
จุดหนึ่งไม่เท่ากัน เปลี่ยนไปตามเหตุเฉพาะของแต่ละดาวเคราะห์ ในระบบดาว
เคราะห์หมีราหูและเกตุรวมอยู่ด้วยโดยถือเป็นอปรกาศเคราะห์ (ดาวเคราะห์ไม่มี
แสง) ยิ่งกว่านั้นความสำคัญของดาวเคราะห์ทั้ง ๒ นี้ ในทางโหราคณิตศาสตร์ก็ไม่
น้อย เพราะดูเหมือนว่าเมื่อเข้าไปสังเกตราศีใด ก็เป็นแต่เพียงคอยตามสัญญาณ
ของราศีที่เข้าไปสังเกตนั้น นักศึกษาต้องพยายามสังเกตผลปรากฏการณ์ของดาว
เคราะห์ทั้ง ๒ นี้ จากการโคจรของดาวเคราะห์.

ดาวเคราะห์ดาวที่อยู่ห่างไกลจากพื้นปฐพีมากที่สุด คือมาพฤษหัมบดี องค์การ
อาทิตย์ ศุกร์ พุธ และจันทร์ โคจรเข้ามาตามลำดับ.

๖. การหมุนเวียนและการหมุน ท่านโบราณจารย์ ได้สังเกตเห็น
เห็นว่า อาการเคลื่อนไหวของดาวเคราะห์ ได้ก่อให้เกิดอิทธิพลเห็นปรากฏ
การณ์ของภาคพื้นปฐพี เพราะดาวเคราะห์ทุกดวง รับกำลังดึงดูดแสงอาทิตย์จาก
อาทิตย์ ดาวเคราะห์ดำเนินการเคลื่อนไหวพร้อมกัน ๒ อย่าง ภาชนะแฉะระมันะ.

ภาชนะ คือการเคลื่อนไหวไปรอบดวงอาทิตย์ เพื่อรักษาศูนย์กลางของ
กำลังดึงดูดและศูนย์กลางของแสงอาทิตย์ ในขณะที่ดาวเคราะห์กำลังเคลื่อนไปก็
เกิดคลื่นในอากาศหรืออากาศเกิดเป็นคลื่น.

ระมันะ คืออาการที่ดาวเคราะห์หมุนรอบตัวเอง เพื่อรักษาอาการทรงตัว
ทางตั้ง ในขณะที่หมุนก็เกิดแรงเหวี่ยงกระจาย กระแสของวัตถุส่วนประสมในตัวเอง

แปรเป็นกระแสที่พัดเข้าประสมร่วมกับคลื่นอากาศ และคลื่นพร้อมด้วยกระแสที่พัดตั้งตัวเองทยอยกันมากระทบพื้นผิว ให้เกิดปรากฏการณ์ต่างๆ ดังที่แต่กระแสของวัตถุประสม หรือรวมความว่าคุณภาพของดาวเคราะห์นั้นๆ.

ภาชนะแด่กรรมของดาวเคราะห์ ๒ ประการของดาวเคราะห์ และรวมทั้งของโตกด้วย ต่อไปจะใช้คำว่าโคจรเป็นความหมาย.

๑. กำลังโคจรของดาวเคราะห์ ดาวเคราะห์แต่ละดวงโคจรห้อมกัฏวงไว้ในการโคจรของตัวเอง โดยยึดหลักระยะใกล้ไกลจากโลก เช่นดาวเคราะห์จันทร์เป็นตัวอย่าง ดาวเคราะห์จันทร์อยู่ใกล้กับเรามากที่สุด แต่ถึงนั้นจึงโคจรไปอย่างรวดเร็ว ดาวเคราะห์จันทร์ โคจรไปรอบจักรราศี ๑ รอบประมาณ ๓๐ วันจันทร์คติ เสด็จซึ่งอยู่ใกล้ที่สุดจากโลก มีอาการโคจรอย่างเชื่องช้า แต่ถึงนั้นเสด็จโคจรไปรอบจักรราศี ๑ รอบประมาณ ๓๐ ปี ดาวเคราะห์ไม่อาจรักษากำดังโคจรให้เสมอกันที่อยู่ได้เพราะเหตุหลายประการ ต่อไปนี้เป็นระยะเวลาที่ดาวเคราะห์โคจรไปได้ ๑ รอบจักรราศี โดยประมาณ.

อาทิตย์ โคจรประมาณอย่างหยาบได้ ๑ องศาต่อ ๑ วัน หรือ ๓๖๕ ๑/๔ วัน ต่อ ๑ รอบจักรราศี จันทร์ โคจรได้ ๑ รอบจักรราศีต่อ ๒๗ วัน ๗ ชั่วโมงเศษ อังคาร ประมาณระหว่าง ๔๕ ถึง ๖๐ วันต่อ ๑ ราศี พุธประมาณระยะเวลาโตเรียกว่าอาทิตย์ แต่โดยเหตุที่พุธอยู่ใกล้อาทิตย์ พุธก็จะมีการโคจรไม่คงที่ เนติผลอย่างหยาบ ในราว ๒๗ วันต่อ ๑ ราศี พฤหัสบดีประมาณอย่างหยาบ ๑๒ ปีต่อ ๑ รอบจักรราศี ศุกร์บางทีกนอยบางทีกมากกว่าอาทิตย์ เสด็จประมาณ ๓๐ เดือนต่อหนึ่ง ๑ ราศี ราหูและเกตุ ๑๘ เดือนต่อ ๑ ราศี หรือ ๑๘ ปีต่อ ๑ รอบจักรราศี ทิศทางโคจรของดาวเคราะห์ทุกดวงเป็นด้นพยะ (ทางโคจรธรรมชาติของดาวเคราะห์) แต่ของราหูและเกตุเป็นด้นพยะคติ (โคจรในทิศตรงข้ามกับดาวเคราะห์ดวงอื่นออกสู่ตะวันตก)

กำลังโคจรของดาวเคราะห์

ดาวเคราะห์	องศา	ลิปดา	ฟิลิปดา	ประ	ประระตะประระ	ตาตะประระ
อาทิตย์	วันละ ๐	๕๕	๘	๑๐	๑๐	๒๔
จันทร์	๑๓	๑๐	๓๔	๕๒	๓	๔๕
อังคาร	๐	๓๑	๒๖	๒๘	๓๓	๕
พุธ	๑	๕	๓๒	๒๐	๔๑	๕๑
พฤหัสบดี	๐	๔	๕๕	๘	๔๘	๓๕
ศุกร์	๑	๓๖	๗	๔๓	๓๗	๑๗
เสาร์	๐	๒	๐	๒๒	๕๓	๒๕

๖๐ ตาตะประระเป็น ๑ ประระตะประระ ๖๐ ประระตะประระเป็น ๑ ประระ ๖๐ ประระเป็น ๑ ฟิลิปดา ๖๐ ฟิลิปดาเป็น ๑ ลิปดา ๖๐ ลิปดาเป็น ๑ องศา ๓๐ องศาเป็น ๑ ราศี.

กำลังโคจรของดาวเคราะห์ข้างบนนี้ คิดมาจากคัมภีร์โหราศาสตร์แต่โบราณสมัย เดชะเรื่อนต้องศึกษาต่อไปอีกมากจึงจะทราบรายละเอียด

๘. พักตร์แลเสริด เมื่อดาวเคราะห์ โคจรระยะห่างจากอาทิตย์มากขึ้น กำลังเคลื่อนของดาวเคราะห์นั้นจะช้าลงหรือถอยหลัง (พักตร์) คือเมื่อดาวเคราะห์ ออกอยู่นอกทางที่อยู่ ในระยะใกล้กับดวงอาทิตย์ ซึ่งเป็นทางโคจรธรรมชาติของ ดาวเคราะห์นั่นเอง เพราะเมื่อถอยออกห่างจากอาทิตย์ดาวเคราะห์นั้นก็เลยถอยถอย ดึงจากอาทิตย์ไปทะเลาะถอย เพื่อให้ได้กำลังนั้นคนมาดาวเคราะห์จึงมีอาการ พักตร์ และเมื่อดาวเคราะห์ โคจรจากระยะใกล้อาทิตย์เข้าระยะใกล้กับอาทิตย์ ยิ่ง ใกล้เข้าไปได้กำลังดึงดูดจากอาทิตย์มากขึ้น ดังนั้นกำลังเคลื่อนของดาวเคราะห์ นั้นจึงเพิ่มความเร็วขึ้น เสริดคือว่าเข้าถึงขณอดจร (ความเร็วรอบ) ดาวเคราะห์ทั้งหมด อยู่ในข่ายของพักตร์และเสริด เว้นแต่อาทิตย์และจันทร์และยกเว้นประกาศะเคราะห์ (ราหู-เกตุ) เราได้พบว่าการเคลื่อนเร็วในการเคลื่อนของดาวเคราะห์ไม่เท่ากัน โดยที่

แตกต่างกันในส่วนต่าง ๆ ของวงโคจรและทั้งวงโคจรก็เป็นวงรี พิกัดและเส้นต่าง ๆ เป็นผลต่อเนื่องมาแต่เหตุจากกำลังกดดันเริ่มต้นของศักราชหรือศักราชหรือศักราช, มโนทัศน์ และประ (มีบรรยายในสรีรยศาสตร์)

ความสำคัญของพิกัดต่าง ๆ ของดาวเคราะห์ที่กว้างขวางมากเป็นดังจำเป็น สำหรับความหมายทางโหราศาสตร์ นักศึกษาจะต้องถือเอาที่สังเกตถูกต้องของดาวเคราะห์เป็นสำคัญ ปรากฏการณ์ของพิกัดบรรยายความสำคัญละเอียดในตำราต่าง ๆ ดาวเคราะห์แถบเรือนชะตา.

บทที่ ๒
ข้อสำคัญขั้นตอนบางอย่าง

๘. ราศีและระยะของราศี

๑	เมษ	ระยะ	๐-๓๐	องศา	๗	ตุลย์	ระยะ	๑๘๐-๒๑๐	องศา
๒	พฤษภ		๓๐-๖๐	,,	๘	พฤษภ	,,	๒๑๐-๒๔๐	,,
๓	มิถุน		๖๐-๙๐	,,	๙	กันย	,,	๒๔๐-๒๗๐	,,
๔	กรกฎ		๙๐-๑๒๐	,,	๑๐	มกร	,,	๒๗๐-๓๐๐	,,
๕	สิงห์		๑๒๐-๑๕๐	,,	๑๑	กุมภ	,,	๓๐๐-๓๓๐	,,
๖	กันย		๑๕๐-๑๘๐	,,	๑๒	มีน	,,	๓๓๐-๓๖๐	,,

๑๐. นักษัตริ์และระยะของนักษัตริ์

ราศี	นักษัตริ์	บาท	ระยะจาก ๐ เมษ องศา	ลิปดา
๑ เมษ	๑ อัศวิน	๔	๑๓	๒๐
	๒ ภารณี	๔	๒๖	๔๐
	๓ กฤติกา	๑	๓๐	๐๐
๒ พฤษภ	กฤติกา	๓	๔๐	๐๐
	๔ โรหิณี	๔	๕๓	๒๐
	๕ มฤคศีระ	๒	๖๐	๐๐
๓ มิถุน	มฤคศีระ	๒	๖๖	๔๐
	๖ อรพธ	๔	๘๐	๐๐
	๗ ปุณรवास	๓	๘๐	๐๐
๔ กรกฎ	ปุณรवास	๑	๘๓	๒๐
	๘ ปุษยมิ	๔	๑๐๖	๔๐
	๙ อัสนะ	๔	๑๒๐	๔๐

ข้อสำคัญขึ้นต้นบางอย่าง

๓

ราศี	นักษัตร	บาท	ระยะจาก ๐ เมษ. องศา	ลีปดา
๕ สิงห์	๑๐ มาฆะ	๔	๑๓๓	๒๐
	๑๑ ปุพพะ	๔	๑๔๖	๔๐
	๑๒ อุตตระ	๑	๑๕๐	๐๐
๖ กันย์	๑๓ อุตตระ	๓	๑๖๐	๐๐
	๑๓ หัษฐะ	๔	๑๗๓	๒๐
	๑๔ จิตตะ	๒	๑๘๐	๐๐
๗ ตุลย์	๑๔ จิตตะ	๒	๑๘๖	๔๐
	๑๕ สวาดี	๔	๒๐๐	๐๐
	๑๖ วิลาษะ	๓	๒๑๐	๐๐
๘ พฤศจิก	๑๖ วิลาษะ	๑	๒๑๓	๒๐
	๑๗ อнуราธ	๔	๒๒๖	๔๐
	๑๘ เชษฐะ	๔	๒๔๐	๐๐
๙ ธนู	๑๘ มุลละ	๔	๒๕๓	๒๐
	๒๐ บุรพชาธ	๔	๒๖๖	๔๐
	๒๑ อุตตราชาธ	๑	๒๗๐	๐๐
๑๐ มกร	๒๑ อุตตราชาธ	๓	๒๘๐	๐๐
	๒๒ สรวะณะ	๔	๒๙๓	๒๐
	๒๓ ธนิษฏะ	๒	๓๐๐	๐๐
๑๑กุมภ์	๒๓ ธนิษฏะ	๒	๓๐๖	๔๐
	๒๔ สัตกษ	๔	๓๒๐	๐๐
	๒๕ บุรพภักตร์	๓	๓๓๐	๐๐
๑๒ มีน	๒๕ บุรพภักตร์	๑	๓๓๓	๒๐
	๒๖ อุตตราภักตร์	๔	๓๔๖	๔๐
	๒๗ เรวะดี	๔	๓๖๐	๐๐

จะเห็นได้ตามรายการข้างบนว่า มฤตุมดาวนักษัตร ๒๗ กลุ่มประกอบเข้าในราศีทั้ง ๑๒ ราศีเช่นราศีเมษเป็นต้น ในราศีเมษมีบาททั้ง ๔ ของกลุ่มดาวนักษัตร อธิกัน (๑๓° ๒๐') บาททั้ง ๔ ของภารณ (๑๓° ๒๐') และ ๑ บาทของภฤติกา (๑๓° ๒๐') ทั้งหมดรวมกันเป็น ๕ บาท (๓๐°) ประกอบรวมกันได้ ๑ ราศี ยิ่งอีก ๓ บาทของภฤติกาที่เหลือจากราศีเมษ (ได้ ๑๐°) ๔ บาทของโรหิต (๑๓° ๒๐') ๒ บาทของมฤกษี (๖° ๔๐') รวมกันได้ราศีพฤษภแต่ละต่อไป รายการระยะนักษัตรบาทหนักัดกะตาต้องรู้และเข้าใจ เพื่อประโยชน์ไว้พิจารณาร่วมกับตั้งอื่นในบทต่อไป.

๑๑. ราศีเคลื่อนไหว (จรราสี) ได้แก่ราศี เมษ ภรณ ดุติย มกร.
๑๒. ราศีคงที่ (สถิราสี) ได้แก่ราศี พฤษภ สิงห์ พฤศจิก กุมภ์.
๑๓. ราศีสามัญ (ทวิภาวะราสี) ได้แก่ราศี มิถุน กันย์ ธนู มิน.
๑๔. ราศีคู่ ได้แก่ราศี เมษ มิถุน สิงห์ ดุติย ธนู กุมภ์.
๑๕. ราศีคู่ ได้แก่ราศี พฤษภ ภรณ กันย์ พฤศจิก มกร มิน.
๑๖. ราศีฝ่ายสูง ได้แก่ราศี ภรณ สิงห์ กันย์ ดุติย พฤศจิก ธนู.
๑๗. ราศีฝ่ายต่ำ ได้แก่ราศี กุมภ์ มิน เมษ พฤษภ มิถุน มกร.
๑๘. ศิริวิชัยราสี ได้แก่ราศี มิถุน สิงห์ กันย์ ดุติย พฤศจิก กุมภ์.
๑๙. ประสโตทัยราสี ได้แก่ราศี เมษ พฤษภ ภรณ ธนู มกร.

ศิริวิชัยราสีเป็นราศีมิถุนมีกำลังเวลาดากลางวัน ประสโตทัยราสีรวมทั้งราศีมิถุนด้วยมีกำลังเวลาดากลางคืน ศิริวิชัยราสีเรียกว่าราศีกลางด้วย และประสโตทัยราสีเรียกว่าราศีกลางคืนด้วย ราศีนี้มีรูปปลาเป็นเครื่องหมายเรียกว่าอภะโยทัยราสี.

๒๐. จัตุรโกณ ได้แก่วาดเคราะห์ทั้ง ๑ - ๕ - ๗ - ๑๐ แก่นหรือแก้คน.

๒๑. ตรียโกณ ได้แก่วาดเคราะห์ทั้ง ๑ - ๕ - ๙ แก่นหรือแก้คน.

๒๒. บัณเฑาะ (เรือนที่ให้ผลสำเร็จ) ได้แก่วาด ๒ - ๕ - ๘ -

๒๓. อโกลิมาส (เรือนค้ำ) ได้แก่เรือนที่ ๓-๖-๕-๑๒ เวน
เรือนที่ ๕.

๒๔. อุปจัย ได้แก่เรือนที่ ๓-๖-๑๐-๑๑

๒๕. ดาวเคราะห์เจ้าราศี อาทตย์เป็นเจ้าราศีตั้งที่ จันทรเป็นเจ้าราศี
กรกฎ อังคารเจ้าราศีเมษกับพฤหัสก็ พุธเจ้าราศีมถุนกับกันย์ พฤหัสบดีเจ้าราศีกรกฎกับ
มินศุภเจ้าราศีพฤษภกับตุลย์ เด้าเจ้าราศีมกรกับกัมภ.

๒๖. มหาอุจัย อาทตย์เป็นมหาอุจัย ๑๐ ในราศีเมษ จันทร ๓ ในราศี
พฤษภ อังคาร ๒๔ ในราศีมกร พุธ ๑๕ ในราศีกันย์ พฤหัสบดี ๕ ในราศีกรกฎ
ศุกร ๒๗ ในราศีเมษ เด้า ๒๐ ในราศีตุลย์.

๒๗. นาจี้ เรือนที่ ๗ หรือ ๑๘๐ จากมหาอุจัยเป็นเรือนนิจหรือเรือน
ตกดาวของดาวเคราะห์ เช่นอาทตย์เป็นนิจจ ๑๐ ในราศีตุลย์ จันทรเป็นนิจจ ๓ ใน
ราศีพฤหัส ฯลฯ

๒๘. ศกเคราะห์บาปเคราะห์ พฤหัสบดี ศกร จันทรเต็มดวง พุธรวม
หรือมดาวเคราะห์เป็นเกณฑ์เป็นดาวศกเคราะห์ อาทตย์ อังคาร เด้า จันทรรวม
หรือมดาวเคราะห์เป็นเกณฑ์เป็นบาปเคราะห์ ดวงแฉก ๑๐ คาบธ ๕ คาบธเป็น
จันทรเต็มดวง เป็นเวดามจันทรมาตัง ดวงแฉก ๑๐ คาบ ถึงขึ้น ๕ คาบ ๑๐ เป็น
จันทรรวมเป็นเวดามจันทรออก.

๒๙. เพศ พฤหัสบดี อังคาร อาทตย์ เป็นบุรุษเพศ ศกร จันทร เป็น
สตรีเพศ พุธ เด้า เป็นกระเทย.

๓๐. มูลตรีโกณ อาทตย์เป็นมูลตรีโกณที่ ๐-๒๐ ในราศีตั้งที่ จันทร
๕-๓๐ ในราศีพฤษภ อังคาร ๐-๑๒ ในราศีเมษ พุธ ๑๖-๒๐ ในราศีกันย์
พฤหัสบดี ๐-๑๐ ในราศีกรกฎ ศกร ๐-๕ ในราศีตุลย์ เด้า ๐-๒๐ ในราศีกัมภ.

๓๑. เครือสัมพันธ์ของดาวเคราะห์ การเป็นมิตรกันของดาวเคราะห์
หมายถึงรัศมีของดาวเคราะห์รวมกันได้ดวงทงกาดังเช่นถอดว่าเป็นมิตรกัน แต่ถอด
ขวางหรือตบตบถอดว่าเป็นศัตรูกันการเป็นมิตรกันมีทั้งมิตรดาว และมิตรชาวรา.

เครื่องสัมพันธ์คงที่หรือถาวร

ดาวเคราะห์	มิตร	กลาง	ศัตรู
อาทิตย์	จันทร์ อังคาร พฤหัสบดี	พุธ	เสาร์ ศุกร์
จันทร์	อาทิตย์ พุธ	อังคาร พฤหัสบดี เสาร์ ศุกร์	— — —
อังคาร	พฤหัสบดี จันทร์ อาทิตย์	เสาร์ ศุกร์	พุธ
พุธ	อาทิตย์ ศุกร์	อังคาร เสาร์ พฤหัสบดี จันทร์	
พฤหัสบดี	อาทิตย์ จันทร์ อังคาร	เสาร์	พุธ ศุกร์
ศุกร์	พุธ เสาร์	อังคาร พฤหัสบดี	อาทิตย์ จันทร์
เสาร์	พุธ ศุกร์	พฤหัสบดี	อาทิตย์ จันทร์ อังคาร

ดูหาเครื่องสัมพันธ์ของดาวเคราะห์แต่ละดวง มีอธิบายอย่างแจ่มแจ้งใน
ตำรากำหนดดาวเคราะห์และเรือนชะตา.

๓๒. การก (ตัวแทน) ดาวเคราะห์หนึ่งๆ เป็นการกของเหตุการณ์
บางอย่างในชะตา ทุกดาวเคราะห์เป็นเจ้าการครองแถมหน้าที่ตามความหมายนั้นๆ.

ดาวเคราะห์	การก	ตัวแทนสำหรับ
อาทิตย์	บิดร	พ่อ
จันทร์	มารดา	แม่
อังคาร	ภราตาร	พี่ น้องชาย
พุธ	กรรม	ศาสนาหรืออาชีพ

ข้อสำคัญขั้นต้นบางอย่าง

๑๑

ดาวเคราะห์	การก	ตัวแทนสำหรับ
พฤหัสบดี	บุตร	ลูก
ศุกร์	กัลตระ	เมีย ผัว
เสาร์	อายุร	อายุ
ราหู	มาตมะ	ดา ยายหรือเครือญาติทางฝ่ายแม่
เกตุ	บิตมะ	ปู่ ย่าหรือเครือญาติทางฝ่ายพ่อ

๓๓. ภาวะ ภาวะเป็นความหมายตรงกับเรือน จุดที่มากที่สุดใน
 ภาวะหรือเรือนใดแก่รัชภาคหรือจุดศูนย์กลางของเรือน เรือนที่ ๑๒ เรือนแต่ละ
 เรือนเป็นมาตรฐานแต่คงความสำคัญที่แน่นอนของเหตุการณ์แต่ละพฤติการณ์ที่อาจเกิด
 ขึ้นได้.

ภาวะ	เรือนที่	เจ้าการหรือให้ความหมายสำหรับ
ตนุภาวะ	๑	ตัวตน รูปลักษณะ การสร้างสรรค์
ธนะภาวะ	๒	ทรัพย์สิน ครอบครัว ความคิดเห็น เหตุของความตาย.
ภราตฤภาวะ	๓	ปัญญา ความรู้ พี่น้องชายแลหญิง.
ศุขภาวะ	๔	ความสุขทั่วไป แม่ การเรียน ยานพาหนะ.
บุตรภาวะ	๕	ลูก เกียรติ ชื่อเสียง.
ศัตรูภาวะ	๖	ศัตรู โรค หนี้สิน ความระทมทุกข์.
กัลตระภาวะ	๗	เมีย ผัว การสังเกต ไหวพริบ ความตาย.
อายุรภาวะ	๘	อายุ การเสียสละ.

ภาวะ	เรือนที่	เจ้าการหรือให้ความหมายสำหรับ.
กรรมภาวะ	๕	ศาสนา ครูอาจารย์ กุศลกรรม การเดินทาง พ่อ.
กรรมภาวะ	๑๐	อาชีพ การงาน ความรู้ วิชา.
ลาภภาวะ	๑๑	การได้ รายได้ ผลได้.
วัยภาวะ	๑๒	ความสูญเสีย ความหลุดพ้น.

๓๔. มาตราโหราศาสตร์ ดาวเคราะห์แต่ละเรือนชะตาที่จะมีกำลังแรงเดชอ่อนน้ เกิดจากเหตุต่าง ๆ กัน กำลังจากเหตุขนาดณประมาณได้โดยมาตรานี้ :
 ๖๐ ประจุ เป็น ๑ วรุ ประจุ ๖๐ วรุ เป็น ๑ วรุ ประจุ ๑ วรุ เรียกว่า ๑ ษัณ
 ดย.

ความหมายของศัพท์ดาราศาสตร์

๓๕. แกนและขั้วของพิภพ (Axis and pole) แกนของพิภพ เป็นเส้นตรงผ่านศูนย์กลางพิภพซึ่งหมุนจากตะวันตกไปตะวันออก โดยอาการเข้ดงไหวทเป็นปรกตอยเสมอ ขั้วของพิภพคือด้านที่ ทิศหรือปลายสุดของแกนของ ทัง ๒ ข้างบรรจบกับพื้นพิภพ เรียกว่าขั้วเหนือและขั้วใต้.

๓๖. วิศวเวหา (Earth's Equator) วิศวเวหาหรือเส้นศูนย์สูตรเป็นเส้นสมมุติโอบรอบพิภพอัยงกกลางระหว่างขั้วพิภพ ทัง ๒ เส้นศูนย์สูตรแบ่งพื้นพิภพออกเป็น (Hemisphere) ภาวหรือซีกโลกเหนือและภาคหรือซีกโลกใต้.

๓๗. อักขางศ (Latitude) อักขางศหรืออณันตร (ระยะรุ้ง) เป็นที่หมายกำหนดวงเบนมุมเหนือพื้นพิภพตามแนวเส้นผ่านขั้วพิภพ (Meridian) กระเขาเป็น ระยะ องศา ดิบค และวัดไปจาก ๐ ถึง ๙๐ องศา เหนือหรือใต้ตั้งแต่เส้นของ เส้นนั้น อยู่ในเขตภาคเหนือหรือใต้ของเส้นศูนย์สูตร.

๓๘. เรขางศ (Longitude) เรขางศหรือทศนตร (ระยะแวง) เป็น

ที่หมยกำหนดระยะระหว่างครณนอกหรือครณตกของเส้นผ่าซวงพภพ (Greenwich) ในประเทศอังกฤษเส้นมระยะเขตเป็นครณนอกหรือครณตกของกรณซดแทแต่ัดานที่ ทงได้กระเวตาไว้ในครา ๒๔ ชั่วโมงคือ ๓๖๐ องศา หรือ ๔ นาตคย ๑ องศา.

๓๕. นาฬิกาดัต (Celestial Equator) นาฬิกาดัตหรือศูนย์สูตรหรือ
ศูนย์กตางของเงา นาฬิกาดัตเป็นวงกลมใหญ่ของภาคเงาที่กำหนดทิศทางไม่
จากตำแหน่งของพจนราบบจากศูนย์สูตรของปฐพี.

๔๐. กษิปะ (Celestial Latitude) กษิปะหรือกณต (ระยะสูง)
ของดาว เปรียบระยะระหว่างมุมของดาวจากภาคจรดกับ

๔๑. กรานติ (Declination) กรานติคือการที่ดาวเคราะห์จรเป็นมุม
ของหรือบดไปจากทางขนานของสัรยวโลกไปทางเหนือหรือใต้ กรานติเป็นมุมระหว่าง
เงาภาคจากคั่นขั้วหรือคั่นขั้วของเงา เขาโคจรหรืออ้าห่างเท่าไรลดแต่
ระยะกรานติของดาวเคราะห์.

๔๒. จุดวิษุวัต (Equinoctial Point) คำนวณด้วยของเวลาแต่ด้วยวิธี
จุดผ่านตลก ๒ จุด เพราะมีหนึ่งอาทิตย์ โคจรผ่านเส้นศูนย์สูตร ๒ ครั้ง ๑ ฤดู ๑ ฤดู
วันอาทิตย์ โคจรผ่านเส้นศูนย์สูตรเรียกว่าวษุท (วันของวษุท) วษุท ๒ วัน
เป็นวันทมิฬเวลากลางคืนและกลางวันเท่ากันทั่วโลก จุดทั้ง ๒ ที่อาทิตย์ โคจรผ่าน
เส้นศูนย์สูตรเรียกว่า วษุทหรือวษุท (Vernal Equinox and The Autumnal Equinox)

๔๓. การเคลื่อนของวิษุวัต (Precession of The Equinoxes) จากการ
วิจัยทางดาราศาสตร์และคณิตศาสตร์ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า ทุกๆ ปีเมื่ออาทิตย์ถึง จุดวษุ-
ท ๐ องศาของราศีเมษ เมื่อนั้นเวลากลางคืนและกลางวันจะเท่ากันทุกปี
แต่ทุกปีพบพหุขงสัมพัทธ์อยู่แตกต่างกันบ้างเล็กน้อย จะเคลื่อนไปทางตะวันตก-
เกือบ ๕๐ ๑/๒ องศาทุกปี ทุกปีพบพหุขงเคลื่อนไปจากที่เดิมของปีแต่ด้วย ๕๐ ๑/๒
องศา เมื่อเมษขึ้นใหม่ ไม่ใช่เพียงแต่พหุขงหรือจุดวษุทเท่านั้นที่เคลื่อน แต่ทั้ง
จักรราศีก็เคลื่อนตามไปทางตะวันตกด้วย เป็นการเคลื่อนถอยหลังเพิ่มขึ้นทีละเล็ก
ทีละน้อยของจุดวษุท เรียกว่าการเคลื่อนของวษุท.

๔๔. จักรราศีเคลื่อนที่และคงที่ ในข้อ ๔๓ จะเห็นได้ว่าจุดวษุทถอย
เคลื่อนไปจากที่เดิม ดาวฤกษ์ที่สัมพันธ์แก่จุดวษุทของพหุขงได้แก่ดาวฤกษ์เรเวด
จักรราศีที่เคลื่อนตามไปด้วยเป็นจักรราศีที่กำหนดค่าแรกของราศีเมษ ณ จุดวษุท
ซึ่งได้เคลื่อนถอยไปทุก ๆ ปีเป็นจักรราศีที่เคลื่อนที่ หมายความว่าจุดแรกของจักรราศี
เคลื่อนที่ไปด้วยกับจุดวษุท ดาวฤกษ์เรเวดเป็นดาวฤกษ์ประจำท้องในเจหา
จักรราศีที่กำหนดค่าแรกของราศีเมษที่ดาวฤกษ์เรเวดเป็นจักรราศีคงที่ เพราะจุด
แรกของเมษเป็นจุดรวมอยู่ประจำกับดาวฤกษ์ประจำที่ (เรเวด) ไม่เคลื่อนตามไปกับ

จุดดวงต จักรราศีเกิดอนทเป็นทกำหนดหมายเอาว่าเป็นจักรราศีของราศี ส่วนจักร-
ราศีคงทเป็นทหมายว่าป็นจักรราศีของนักษัตร เพราะราศี ต่างๆ โดยมากแบ่งแต่
กำหนดเขตราศีด้วยนักษัตรบท แต่ให้ชอคตอยตามนักษัตรนนๆ

๔๕. ระบบส่ายะนะแลนียะนะ ระบบจักรราศีเกิดอนททางดาร-
ศาสตร์จัดเข้าในแผนกระบบส่ายะนะ และระบบจักรราศีคงทจัดเข้าในแผนกระบบ-
นียะนะ ระบบส่ายะนะเป็นวิธีการของนักโหราศาสตร์ตะวันตกนำมาใช้สำหรับการ
พยากรณ์ ส่วนนักโหราศาสตร์ภารตะใช้วิธีการของระบบนียะนะ

๔๖. อาษะนางศ ความแตกต่างกันระหว่างจุดแรกของส่ายะนะแ
นียะนะ ได้ค้นคว้าแต่พิสูจน์ไว้เมื่อสมัยหนึ่งเรียกว่า อาษะนางศ

๔๗. วันทมิอากาศรอน (Summer Solstic) ในวันทร้อนทสุดในฤดูร้อน
เป็นวันทดวงอาทิตย์เขาโกตเส้นศูนย์สูตรอย่างโกตซิดี ตรงกันอย่างด้นทของค่าแรก
ของราศีกรกฎ เวदानนเป็นเวดาทท กนอยางด้นททงกตางกลุ่มดาวนักษัตรอัสเดชะ
พอด.

๔๘. ไม่รวันแน่นอนเมอร่วมกันสนิท ปัจจุบันเป็นเชอหรือเข้า
กันวาทพิพเกิดอนทไปเระ ๕๐ ปี พดปดา ถอว่าเป็นการเกิดอนจากกนของจุด ๒ จุดคือ
ส่ายะนะแลนียะนะ เมื่อมีการเกิดอนจากกน ณ อดตกาตครงหนึ่งกตองมเวดาท ขย
ทรวมจุดเดียวกัน แต่วนเวดาเมออยร่วมจุดเดียวกันไม่อาจรู้แน่นอนได้ว่าดงแต่ เมอ
ไร อยางไรกตดางทเป็นทหมายจุดแรกคเหมอนได้หายปจากส่ายดาเดยแต่ เวดา
นสำหรับระยะเกิดอนททดวงไปแต่วกได้แต่อาศัยเหตุผลของอาษะนางศ ระยะเกิดอน
ททดวงไปแต่วกจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๗) คาคคเหว่าดงกันจาก ๑๕ ถึง ๒๕
องศา และเชอว่าอยู่ในระยะประมาณ ๑๒ ติปดาตวันออกของดาวมินา วันเมอ
เกิดอนจากกนทได้กำหนดไว้กหลายระยะ เช่นแต่บ พ.ศ. ๕๐๔, ๕๓๗, ๕๔๐,
๑๑๐๒ ฯลฯ เป็นเรอทอยในคความดงดัยได้มากมาย ยังไม่มีการพดจันใดทจะใช้ให้
เป็นประโยชน์ได้อย่างน่าพอใจ แต่เมอยังไม่มชอพดจันใดทให้เหตุผลเป็นทถกคตอง
ยงกวาน และเทาทใช้กนอยทกอนทได้มดลุ่มควร ถึงเมอจะยังไม่เป็นทนาพอใจ
เดยวกจาทองรบเอาใช้ไปหลังกอน ในทนไม่มคความประสงค์จะจวจรณอยางทง

อย่างใดในเรื่องนี้ ซึ่งจะเป็นการรบกวนนักศึกษาค้นคว้าด้วยความสับสนของหลักวิชา ในการพิจารณาปัญหาที่สำคัญในเรื่องการเคลื่อนของจุดวิษุวัต ต่อไปจะได้ชี้แจงถึงเรื่องอายะนangk และวิธีคำนวณสำหรับหาความแน่ชัดของอายะนangk พอให้นักศึกษาได้เข้าใจตามหลักการต่อไปนี้.

๔๙. การใช้อายะนangk ผู้นำนาฏทางโหราวิทยาแห่งภารตะตระหนักเนื่อวาระของราศีของราศีภังท (นิรายณะ) ซึ่งมีพหุคูณด้วยอย่างใกล้ชิดกับจุดของกุ่มดาวนักษัตร แต่ทางระบบราศีเคลื่อนที่ (ล้ายณะ) หาได้แสดงความแน่นอนแห่งหลักให้เป็นที่ประจักษ์ชัดได้ ทั้งทางปฏิบัติและทางที่จะสังเกตเห็นได้ให้ถึงซึ่งความแจ่มแจ้งที่สมเหตุสมผล อย่างไรก็ตามการประสงค์ของหนังสือเล่มนี้ ไม่มีความประสงค์จะลงดาเข้าวิจารณ์วิธีการของระบบหนึ่งใด หรือจะชี้ขาดเฉพาะคุณค่าของอายะนangk เพียงแต่จะบรรยายที่ลัดของดาวเคราะห์ทางนิรายณะ สำหรับความมุ่งหมายทางพยากรณ์ในความหมายของโหราศาสตร์ และสำหรับความต้องการทางโหราวิทยา.

เมื่อได้ตัวอายะนangk จากที่ลัดทางล้ายณะแล้ว และได้ผลถูกต้องจากการคำนวณ ก็เพียงพอเพียงอย่างสมบูรณ์ เพื่อการผูกดวงชะตาเฉพาะรายบุคคลต่าง ๆ ของกำลังแรงเคลื่อนของดาวเคราะห์ แต่เพื่อครอบคลุมรายละเอียดอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในขอบเขตของโหราคณิตศาสตร์ และให้ความสะดวกเพื่อเข้าถึงการพยากรณ์ที่ได้ผลอย่างถูกต้อง.

ทศนิตของเรือน (ภวะสมุต) ราคีมานต์ (Oblique Ascensions) แต่การคำนวณที่สำคัญอื่น ๆ เหล่านี้เป็นหลักการคำนวณเพื่อล้ายณะราศี เมื่อได้ตัวอายะนangk จากผลของการคำนวณเหล่านี้แล้ว ได้ผลจากการวัดอายะนangk เป็นนิรายณะภวะ ฯลฯ คือว่านักโหราศาสตร์ทางภารตะคำนวณจากมูลฐานของล้ายณะก่อน แล้วในที่ลัดคดทอนลงเป็นนิรายณะ นี่ให้เห็นความจำเป็นที่แท้จริงสำหรับอายะนangk.

๕๐. วิธีวัดอายะนangk โดยได้ผลพอประมาณ เอาเกณฑ์ไปลบหรือบวกกับที่ของการ ได้เท่าไรเอา ๕๐^๑/_๓ พัดปาดจนแล้วแปลงเป็นองศาตีปดา เกณฑ์อายะนangk ในทศนามาไซเพื่อให้เห็นวิธีคำนวณคดอายะนangk เท่านั้น เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แก่เกณฑ์ศักราชอาษะนางศมีค่าได้แก่วินาที ๕๘ สำหรับในประเทศไทยเราหา
ได้สังเกตจากปฏิทินและประกอบกับปรากฏการณ์ที่เสวย ๆ มา เกณฑ์ศักราชอาษะนางศ
ประมาณ ๘๓๕ หรืออยู่ในระหว่าง ๘๓๕ กับ ๘๓๖ สำหรับ พ.ศ.

ตัวอย่างที่ ๑ ศักราชอาษะนางศสำหรับปี พ.ศ. ๒๔๕๖ อาษะนางศ ๘๓๕

$$\text{พ.ศ. } ๒๔๕๖ - ๘๓๕ = ๑๖๒๑ \times ๕๐ \text{ ปี} = ๘๑๐๕๐ \text{ ปี}$$

$$๘๑๐๕๐ \div ๖๐ = ๑๓๕๐ \text{ ปี}$$

$$๑๓๕๐ \div ๖๐ = ๒๒ \text{ ปี}$$

$$๘๑๐๕๐ = ๒๒ \text{ ปี } ๕๐ \text{ ปี}$$

บทที่ ๔ ราศีมานัส

๕๑. **วิชานตรทางภูมิศาสตร์และระบบพิภพเป็นศูนย์กลาง (Geocentric System)** วิชาของสถานที่ต่าง ๆ ที่ปรากฏในแผนที่ธรรมดาเป็นวง. ทางภูมิศาสตร์ เพราะกำหนดจากที่ตั้งตามรูปกลมของพิภพ แต่ทางโหราศาสตร์ว่า ถ้ากดขั้วโลก ทั้ง ๒ เข้าหากันทำให้แบนราบจะเป็นรูปร่างรูปไข่ ดังนั้น วิชา ซึ่งวัดจากศูนย์กลางของพิภพโดยแท้จริงของวง เป็น วิชา ที่ได้จากศูนย์กลางของพิภพ วิชา ทางระบบพิภพเป็นศูนย์กลางจะน้อยกว่า วิชา ทางภูมิศาสตร์ประมาณ ๕ องศา เช่นที่ วิชา ทางภูมิศาสตร์ได้ ๑๒.๕๖ แต่ทางระบบพิภพเป็นศูนย์กลางจะได้เป็น ๑๒.๕๑.

๕๒. **ราศีมานัส (Oblique Ascension)** ราศีมานัสหมายความว่า ระยะเวลาที่ปรากฏการขึ้นสู่ราศีของจักรราศี (ระยะเวลาของการเปลี่ยนจากราศีหนึ่งถึงออกราศีหนึ่งเมื่อขึ้นสู่เส้นขอบฟ้าตะวันออก) ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงของราศี มานัสซึ่งเปลี่ยนจาก วิชา. หนึ่งถึงออก วิชา. หนึ่ง ก็ไม่อาจหาตนที่ถูกต้องในดวงชะตา หรือเรือนต่าง ๆ หรือเวลาทำนายทายทักได้แน่ชัด เวลาราศีมานัสเป็นหลัก เพื่อกำหนดโดยเฉพาะสำหรับราศีของระบบสายชะชะ แต่ผลของการคำนวณนั้นถูกต้อง เมื่อได้ตัวอายุชะนาศจากผดุน จะได้เวลาที่เหมาะสมเฉพาะราศีมานัสของระบบ นรายชะชะ ระยะเวลาที่ราศีขึ้นสู่ขอบฟ้าของเฉพาะสถานที่หนึ่งทีใดจะคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง.

๕๓. **จาเรชัณท์** ระยะเวลาระหว่างราศีต่อราศีของจักรราศีเปลี่ยน แปลงไปตามจำนวนของค่าต่าง ๆ กันของ วิชา. ซึ่งจะทำให้ถูกต้องได้ โดยจาเรชัณท์ (จำนวนที่ต่างกันของระยะเวลาเปลี่ยนราศี) ของเฉพาะแต่ละองศาของ วิชา. เช่น ตัวอย่างบุคคล ๒ คนเกิดพร้อมกัน คนหนึ่งเกิดที่กรุงเทพฯ อีกคนหนึ่งเกิดที่สงขลา วิชา. ของที่เกิดต่างกันทั้ง ๒ คน แต่ระยะเวลาของการเปลี่ยนราศีที่กรุงเทพฯ และที่สงขลา

ต้องผูกพันแน่นอน เวลาดำเนินการตามขั้นตอนของสถานที่ตั้ง ๒ ก ไม่เหมือนกัน
ดังนั้นก่อนจะผูกดวงชะตาจำต้องรู้เวลาแน่นอนของการเปลี่ยนราศี ณ วิถ. ต่างกัน.

เพื่อความประสงค์ที่จะได้จาระเขนงที่แท้จริงที่สุด จึงต้องเฉลยจาระ
เขนงเป็นต้นฉบับให้ได้นกกับวัดเวรา นักศึกษาอาจคำนวณหาราคีมานัส ณ วิถ.
หนึ่งใดได้จากจาระเขนงที่กำหนดให้ไว้ หนึ่งโดยเวลาของจาระเขนงที่ได้แก่อสุ (อสุ
หนึ่งเท่ากับ ๕ วินาทีของเวลาดำเนินการ) ถูกต้องตรงกันตามกฎของหรือดบจากกรกฎ
(ระยะเวลาดำเนินการที่ถูกต้อง) ของลำธารน้ำ.

๕๔. ระยะเวลาราศีมานัสสูบฟ้า ระยะเวลาดำเนินการของราศี
แห่งจักรวาลเอาจากลำธารน้ำเมฆ เฉลยที่เส้นศูนย์สูตรโดยวงเส้นหนึ่ง
(๐ วิถ.).

ราศี	อสุ	ชั่วโมง	นาที	วินาที
เมษ กันย์ คุลย์ มิน	๑๖๗๔	๓	๕๓	๓๖
พฤษภ สิงห์ พฤษภ จิก กุมภ์	๑๗๕๕	๓	๕๕	๔๐
มิถุน กรกฎ หนู มกร	๑๘๓๑	๒	๕๘	๔๔

๕๕. พิจารณาราศีมานัส จากหรือดบเวลาทราบที่สูบฟ้าเส้น
ศูนย์สูตร จาระเขนงของสถานที่ตั้ง (ใน วิถ. เหนือ)
จากเมษถึงมิถุน แต่จากมกรถึงมิถุน เป็นเกณฑ์ ดบ
จากกรกฎถึงกันย์ แต่จากตุลย์ถึงธนู เป็นเกณฑ์ บวก
คือจากเมษถึงมิถุนแต่จากมกรถึงมิถุน เอาจาระเขนงเฉพาะสถานที่ตั้งของการดับ
จากกรกฎถึงกันย์แต่จากตุลย์ถึงธนู เอาจาระเขนงที่นับจากเส้นศูนย์สูตร
ของราศี.

จาระเขนง	จำนวนที่ ๑	เป็น	อศ
จำนวนที่ ๒		เป็น	มษ
จำนวนที่ ๓		เป็น	อนด

อท สำหรับราศี เมษ กนิษฐ์ ดุจย มีน
 มรียะ ,, พฤษภ ถึงที่ พฤศจิก กุมภาพันธ์
 อินทยะ ,, มิถุน กรกฎ ชนุ มกร.

ตัวอย่างที่ ๒ หาราศีมานต์ ๑๓ วิถ. เห็นอชงมจาวระชนนเป็น ๑๖๒,
 ๑๓๐ และ ๕๓ อัดตามลำดับ.

ราศี	จาวระ		อ้นโตนาที่ ๑๓		วิถ. เห็น		
	๐ วิถ.	๑๓ วิถ.	อะสุ	หมิ วิมทิ	น.	นาที่	วินาที
๑ เมษ	๑๖๗๕	— ๑๖๒	๑๕๑๒	๕ ๑๒	๑	๕๐	๕๗
๒ พฤษภ	๑๗๙๕	— ๑๓๐	๑๖๖๕	๕ ๓๗	๑	๕๑	—
๓ มิถุน	๑๙๑๓	— ๕๓	๑๗๗๗	๕ ๑๓	๒	๕	๑๒
๔ กรกฎ	๑๙๑๓	+ ๕๓	๑๙๙๕	๕ ๓๐	๒	๑๒	๑๖
๕ สิงห์	๑๗๙๕	+ ๑๓๐	๑๙๒๕	๕ ๒๐	๒	๗	๒๐
๖ กนิษฐ์	๑๖๗๕	+ ๑๖๒	๑๙๓๖	๕ ๖	๒	๒	๒๔
๗ ดุจย	๑๖๗๕	+ ๑๖๒	๑๙๓๖	๕ ๖	๒	๒	๒๔
๘ พฤศจิก	๑๗๙๕	+ ๑๓๐	๑๙๒๕	๕ ๒๐	๒	๗	๒๐
๙ ชนุ	๑๙๑๓	+ ๕๓	๑๙๙๕	๕ ๓๐	๒	๑๒	๑๖
๑๐ มกร	๑๙๑๓	— ๕๓	๑๙๗๗	๕ ๑๓	๒	๕	๑๒
๑๑ กุมภาพันธ์	๑๗๙๕	— ๑๓๐	๑๖๖๕	๕ ๓๗	๑	๕๑	—
๑๒ มีน	๑๖๗๕	— ๑๖๒	๑๕๑๒	๕ ๑๒	๑	๕๐	๕๗
๒๑๖๐๐๐		๒๑๖๐๐๐	๖๐	๒๔			

ตัวอย่าง ๓: หาราศีมานต์ ๕๑ ๓๒ วิถ. เห็น จาวระชนนเป็น
 ๕๒๑, ๗๓๗, ๓๐๗ ตามลำดับ (เศษ ๓๒ มากกว่าครึ่งปีใช้ จาวระชนน
 ของ ๕๒)

จากระ ๕๑

ราคา	๐ วิถ.	๓๒ วิถ.	อันโตนาที่ที่ ๕๑ ๓๒ วิถ. เหนือ					
	อะสุ	เหนือ	อะสุ	ขมิ	วิขมิ	น.	นาที่	วินาที่
๑ เมฆ	๑๖๗๔	—	๔๒๓	๗๕๓	๒	๕๒	—	๕๐
๒ พฤษภ	๑๗๙๕	—	๗๓๗	๑๐๕๘	๒	๕๖	๑	๓๐
๓ มิถุน	๑๘๓๓	—	๓๐๗	๑๖๒๔	๔	๓๐	๑	๔๘
๔ กรกฎาคม	๑๘๓๓	+	๓๐๗	๒๒๓๘	๖	๑๓	๒	๒๘
๕ สิงหาคม	๑๗๙๕	+	๗๓๗	๒๕๓๒	๖	๒	๒	๔๘
๖ กันยายน	๑๖๗๔	+	๔๒๓	๒๕๙๕	๗	๑๒	๒	๕๓
๗ ตุลาคม	๑๖๗๔	+	๔๒๓	๒๕๙๕	๗	๑๒	๒	๕๓
๘ พฤศจิกายน	๑๗๙๕	+	๗๓๗	๒๕๓๒	๗	๒	๒	๔๘
๙ ธันวาคม	๑๘๓๓	+	๓๐๗	๒๒๓๘	๖	๑๓	๒	๒๘
๑๐ มกราคม	๑๘๓๓	—	๓๐๗	๑๖๒๔	๔	๓๐	๑	๔๘
๑๑ กุมภาพันธ์	๑๗๙๕	—	๗๓๗	๑๐๕๘	๒	๕๖	๑	๓๐
๑๒ มีนาคม	๑๖๗๔	—	๔๒๓	๗๕๓	๒	๕๒	—	๕๐
๒๑๖๐๐			๒๑๖๐๐			๖๐	๒๔	

๕๖. เวลาของราศีในวิถันตรได้ เกณฑ์บวกแดดบของจากระวันทุกวิถ.
 เหนือถัดมาเป็นตบและบวกรวดได้ เช่นในตัวอย่าง ๒เอา ๑๖๒ บวกกับ ๑๖๗๔ แทน
 ตบ จะได้อันโตนาที่ของราศีเมษที่ ๑๓ วิถ. ได้ ราคีมอันโตนาที่น้อยในวิถ. เหนือ ถัด
 เป็นราคีมอันโตนาที่มากในวิถ. ได้.

บทที่ ๕

อาทิตย์อุทัยและอัมฤกษ์

๕๗. ประจักษ์เวลาอาทิตย์อุทัยและอัมฤกษ์ เวลาแน่นอนเมื่อดวงอาทิตย์แรกปรากฏขอบฟ้าตะวันออก ณ ตำแหน่งหนึ่งใด เป็นเวลาอาทิตย์อุทัยสำหรับตำแหน่งนั้น และเวลาอาทิตย์ตกขอบฟ้าตะวันตกเป็นเวลาอาทิตย์อัมฤกษ์สำหรับตำแหน่งนั้น ดวงอาทิตย์มีเส้นฐานกลมมีเส้นผ่านศูนย์กลางดวงเต็มอ. ทำกันทุกมุม เวลาว่างระยะของการปรากฏตั้งแต่ขึ้นขอบฟ้า ถึงระยะเวลาที่อาทิตย์ขึ้นเต็มดวงขึ้นขอบฟ้าประมาณ ๕ - ๖ นาที เวลาอาทิตย์อุทัยถือเอาเส้นศูนย์กลางของดวงอาทิตย์อยู่ตรงเส้นขอบฟ้าพอดี ที่เห็นได้เฉพาะตำแหน่งหนึ่งใด ความจริงเมื่ออาทิตย์อุทัยอาทิตย์ไม่ได้อยู่ตรงเส้นขอบฟ้าทีเดียว แต่อยู่ใต้เส้นขอบฟ้าประมาณ ๒ - ๓ องศาของเรา แต่มองหาอาจหาเวลาจริงได้อย่างใกล้ชิด.

๕๘. เวลาเที่ยงจริง (Apparent Noon) เวลาเที่ยงจริงเป็นทศนิยมเมื่อศูนย์กลางของดวงอาทิตย์อยู่ตรงกับเส้นผ่านขั้วโลก หรือเส้นศูนย์เที่ยง (Meridian) ของตำแหน่ง เวลาเที่ยงจริงที่เห็นได้ โดยมากเหมือนกันทั่วไป.

๕๙. อหะแลรাত্রี อหะเป็นระยะเวลาระหว่างเวลาตกดวงวัน คือตั้งแต่เวลาอาทิตย์ตกถึงเวลาอาทิตย์ขึ้นอัมฤกษ์ ราตรีเป็นระยะเวลาระหว่างอาทิตย์อัมฤกษ์ถึงเวลาอาทิตย์อุทัย เป็นระยะเวลาระหว่างเวลาตกดวงคืน จนถึงศูนย์กลางหรือหะและราตรีทั้ง ๒ ภาค มีระยะเวลายาว ๓๐ มหานาที (๑๒ ชั่วโมง) เสมอ รวมแล้วทั้ง ๒ ภาคเป็น ๑ วันได้ ๒๔ ชั่วโมงเสมอ ถึงแม้ใน วิถ. อื่น ๆ ก็ได้ ๒๔ ชั่วโมงเหมือนกัน แต่ระยะเวลาระหว่างกลางวันแตกต่างกัน มากน้อยต่างกันขึ้นแต่การโคจรของดวงอาทิตย์ และระยะเวลาดำเนินการจะกลับกันเมื่อตำแหน่งอยู่ใน วิถ. เหนือหรือใต้ การเปลี่ยนแปลงของระยะเวลาดำเนินการเป็นไปตามหลักกรรมของอาทิตย์และ วิถ. ของตำแหน่ง.

ระยะเวลาระหว่างราตรีได้แก่บริเวณสถานที่ปราศจากแสงอาทิตย์ แต่ระยะเวลาระหว่างอหะได้แก่บริเวณสถานที่ได้รับแสงอาทิตย์ ถ้าเราดูเรือนของเรา (ดวงโค้ง) เราจะสามารถหาเวลาอาทิตย์ขึ้นอาทิตย์ตกได้.

การพิจารณาปัญหาการเกิดของวัตถุ ต้องถือหลักความจริงของวันที่อาทิตย์รวมจากวัตถุเป็น ๒ วัน ใน ๒ วันจะเห็นดวงอาทิตย์ได้ตลอด ๑๒ ชั่วโมง ณ สถานที่ทั่วไป และอีก ๑๒ ชั่วโมงไม่อาจเห็นดวงอาทิตย์ได้ ใน ๒ วันนกรานต์ของอาทิตย์เป็น ๐.

ระหว่างอุตรายันอาทิตย์จะโคจรมาไปทางทิศเหนือ ระยะเวลาของวันหนึ่งในเขตจี.เหนือ เวลาได้รับแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ปราศจากแสง (กลางวันมากกว่ากลางคืน) แต่ถ้าเป็นในเขต จี.ใต้ปรากฏการณ์นี้จะกลับกัน.

ระหว่างทักษิณายันอาทิตย์จะโคจรมาไปทางทิศใต้ ระยะเวลาของวันหนึ่งในเขต จี.ใต้กลางวันจะน้อยกว่ากลางคืน แต่ถ้าเป็นในเขต จี.เหนือปรากฏการณ์นี้จะกลับกัน.

๖๐. วิธีตัดเวลาอาทิตย์อุทัยแลอัมภกต (ของภาระตะ) การตัดเวลาอาทิตย์ขึ้นอาทิตย์ตกตามวิธีนี้ได้ผลใกล้เคียงกับความเป็นจริงพอสมควร ถ้าจะตัดเวลาอาทิตย์ขึ้นอาทิตย์ตก ดำเนินงานตามหลักต่อไปนี้ :

๑. วันเดือนปี ที่ต้องการรู้อาทิตย์ขึ้นอาทิตย์ตก.
๒. วิถีन्द्र ของสถานที่จะตัดเวลาอาทิตย์ขึ้นอาทิตย์ตก.
๓. จาระขันธ์ ของวิถีन्द्रนั้น.

จาระขันธ์จำนวน ๑ เป็น อทจาระขันธ์ เป็นอัมภกต.
 จาระขันธ์จำนวน ๒ เป็น มัชยจาระขันธ์ เป็นอัมภกต.
 จาระขันธ์จำนวน ๓ เป็น อนตยะจาระขันธ์ เป็นอัมภกต.

ข้อนี้

อทจาระขันธ์	เป็น ขณัทท ๑
อทจาระขันธ์ + มัชยจาระขันธ์	เป็น ขณัทท ๒
ขณัทท ๒ + อนตยะจาระขันธ์	เป็น ขณัทท ๓

๔. ทินันตร หรือผลของอาทิตย์นรายนะเมื่อเวลา ๖ นาฬิกา ของวันที่ต้องการ (ตั้งเวลาได้จากปฏิทินไทร)

๕. คัตถายะนางศปี ทต้องการ (บทที่ ๓ ข้อ ๕๐).

๖. มหาทินันตร หรือผลของระวิสัยนระเมื่อเวลา ๖ นาฬิกา.

เอาอายะนางร + อาทิตย์นรายนะ ได้ผลเป็น ทม. ระวิสัยนระ.

๗. ฤช ถ้าทินันตรระวิสัยนระ.

ระหว่าง ๐ ถึง ๕๐ เป็นฤชในตัวเอง.

ระหว่าง ๕๐ ถึง ๑๘๐ ๑๘๐ - ทม. ระวิสัยนระ = ฤช.

ระหว่าง ๑๘๐ ถึง ๒๗๐ ทม. ระวิสัยนระ - ๑๘๐ = ฤช.

ระหว่าง ๒๗๐ ถึง ๓๖๐ ๓๖๐ - ทม. ระวิสัยนระ = ฤช.

ถ้าฤชมากกว่า ๓๐ เอา ๓๐ หาร ได้เท่าไรเอาเท่าไรเป็นจำนวนประดงค์.

๘. จำนวนประดงค์ ถ้าฤชไม่ถึง ๓๐ เอาที่จระชั้นขึ้นไปจนฤชแล้วหารด้วย ๓๐ ได้เท่าใดเป็นจำนวนประดงค์.

ถ้าฤชมากกว่า ๓๐ แต่น้อยกว่า ๖๐ เอาที่จระชั้นขึ้นไปจนเศษแล้วเอา ๓๐ หาร ได้เท่าใดเป็นจำนวนประดงค์.

ถ้าฤชมากกว่า ๖๐ แต่น้อยกว่า ๙๐ เอาที่จระชั้นขึ้นไปจนเศษแล้วเอา ๓๐ หาร ได้เท่าใดเป็นจำนวนประดงค์.

๙. จาระ ถ้าฤชไม่ถึง ๓๐ จำนวนประดงค์นั้นเป็นจระในตัวเอง.

ถ้าผลหารของฤชได้ตัว ๑ เอาชั้นที่ ๑ + จำนวนประดงค์ = จาระ.

ถ้าผลหารของฤชได้ตัว ๒ เอาชั้นที่ ๒ + จำนวนประดงค์ = จาระ.

ถ้าผลหารของฤชได้ตัว ๓ เอาชั้นที่ ๓ + จำนวนประดงค์ = จาระ.

แล้วแปลงจระ (วิมหรานาท) เป็นอัตรเวลาดำกต (๑ มหรานาท ๒๔ นาที, ๑ วิมหรานาท ๒๔ วินาที)

๑๐. ทินอาระระ ถ้าอาทิตย์นรายนะเป็นนศรายัน (จากเมษถึงกันย)

เอาจระเวลาบวกกับดำกต ๖ ชั่วโมง = ทินอาระระ (ครึ่งเวลาดำกตวัน)

ถ้าอาทิตย์สายระนะเป็นทักษิณายัน (จากคุดยั้งนิน) เอาจระเวลาดำกต
ตบจาก ๖ ชั่วโมง = ทินอวระระ (ครึ่งเวลาดากตวัน)

๑๑. ระยะเวลากลางวันกลางคืน

$$\text{ทินอวระระ} \times ๒ = \text{ระยะเวลาดากตวัน}$$

$$๒๔ - \text{ระยะเวลาดากตวัน} = \text{ระยะเวลาดากตคืน}$$

๑๒. เวลาอาทิตย์ขึ้นอาทิตย์ตก

$$๑๒ - \text{ทินอวระระ} = \text{เวลาอาทิตย์ขึ้น}$$

$$๑๒ + \text{ทินอวระระ} = \text{เวลาอาทิตย์ตก}$$

ตัวอย่าง ๔ : หาระยะเวลาของกลางวันกลางคืนแลเวลาอาทิตย์ขึ้น
อาทิตย์ตก ที่ จก. เหนือ ๑๓° ในวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๔๖๑ อายุระนางศ์ ๕๔๐.

๑. วันเดือนปีที่ต้องการ วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๔๖๑

๒. วิถีन्द्रของสถานที่ ที่ จก. เหนือ ๑๓°

๓. จาระขันฑ์ที่วิถีन्द्रนั้น จาระขันฑ์ที่ จก. เหนือ ๑๓° (ตาราง
๑ เศษทศนิยมมากกว่าครึ่ง) ได้ ๒๗ มัษ ๒๒ อันดยะ ๕ วิมหานาท.

ขันฑ์ที่ ๒๗ เป็นขันฑ์ ๑ หรือขันฑ์ ๒ = ๒๗ วิมหานาท.

$$(\text{ขันฑ์ที่ ๑}) ๒๗ + (\text{มัษ}) ๒๒ \text{ เป็นขันฑ์ที่ ๒} = ๔๙ \text{ วิมหานาท}$$

$$(\text{ขันฑ์ที่ ๒}) ๔๙ + (\text{อันดยะ}) ๕ \text{ เป็นขันฑ์ที่ ๓} = ๕๔ \text{ วิมหานาท}$$

๔. ที่มันดรอาทิตย์นราษะระเวลา ๖ น. ของวันที่ต้องการ ทม. หรือ
ลุ่มอาทิตย์นราษะระวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๔๖๑ เวลา ๖ น. ได้อาทิตย์ ราคัณษ ๒๘°
๔๘' หรือ ๕° ๒๘' ๔๘" = ๑๗๘° ๔๘'.

๕. คัดอายุระนางศปที่ต้องการ พ.ศ. ๒๔๖๑ - ๕๔๐ × ๕๐ $\frac{๑}{๓}$ = อายุระ
นางศ์ หรือ ๒๔๖๑ - ๕๔๐ × ๑๕๑ ÷ ๓ = ๒๑° ๑๕' ๕๗" อายุระนางศ์.

๖. ทินนัทรออาทิตย์สายระนะเมื่อเวลา ๖ น. ของวันที่ต้องการ ทม.
อาทิตย์นระนะวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๔๖๑ เวลา ๖ น.

$$= ๑๗๘^{\circ} ๔๘' ๐๐''$$

อายะนาศบทิศของการ พ.ศ. ๒๔๖๑

$$๒๑^{\circ} ๑๕' ๕๗'' +$$

ทม. ระด้ายระนะ ๑๖ ตุลาคม ๖๑. เวลา ๖ น.

$$= ๒๐๐^{\circ} ๓' ๕๗''$$

พิถีปตามากกว่า ๓๐" บัดขึ้นเป็น ๒๐๐" ๔' เอา ๓๐" หาร ได้รำค

๖ ๒๐" ๔'

๗. ฤช ฤช. ระด้ายระนะระหว่าง ๑๘๐ ถึง ๒๗๐ ทม. ระด้ายระนะ
ตอบด้วย ๑๘๐" ผลเป็นฤช.

ทม. ระด้ายระนะ

$$๒๐๐^{\circ} ๔'$$

ตอบด้วย

$$๑๘๐^{\circ} ๐' -$$

ฤช

$$๒๐^{\circ} ๔''$$

๘. จำนวนประสงคี่ ถ้าฤชไม่ถึง ๓๐" เอาทิจาระชนัท์ คูณฤชแล้ว
เอา ๓๐" หารได้เท่าใดเป็นจระในตัวเอง.

ฤช ๒๐" ๔' ไม่ถึง ๓๐" เอาทิจาระชนัท์คูณแล้วเอา ๓๐" หาร.

ฤช ๒๐" ๔' $\times ๒๗$ (อิจาระชนัท์) $\div ๓๐$.

หรือ $๒๐.๐๖ \times ๒๗ \div ๓๐ = ๑๘.๑๒$ บัดเศษทิ้งได้.

จำนวนประสงคี่ = ๑๘ วมหานาท.

๙. จาระ ถ้าฤชไม่ถึง ๓๐" จำนวนประสงคี่นั้นเป็นจาระอยู่ในตัว.

ฤช ๒๐" ๔' ไม่ถึง ๓๐" เพราะฉะนั้นจำนวนประสงคี่ ๑๘ วมหานาทเป็น
จาระ หรือจาระ = ๑๘ วมหานาท เป็นอตราเวลาต่ำถด = ๗ นาที ๑๒ วินาที.

๑๐. ทินอาระระ อาทิตย์สายระนะเป็นทักษณายัน (จากคุดยถึงมิน)
เอาจาระตอบ ๖ ชั่วโมง ผลเป็นทินอาระระ (ครึ่งเวลาดาถวัน)

อาทิตย์สายระนะรำคคุดย ๒๐" ๔' (เป็นทักษณายัน) เอาจาระตอบ ๖
ชั่วโมง.

๖ ชั่วโมงปดงเป็น ๕ ชั่วโมง ๕๕ นาที ๖๐ วินาที

เอจวาระดบ จาระ = ๗ , ๑๒ ,

ทนอวาระระ = ๕ , ๕๒ , ๕๘ ,

๑๑. ระยะเวลากลางวันแลกลางคืน

ทนอวาระระ $\times ๒$ = กตางวัน. ๒๔ - กตางวัน = กตางคืน

ระยะเวดากตางวัน ๕ ชั่วโมง ๕๒ นาที ๕๘ วินาที $\times ๒$

= ๑๑ , ๔๕ , ๓๖ ,

ระยะเวดากตางคืน = ๒๔ ชั่วโมง - ๑๑ ชั่วโมง ๔๕ นาที ๓๖ วินาที.

๒๔ ชั่วโมงปดงเป็น ๒๓ ชั่วโมง ๕๕ นาที ๖๐ วินาที

ระยะเวดากตางวัน ๑๑ , ๔๕ , ๓๖ ,

ระยะเวดากตางคืน = ๑๒ , ๑๔ , ๒๔

๑๒. เวลาอาทิตยขึ้นอาทิตยตก

เที่ยง - ทนอวาระระ = เวดอาทิตยขึ้น. เที่ยง + ทนอวาระระ = เวดอาทิตยตก

เวดอาทิตยขึ้น

ปดงเที่ยง (๑๒ น.) เป็น ๑๑ น. ๕๕ นาที ๖๐ วินาที

ทนอวาระระ ๕ , ๕๒ , ๕๘ , -

เวดอาทิตยขึ้น ๖ , ๗ , ๑๒ ,

เวดอาทิตยตก

เที่ยง (๑๒ น.) เป็น ๑๒ น. ๐๐ นาที ๐๐ วินาที

ทนอวาระระ ๕ , ๕๓ , ๕๘ , +

เวดอาทิตยตก = ๑๗ , ๕๒ , ๕๘ ,

ตัวอย่าง ๕: หา ระยะเวดากของเวดากตางวันกตางคืน แลเวดอาทิตยขึ้น
อาทิตยตกที่ วิถ. เหนือ ๓๖° ในวันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ขาเยนางศ ๕๔๐.

๑. วันที่ ๗ มกราคม ๒๔๗๕

๒. วิถ. เหนือ ๓๖°

๓. จาระขัณฑ์ที่ วิถ. เหนือ ๓๖° อท ๘๗ มัรย ๗๐ นันตยะ ๒๕

วันท ๑ = ๘๗, วันท ๒ = ๑๕๗, วันท ๓ = ๑๘๖ วิมหรานาท

๔. อาทิตย์นราษณะ ๗ มกราคม ๗๕ เวลา ๖ น.

ราศี ๘ ๒๒ ๓๐ - วัน ๒๒ ๓๐

๕. อาทิตย์นราษณะ พ.ศ. ๒๔๗๕ = ๒๑ ๒๗ ๔๑

๖. อาทิตย์นราษณะ อาทิตย์นราษณะ ๘ ๒๒ ๓๐ ๐๐

อาทิตย์นราษณะ ๒๑ ๒๗ ๔๑

อาทิตย์นราษณะ = ๕ ๑๓ ๕๗ ๔๑

๕ ๑๓ ๕๗ ๔๑ = ๒๘๓ ๕๘ = มกร ๑๓ ๕๘

๗. ฤช ระหว่าง ๒๗๐ ถึง ๓๖๐

ปดง ๓๖๐ เป็น ๓๕๕ ๖๐

อาทิตย์นราษณะ ๒๘๓ ๕๘ -

ฤช ๗๖ ๒

๘. จำนวนประสงค ฤช ๗๖ ๒ มากกว่า ๓๐ เอา ๓๐ ทาร.

๗๖ ๒ ÷ ๓๐ = ๒ เศษ ๑๖ ๒

เกณฑ์วันท = ๒

ฤชมากกว่า ๖๐ เอาวันทจรวันทคูณเศษแล้วเอา ๓๐ ทาร:

หรือ เศษ ๑๖.๐๓ × ๒๘ ÷ ๓๐ = ๑๕.๔๕ บวกเศษขึ้นเป็น ๑๖.

จำนวนประสงค = ๑๖ วิมหรานาท.

๙. จัระ ฤช ๗๖ ๒ ทารแล้วได้เกณฑ์วันท ๒ เอาวันท ๒ บวก

จำนวนประสงค.

จำนวนประสงค ๑๖ + ๑๕๗ (วันท ๒) = ๑๗๓ วิมหรานาท.

จัระ = ๑๗๓ × ๒๔ ÷ ๖๐ = ๑ ชั่วโมง ๕ นาที ๑๒ วินาที.

๑๐. ทินอาระระ อาทิตย์นราษณะมกร ๑๓ ๕๘ เป็นทกษณายน.

๖ ชั่วโมงปดงเป็น ๕ ชั่วโมง ๕๕ นาที ๖๐ วินาที

เอาจัระลบ ๑ ,, ๕ ,, ๑๒ ,, -

ทินอาระระ = ๕ ,, ๕๐ ,, ๕๘ ,,

อาทิตย์อุทัยแลอัมฤงคต

๒๕

๑๑. ระยะกลางวันกลางวัน

$$\begin{aligned} \text{ทินอาระระ} \times ๒ &= ๔ \text{ ชั่วโมง } ๕๐ \text{ นาที } ๔๘ \text{ วินาที} \times ๒ \\ &= ๘ \text{ ,, } ๔๑ \text{ ,, } ๓๖ \text{ ,,} \end{aligned}$$

$$\text{ระยะเวลากลางวัน} = ๘ \text{ ชั่วโมง } ๔๑ \text{ นาที } ๓๖ \text{ วินาที.}$$

$$\begin{aligned} ๒๔ \text{ ชั่วโมง} - \text{กลางวัน, } &\text{ปดง } ๒๔ \text{ เป็น } ๒๓ \text{ ชั่วโมง } ๕๕ \text{ นาที } ๖๐ \text{ วิ.} \\ &\text{กลางวัน } ๘ \text{ ,, } ๔๑ \text{ ,, } ๓๖ \text{ ,,} - \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &๑๔ \text{ ,, } ๑๔ \text{ ,, } ๒๔ \text{ ,,} \\ \text{ระยะเวลากลางคืน} &= ๑๔ \text{ ชั่วโมง } ๑๔ \text{ นาที } ๒๔ \text{ วินาที.} \end{aligned}$$

๑๒. อาทิตย์ขึ้นอาทิตย์ตก

$$\text{ปดงเที่ยงเป็น } ๑๑ \text{ นาฬิกา } ๕๕ \text{ นาที } ๖๐ \text{ วินาที.}$$

$$\text{ทินอาระระ } ๔ \text{ ,, } ๕๐ \text{ ,, } ๔๘ \text{ ,,} -$$

$$\text{อาทิตย์ขึ้นเวลา } ๗ \text{ ,, } ๕ \text{ ,, } ๑๒ \text{ ,,}$$

$$\text{เที่ยง } ๑๒ \text{ ,, } ๐๐ \text{ ,, } ๐๐ \text{ ,,}$$

$$\text{ทินอาระระ } ๔ \text{ ,, } ๕๐ \text{ ,, } ๔๘ \text{ ,,} -$$

$$\text{อาทิตย์ตกเวลา } ๑๖ \text{ ,, } ๕๐ \text{ ,, } ๔๘ \text{ ,,}$$

$$\text{วันที่ ๗ มกราคม ๗๕ วิถ. เหนือ ๓๖ } \text{อาทิตย์ขึ้นเวลา } ๐๗.๐๕ \text{ น.}$$

$$\text{อาทิตย์ตกเวลา } ๑๖.๕๑ \text{ น.}$$

บทที่ ๖

เวลา

๖๑. ส่วนต่างๆ ของเวลา ส่วนมากของเวลาเริ่มต้นด้วยตาตะประ ซึ่ง
เป็นส่วนย่อยที่น้อยที่สุดถึงกัลป์ (เท่ากับ ๔๓๒ โกฎปีนักษัตร) วันเริ่มแต่อาทิตย์
จนถึงอาทิตย์ขึ้น ส่วนต่าง ๆ ของเวลาแบ่งเป็นส่วนย่อยดังนี้ :

- ๖๐ ตาตะประ เป็น ๑ ประ
- ๖๐ ประ ,, ๑ วิลิปดา
- ๖๐ วิลิปดา ,, ๑ ลิปดา
- ๖๐ ลิปดา ,, ๑ วิมทิ
- ๖๐ วิมทิ ,, ๑ ชมทิ
- ๖๐ ชมทิ ,, ๑ วัน

ผลจากการคำนวณและค้นคว้าในสมัยนี้ได้กำหนดวัน ๓ ประเภท.

(ก) วันนักษัตร เท่ากับ ๒๓ ชั่วโมง ๕๖ นาทีของวัน
มัธยมกาล เรียกว่านักษัตรทิน.

(ข) วันสุริยะหรือวันแดด มากกว่าวันนักษัตรประมาณ ๕
นาที เรียกว่าดาวะนะทิน เริ่มแต่อาทิตย์ขึ้นถึงอาทิตย์ขึ้น.

(ค) วันสุริยะมัธยม ระยะเวลาของวันสุริยะมัธยมเฉลี่ย
จากจำนวนวันตลอดทั้งปี.

เดือนทหยมใช้กันอยู่ในสมัยนั้นอยู่ ๒ อย่าง จันทรมะ (จันทรคติ)
และสุริยมะ (สุริยคติ) เดือนจันทรมะ เกิดจากมูลฐานการโคจรของดวงจันทร์
เมื่อจันทร์โคจรได้ตลอด ๑ รอบจักรราศีได้ประมาณ ๓๐ วันหรือดิถี เป็นระยะเวลา
จากดวงจันทร์คบถึงดวงจันทร์คบอีกหนหนึ่ง เดือนสุริยมะเป็นระยะเวลาที่อาทิตย์
โคจรได้ ๑ ราศีประมาณ ๓๐ วันเศษ สุริยมะและนักษัตรเป็นบทใช้ในโหราศาสตร์
กับจันทรมะเป็นบทใช้กันอยู่ทั่วไป.

ระยะเวลาของปีต่าง ๆ ที่ได้จากการคำนวณดังนี้ มีดังนี้:

ปีอธิกสุรทิน ๓๖๕ วัน ๕ ชั่วโมง ๔๘ นาที ๔๖ วินาที.

ปีอธิกสุรทิน ๓๖๕ วัน ๖ ชั่วโมง ๙ นาที ๙ วินาที.

ปีอธิกสุรทิน ๓๖๕ วัน ๖ ชั่วโมง ๑๓ นาที ๔๘ วินาที.

๖๒. เวลาเฉลี่ยท้องถิ่น (Local mean time) เวลาเฉลี่ยท้องถิ่น (L.M.T.) เป็นค่าระดับและจำเป็นสำหรับการคำนวณดวงชะตาเมื่อดำเนินการตามจริงเวลา (เส้นศูนย์สูตร) ณ ที่หนึ่งใด ๆ หนึ่งนั้นเป็นเวลา ๑๒ นาฬิกาหรือเที่ยงวันเฉพาะท้องถิ่น เมื่อคำนวณดวงอาทิตย์จนถึงจุดสูงสุดของวันตรงกับท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาเที่ยงของท้องถิ่น ขอให้สังเกตเป็นพิเศษว่าเวลาที่ได้จากนาฬิกาแดดเฉพาะวันหนึ่ง ๆ นั้น ไม่ตรงกับเวลาเฉลี่ยท้องถิ่น เวลาเฉลี่ยท้องถิ่นเป็นจุดที่ประสงค์ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเหตุการณ์ ในชีวิตของบุคคล การจุดเวลาเกิดจากนาฬิกาแดดนั้นจะต้องระวังอย่างกวดขันว่า นาฬิกาหนึ่งเที่ยงตรงดี การคำนวณดวงชะตาครั้งแรกที่จะต้องรู้แน่ชัดคือเวลาเฉลี่ยท้องถิ่นเมื่อเกิด ระยะเวลาเฉลี่ยท้องถิ่นเฉพาะสถานที่นั้นอาศัยระยะของค่า ทม. (ระยะแวง) เป็นหลัก ได้ผลจากการคำนวณต่อไปนี้ ระยะ ๑ องศาของทม. เท่ากับ ๔ นาทีของเวลาเฉลี่ย.

กรีนิช (Greenwich) อยู่ที่ทม. (แวง) ๐ องศา จึงถือเอาที่กรีนิชเป็นศูนย์กลางของเวลาเฉลี่ยเรียกว่าเวลาเฉลี่ยกรีนิช (Greenwich mean time) สถานที่ใดอยู่ห่างจากกรีนิช ๑ องศา ทม. เวลาของสถานที่นั้นผลกับเวลากรีนิช ๔ นาที ถ้าสถานที่นั้นอยู่ทางตะวันออก ของกรีนิช เวลาของสถานที่นั้นมากกว่าเวลากรีนิชของค่า ๔ นาทีทุกองศา ถ้าสถานที่นั้นอยู่ทางตะวันตกของกรีนิช เวลาของสถานที่นั้นน้อยกว่าเวลากรีนิชของค่า ๔ นาทีทุกองศา เพราะสถานที่ที่อยู่ทางตะวันออกของกรีนิชได้รับแสงอาทิตย์ก่อนกรีนิช และทางตะวันตกของกรีนิชได้รับแสงอาทิตย์หลังกรีนิช ดังนั้นเวลา ณ สถานที่หนึ่งใดที่ทางตะวันออกของกรีนิชจึงต้องไปก่อนเวลาที่กรีนิชด้วยทางตะวันตกของกรีนิชก็ช้าไป (สังเกตแต่ละระยะทม.) เช่น ถ้าที่กรีนิชเป็นเวลาเที่ยงที่ท้องถิ่นทางตะวันออก ๑ องศาจากกรีนิชจะเป็นเที่ยงกับ ๔ นาที และที่ท้องถิ่นทางตะวันตก ๑ องศาจากกรีนิชจะเป็นเพียง ๑๑.๕๖ น. ก่อนเที่ยง.

การคตทม. ตั้งเป็นเวลาโดยง่าย ๆ ให้เอา ๑๕ ชั่วโมงของศักราชได้ผลให้เป็นเวลา เช่นตัวอย่างสถานที่แห่งหนึ่งทท. ๗๗ ๓๕ ตะวันออกของกรีซ เอา ๑๕ ชั่วโมงของศักราชดังนี้ :

$๗๗^{\circ} ๓๕' \div ๑๕, ๗๗ \div ๑๕ = ๕$ เป็นชั่วโมง เศษ ๒.

(เศษ ๒ $\times ๖๐ + ๓๕) = ๑๕๕' = ๑๕ = ๑๐$ เป็นนาที เศษ ๕

(เศษ ๕ $\times ๖๐) ๓๐๐ \div ๑๕ = ๒๐$ เป็นวินาที.

ดังนั้น $๗๗^{\circ} ๓๕' \div ๑๕ = ๕$ ชั่วโมง ๑๐ นาที ๒๐ วินาที.

สถานที่ทางตะวันออกของ กรีซ เวลามัธยมท้องถิ่นจึงตรงไปก่อนหรือมากกว่าเวลามัธยมกรีซ ๕ ชั่วโมง ๑๐ นาที ๒๐ วินาที คือถ้ากรีซเป็นเวลาเที่ยงเวลามัธยมท้องถิ่นของสถานที่ (ที่ $๗๗^{\circ} ๓๕'$ ตะวันออก) จะเป็นเวลา ๑๗ นาฬิกา ๑๐ นาที ๒๐ วินาที.

จะได้เวลามัธยมท้องถิ่นโดยเอาเวลา ๕ นาทีคือ ๑ องศา บวกหรือลบกับเวลามัธยมกรีซ ตั้งแต่ค่าของถันน้อย ใน ทม. ตะวันออกหรือตะวันตกของกรีซ.

เวลามัธยมกรีซ เป็นเวลามัธยมท้องถิ่น

เวลามัธยมกรีซ + หรือ - $\frac{\text{องศาทม.}}{๑๕} = \text{เวลามัธยมท้องถิ่น.}$

ถ้าท้องถิ่นน้อยทางตะวันออกของกรีซ +

ถ้าท้องถิ่นน้อยทางตะวันตกของกรีซ. -

ตัวอย่าง ๖: หาเวลามัธยมท้องถิ่นของสถานที่แห่งหนึ่งซึ่งอยู่ทางตะวันตกของกรีซ ๗๘° เมื่อเวลามัธยมกรีซเป็นเวลาเที่ยงวัน.

เวลามัธยมท้องถิ่น ๑๒ - $\frac{๗๘}{๑๕}$

$๗๘ \div ๑๕ = ๕$ เศษ ๓

(เศษ ๓ $\times ๖๐) = ๑๘๐ \div ๑๕ = ๑๒$

$$\frac{๗๘}{๑๕} = ๕ \text{ ชั่วโมง } ๑๒ \text{ นาที}$$

ปลงเที่ยง (๑๒ น.) เป็น ๑๑ ๖๐

๕ ๑๒

= ๖ ๔๘

(เพราะท้องถิ่นน้อยทางตะวันตกของกรีนิช)

ละแวกเวลามัชฌิมท้องถิ่น (ที่ ๗๘° ตะวันตก) ๖.๔๘ น. ก่อนเที่ยง.

๖๓. เวลาอัตรา (Standard Time) ประเทศต่างๆ ได้เลือกตั้งเวลาขึ้นใช้ ภายใน ประเทศ ทบประเทศหรือเฉพาะ แต่ภาคใหญ่ๆ ของประเทศเรียกว่าเวลาอัตรา เวลาอัตราเป็นกฎของเวลาดำหรับประเทศ เป็นเวลาที่ท้องถิ่นของจังหวัดสำคัญบางจังหวัดในประเทศ (เวลาอัตราที่ใช้ในประเทศไทยทุกวันนี้ตรงกับเวลาที่ท้องถิ่นของจังหวัดอบต) ถ้าเกิดในจังหวัดที่เวลาอัตราตรงกับเวลาที่ท้องถิ่นก็ได้ เวลาเกิดถูกต้องเป็นเวลามัชฌิมท้องถิ่น ถ้ามีละแวกต้องคิดเวลาอัตราเป็นเวลามัชฌิมท้องถิ่น ต้องรู้ว่าเวลาอัตรานำมาใช้ในประเทศแต่เมื่อไร (ประเทศสยามเริ่มใช้เวลาอัตราเมื่อวัน ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๓ เร็วกว่าเวลามัชฌิมกรีนิช ๗ ชั่วโมง) ดังแต่เดิมนั้นใช้เวลาอัตราต้องคิดเวลาอัตราเป็นเวลาที่ท้องถิ่น เช่นตัวอย่างกรุงเทพฯ อยู่ที่ยุท. ๑๐๐° ๒๕' ๓๒" ตะวันออกของกรีนิช คิดเป็นเวลาได้ ๖ ชั่วโมง ๔๑ นาที ๔๘ วินาที ก่อนเวลามัชฌิมกรีนิช แต่เวลาอัตราที่ได้จากนาฬิกาเป็น ๗ ชั่วโมง หมายความว่า ถ้าเวลามัชฌิมกรีนิชเป็นเวลาเที่ยงวัน เวลามัชฌิมท้องถิ่นสำหรับกรุงเทพฯ จะเป็น ๑๘ นาฬิกา ๔๑ นาที ๔๘ วินาที แต่เวลาอัตราที่ได้จากนาฬิกาจะเป็น ๑๕ นาฬิกา.

เวลาอัตรา + หรือ - ด้วยจำนวนแตกต่างระหว่างทศ. ของท้องถิ่นแต่ทศ.อัตรา (แปลงเป็นเวลาแล้ว) = เวลามัชฌิมท้องถิ่น.

+ ถ้า ทศ. ของท้องถิ่นมากกว่า ทศ. อัตรา.

- ถ้า ทศ. ของท้องถิ่นน้อยกว่า ทศ. อัตรา.

๖๔. ดวงชะตาตัวอย่าง วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๒.๒๐ ต.ท. (เวลาอัตรา) ที่ฉัตรเห็น ๑๓ องศา ที่ฉัตรตะวันออก ๗๗ องศา ๓๕ ติปดา (ในภูมิประเทศที่ใช้ที่ฉัตรอัตราเป็น ๘๒ องศา ๓๐ ติปดา) ต่อไปจะถือเอาชะตาเป็นดวงชะตาตัวอย่างในการปฏิบัติตามหลักต่าง ๆ.

ตัวอย่าง ๗: หาเวตามัชฌิมท้องถิ่นของเวลาเกิดในชะตาตัวอย่าง (ที่ฉัตรเป็นตะวันออก ๘๒° ๓๐' ของกรีนิชเท่ากับ ๕ ชั่วโมง ๓๐ นาที ตะวันออกของเวตามัชฌิมกรีนิช)

ทม. อัตรา. ๘๒° ๓๐'

ทม. ท้องถิ่น. ๗๗° ๓๕'

จำนวนแตกต่างระหว่างทม. อัตรากับทม. ท้องถิ่น ๕° ๕๕'

$$๕^{\circ} ๕๕' \div ๑๕ (๔ \times ๖๐ + ๕๕) \div ๑๕ = ๑๕ \text{ เศษ } ๑๐$$

$$(๑๐ \times ๖๐) \div ๑๕ = ๔๐$$

$$๕^{\circ} ๕๕' \div ๑๕ = ๑๕ \text{ นาที } ๔๐ \text{ วินาที}$$

เพราะว่า ทม. ท้องถิ่นน้อยกว่า ทม. อัตรา ต้องเอาเวลาที่ได้นับจากเวลาอัตรา.

ดังนั้น เวตามัชฌิมท้องถิ่น ๒.๒๐.๐๐ - ๐.๑๕.๔๐ = ๒ น. หดียง ตั้ง
 นนเวตามัชฌิมท้องถิ่นเมื่อเกิด ๒ นาฬิกาหลังเที่ยง.

๖๕. สูตรโยทยชนม์กาลมัททิกา สูตรโยทยชนม์กาลมัททิกาเป็นจำนวนมหา
 นาฬิกาจากอาทิตย์ จนถึงเวลาเกิด ที่แรกให้หาเวตามัชฌิมท้องถิ่นของเวลาเกิดและของ
 เวลาอาทิตย์ขึ้น แล้วทำตามกฎต่อไปนี้ (๒๔ วินาที = ๑ มินูทนาที ๒๔ นาที =
 ๑ มินูทนาที ๑ ชั่วโมง = ๒ มินูทนาทีครึ่ง)

เวลาเกิดลบด้วยเวลาอาทิตย์ขึ้นคูณด้วย ๒ คูณหรือ ๒.๕ = สูตรโยทยชนม์
 กาลมัททิกา.

๖๔. ดวงชะตาตัวอย่าง วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๒.๒๐ ต.ท. (เวลาอัตรา) ที่ฉัตรเห็น ๑๓ องศา ที่ฉัตรตะวันออก ๗๗ องศา ๓๕ ติปดา (ในภูมิประเทศที่ใช้ที่ฉัตรอัตราเป็น ๘๒ องศา ๓๐ ติปดา) ต่อไปจะถือเอาชะตาเป็นดวงชะตาตัวอย่างในการปฏิบัติตามหลักต่าง ๆ.

ตัวอย่าง ๗: หาเวตามัชฌิมท้องถิ่นของเวลาเกิดในชะตาตัวอย่าง (ที่ฉัตรเป็นตะวันออก ๘๒° ๓๐' ของกรีนิชเท่ากับ ๕ ชั่วโมง ๓๐ นาที ตะวันออกของเวตามัชฌิมกรีนิช)

ทม. อัตรา. ๘๒° ๓๐'

ทม. ท้องถิ่น. ๗๗° ๓๕'

จำนวนแตกต่างระหว่างทม. อัตรากับทม. ท้องถิ่น ๕° ๕๕'

$$๕^{\circ} ๕๕' \div ๑๕ (๔ \times ๖๐ + ๕๕) \div ๑๕ = ๑๕ \text{ เศษ } ๑๐$$

$$(๑๐ \times ๖๐) \div ๑๕ = ๔๐$$

$$๕^{\circ} ๕๕' \div ๑๕ = ๑๕ \text{ นาที } ๔๐ \text{ วินาที}$$

เพราะว่า ทม. ท้องถิ่นน้อยกว่า ทม. อัตรา ต้องเอาเวลาที่ได้นับจากเวลาอัตรา.

ดังนั้น เวตามัชฌิมท้องถิ่น ๒.๒๐.๐๐ - ๐.๑๕.๔๐ = ๒ น. หดียง ตั้ง
 นนเวตามัชฌิมท้องถิ่นเมื่อเกิด ๒ นาฬิกาหลังเที่ยง.

๖๕. สูตรโยทยชนม์กาลมัททิกา สูตรโยทยชนม์กาลมัททิกาเป็นจำนวนมหา
 นาฬิกาจากอาทิตย์ จนถึงเวลาเกิด ที่แรกให้หาเวตามัชฌิมท้องถิ่นของเวลาเกิดและของ
 เวลาอาทิตย์ขึ้น แล้วทำตามกฎต่อไปนี้ (๒๔ วินาที = ๑ มินาที ๒๔ นาที =
 ๑ มินาที ๑ ชั่วโมง = ๒ มินาทีครึ่ง)

เวลาเกิดลบด้วยเวลาอาทิตย์ขึ้นคูณด้วย ๒ ๒ หรือ ๒.๕ = สูตรโยทยชนม์
 กาลมัททิกา.

ตัวอย่าง ๘ : หาสุริยคติชนมภ์กาศมภ์กาศ ในชะตาด้วยอย่างอาทิตย์ขึ้นเมื่อ
วันที่ ๑๖ ตุลาคม (เวตามันรรมภ์กาศ) ๕.๕๔ ก.ท. เวตาคเกิด (เวตามันรรมภ์กาศ)
๒๓ ก.ท.

$$๒.๐๐ \text{ ก.ท.} - ๕.๕๔ \text{ ก.ท.} \times ๒.๕$$

$$๒ \text{ ก.ท.} = ๑๔.๐๐ \text{ น.} \quad ๑๔.๐๐ - ๕.๕๔ = ๘ \text{ ชั่วโมง } ๖ \text{ นาที.}$$

$$(๘ \text{ ชั่วโมง } ๖ \text{ นาที} = ๘.๑ \text{ ชั่วโมง}) \quad ๘.๑ \times ๒.๕ = ๒๐.๒๕$$

$$\text{หรือ } ๒๐ \text{ มหานคร } ๑๕ \text{ วันมานคร } (.๒๕ = \frac{๑}{๔})$$

ดังนั้นสุริยคติชนมภ์กาศมภ์กาศ (จากอาทิตย์ขึ้นถึงเวตาคเกิด) = ๒๐ มหานคร
๑๕ วันมานคร.

ตัวอย่าง ๙ : เกิดวันที่ ๓ พฤษภาคม ๗๕ เวตาค ๕.๕๕ ก.ท. (เวตามันรรมภ์กาศ)
ก.ท. เทน ๑๓ ทมภ์กาศออก ๗๕ หาสุริยคติชนมภ์กาศมภ์กาศ.

$$\text{วันที่ ๓ พฤษภาคม อาทิตย์ขึ้น (เวตามันรรมภ์กาศ)} = ๕.๔๒ \text{ ก.ท.}$$

$$\text{เวตาคเกิด (เวตามันรรมภ์กาศ)} = ๕.๕๕ \text{ ก.ท.}$$

$$๕.๕๕ - ๕.๔๒ \times ๒.๕, \quad ๕.๕๕ - ๕.๔๒ = ๓ \text{ นาที.}$$

$$๓ \text{ นาที} = \frac{๓}{๖๐} \text{ ชั่วโมง} = .๐๕ \text{ ชั่วโมง.}$$

$$.๐๕ \times ๒.๕ = .๑๒๕ \text{ มหานคร.}$$

$$.๑๒๕ \text{ มหานคร,} = ๖๐ \times .๑๒๕ \div ๑๐๐๐ = ๗.๕ \quad \text{หรือปดขึ้นเป็น ๘}$$

สุริยคติชนมภ์กาศมภ์กาศ = ๘ วันมานคร.

เคราะห์สุต (ที่มันตรของดาวเคราะห์)

๖๖. วิเคราะห์เคราะห์สุต ถ้าปฏิทินนั้นใช้ได้เหมาะแก่ของที่เกิดขึ้น และปฏิทินนั้นเป็นปฏิทินที่แสดงรายการ สถิติของดาวเคราะห์ถูกต้องหรือใกล้เคียง กับความเป็นจริงมากที่สุด ก็ไม่มีปัญหาอย่างอื่น ๆ.

หาวันเกิดในปฏิทินและจตุรกายการต่าง ๆ ในวันนั้นไว้ ถ้าในวันนั้นไม่ ปรากฏดาวเคราะห์ยก ให้หาวันหลังไปจนถึงวันที่ดาวเคราะห์ยกในวันที่ ใกล้กับวัน เกิดที่สุดจะพบสถิติของดาวเคราะห์ เป็นนักษัตรและนักษัตรบาท และเวลา (มหานาที) ที่ดาวเคราะห์โคจรลงเข้าในนักษัตรบาท หาเวลาที่ดาวเคราะห์เคยถอย โคจรเข้าใน บาททั้ง ๒ น และจดจำนามมหานาทีระหว่างที่ดาวเคราะห์ลงเข้าบาทแรกและเวลา เกิดด้วย แล้วทำตามกฎต่อไปนี้ :

กฎ (ก) สำหรับดาวเคราะห์ทอไป.

มหานาทีระหว่างเข้าบาทแรกและเวลาเกิด

$$\frac{\text{มหานาทีระหว่าง ๒ บาท.}}{\text{มหานาทีที่ โคจรสำหรับใน ๑ ราช.}} \times ๓๐ = \text{จำนวนองศาในบาทนั้น.}$$

กฎ (ข) สำหรับดาวเคราะห์จันทร.

มหานาทีระหว่างองศาแรกของราชและเวลาเกิด

$$\frac{\text{มหานาทีที่ โคจรสำหรับใน ๑ ราช.}}{\text{ได้เท่าไรเอาจำนวนบวกเข้ากับองศาของดาวเคราะห์ ที่จะโคจรเข้าบาท}}$$

แรก ผลเป็นนิรายณะที่สมควร.

ตัวอย่าง ๑๐ : หา นิรายณะที่ ส. ของดาวเคราะห์ ในชะตาตัวอย่าง ปฏิทิน

ปี พ.ศ. ๒๔๖๒ มีรายการดังนี้ :

วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๖๒ อาทิตย์เข้าบาทที่ ๒ ของจิตตะ เวลา ๕๑ / ๕๔ มหา

นาท.

เคราะห์ี่สฟุต (ที่นั้นครของดาวเคราะห์ี่)

๓๗

วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๒ อาทิตย์เข้าบาทที่ ๓ ของจัตตะ เวลา ๑๒ / ๑๘ มหานาท.

ดังนั้นระยะเวลาที่อาทิตย์จะต้องโคจรตลอด ๑ บาท หรือ $\frac{๑}{๓}$ ของค่าของ
เวลาในท้องฟ้าได้ดังนี้ :

มหา วิมहा

นาท นาท

วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๘ ๖ (อาทิตย์เข้าบาทที่ ๒ เมื่อเวลา ๕๑ / ๕๕ เหา
วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๖๐ - เวลานั้นไปลบ ๖๐ มหานาท ซึ่งเป็นเวลาใน ๑
วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๖๐ - วันคงได้เวลาในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๘/๖)
วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๖๐ -
วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๑๒ ๑๐

รวมเป็นเวลา ๒๐๐ ๑๖ หรือ ๑๒๐๑๖ วิมหานาท.

เวลาที่อาทิตย์ โคจรเข้าบาทที่ ๒ ของจัตตะ (ซึ่งเป็นเวลาที่ใกล้ที่สุดแก่
เวลาเกิด) ถึงเวลาเกิด.

มหา วิมहा

นาท นาท

วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๘ ๖
วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๖๐ -
วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๖๐ -
วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๐ ๑๕ (เวลาเกิดในวันที่ ๑๖ ตุลาคม)
รวมเป็นเวลา ๑๔๘ ๒๑ หรือ ๘๕๐๑ วิมหานาท.

$$\text{ตามกฎ (ก) } \frac{๘๕๐๑}{๑๒๐๑๖} \times ๓ \frac{๑}{๓} = (๘๕๐๑ \times ๑๐ \div ๓) \div ๑๒๐๑๖$$

$$๘๕๐๑ \times ๑๐ \div ๓ = ๘๕๐๑๐ \div ๓ = ๒๘๖๗๐$$

$$๒๘๖๗๐ \div ๑๒๐๑๖ = ๒ \text{ เป็นของค่า เศษ } ๕๖๓๘$$

$(๕๖๓๘ \times ๖๐) \div ๑๒๐๑๖ = ๒๘$ เป็นดิปดา เศษ ๑๘๗๒

$(๑๘๗๒ \times ๖๐) \div ๑๒๐๑๖ = ๙$ เป็นพิติปดา.

$\frac{๘๕๐๑}{๑๒๐๑๖} \times ๓ \frac{๑}{๓} = ๒$ ของค่า ๒๘ ดิปดา ๙ พิติปดา จำนวนนี้เป็นจำนวนที่

อาทิตย์ดวงเช้าในบาทที่ ๒ ของจิตระ ๓ บาทสุดท้ายของอตุระ ๔ บาทของหัตถะและ
๒ บาทแรกของจิตระ รวมกันประกอบเป็นราศีกันย์ ดังแต่ต้นบาทที่ ๒ ของอตุระถึง
ที่สุดในบาทที่ ๑ ของจิตระ ได้จำนวนของบาทแต่ละองค์ดังนี้ :

อตุระ ๓ บาท

หัตถะ ๔ บาท

จิตระ ๑ บาท

รวม ๘ บาท หรือ $\frac{๑๐}{๓} \times ๘ = ๒๖$ ของค่า ๔๐ ดิปดา.

เอาจำนวนบวกเข้ากับจำนวนของค่าที่ดวงเช้าในบาทที่ ๒ ของจิตระ คือ
 $๒๒๘'๕'' + ๒๖'๔๐''$ ได้ผลเป็นทศ. นวาระนะ คือ $๒๕๕'๕''$ หรือ $๒๕๕'$ ใน
ราศีกันย์ = ๑๗๕' ๘ จากองค์ที่ ๑ ของราศีเมษ

จันทร์.

มหา ภูมิหา

นาท นาท

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ในศักราชนะ

๕๕ ๒๑

เหลือจากศักราชนะมาอยู่ในรัชต

๐ ๓๕ (เอา ๕๕ / ๒๑ ดบ ๖๐)

วันที่ ๑๕ ตุลาคม อยู่ในรัชต

๕๗ ๑๔

เหลือจากศักราชนะ

๐ ๓๕

เวลาที่อยู่ในรัชต

๕๗ ๕๓

๑๕ ตุลาคม เหลือจากรัชตมาอยู่ในตักษิษ

๒ ๔๖ (เอา ๕๗ / ๑๕ ดบ ๖๐)

๑๖ ตุลาคม อยู่ในตักษิษ

๕๔ ๑๕

เวลาที่อยู่ในตักษิษ

๕๗ ๕

เคราะห์สุต (ที่มั่นคงของดาวเคราะห์)

๓๕

๑๖ ตุลา เหตุจากสถิตินั้นอยู่ในบรรพาทร์ ๕ ๔๑ (เอก ๕๔ / ๑๕ ตบ ๖๐)

๑๗ ตุลา อยู่ในบรรพาทร์ ๕๐ ๔๘

เวลาที่อยู่ในบรรพาทร์ ๕๖ ๒๕

ราศีกุมภ์ประกอบด้วย ๒ บาทสุดท้ายของรณษต ๔ บาท ของ สถิตินั้น ๓ บาท
แรกของบรรพาทน์.

$$= \frac{๑}{๒} \left(\frac{๕๗}{๕๓} \right) + \left(\frac{๕๗}{๕} \right) + \frac{๓}{๕} \left(\frac{๕๖}{๒๕} \right)$$

= ๒ บาทของรณษต + ๔ บาทของสถิตินั้น + ๓ บาทของบรรพาทน์.

๔ บาทของรณษต = $\frac{๕๗}{๕๓}$, ๒ บาท = $\frac{๕๗}{๕๓} \div ๒ = ๒๘ \frac{๕๗}{๕๓}$

๔ บาทของสถิตินั้น $\frac{๕๗}{๕}$ $\frac{๕๗}{๕}$

๔ บาทของบรรพาทน์ = $\frac{๕๖}{๒๕}$, ๓ บาท = $\frac{๕๖}{๒๕} \div ๔ \times ๓ = ๔๒ \frac{๒๑}{๒๕}$

เวลาที่จันทร์ โคจรตลอดราศีกุมภ์ ๑๒๘ ๒๓

ระยะเวลาระหว่างดวงจันทร์เริ่มขึ้นของค่าที่ ๑ ของราศีกุมภ์แต่ละเวลาเกิด
หาได้ดังต่อไปนี้ :

$$\frac{๑}{๒} \left(\frac{๕๗}{๕๘} \right) + \left(\frac{๒๓}{๑} \right)$$

$$\frac{๑}{๒} \left(\frac{๕๗}{๕๓} \right) = \frac{๕๗}{๕๓} \div ๒ = ๒๘ \frac{๕๗}{๕๓} \cdot ๕ + \frac{๒๓}{๑} = ๕๑ \frac{๕๗}{๕๓}$$

๑๕ ตุลา จันทร์ ขนบาทที่ ๒ ของรณษตหรือของค่าที่ ๑ ของราศีกุมภ์ แต่มีเวลาอยู่ใน
บาทที่ ๒ ของรณษต ๒๘ ๕๖.๕

เวลาที่เหลือจากรณษตถึงต้นวัน ๆ ที่ ๑๕ ตุลา ๒ ๔๖

วันที่ ๑๖ ตุลา เกิดเวลาหรือเวลาเกิด ๒๐ ๑๕

$$= ๕๑ \frac{๕๗}{๕๓}$$

หรือ ๕๑ ๕๗

$$\text{ทำตามกฎ (๓)} - \frac{๕๑ \frac{๕๗}{๕๓}}{๑๒๘ \frac{๒๑}{๒๕}} ๓๐ \times$$

$$\left(๕๑ \times ๖๐ + ๕๗ \right) \times \left(๓๐ \times ๖๐ \right) \div \left(๑๒๘ \times ๖๐ + ๒๓ \right) = \text{ติปดา.}$$

$$= ๓๑๑๗ \times ๑๘๐๐ \div ๗๗๐๓ = \text{ติปดา.}$$

$$๓๒๑๑๗ \times ๑๘๐๐ = ๕๖๑๐ = ๖๐๐$$

$$๕๖๑๐๖๐๐ \div ๗๗๐๓ = ๗๒๘ \text{ ติปดา } \text{ เศษ } ๒๘๑๖$$

$$๗๒๘ \div ๖๐ = ๑๒ \text{ เป็นองค์ } \text{ เศษ } ๘$$

$$\text{เศษ } ๘ \text{ เป็น ติปดา } = ๘ \text{ ติปดา}$$

$$(\text{เศษ } ๒๘๑๖ \times ๖๐) \div ๗๗๐๓ = ๒๒ \text{ เป็น ติปดา (บัดเศษขึ้น)}$$

ท.ม. นิรายะนะของจันทรได้ ๑๒ ๘ ๒๒ ในราศีกุมภ์ คือ ๓๑๒ ๘-๒๒ จากองค์ที่ ๑ ของราศีเมษ.

๖๗. ท.ม. นิรายะนะของดาวเคราะห์ เมื่อได้คำนวณตามวิธีแล้ว ได้
ท.ม. นิรายะนะของดาวเคราะห์ดังนี้ :

ดาวเคราะห์	สप्त	(ท.ม. ของดาวเคราะห์)
อาทิตย์	๑๗๕ องค์	๘ ติปดา
จันทร์	๓๑๒	๘
อังคาร	๒๒๕	๔๕
พุธ	๑๘๐	๓๓
พฤหัสบดี	๘๓	๓๕
ศุกร์	๑๗๐	๔
เสาร์	๑๒๔	๕๑
ราหู	๒๓๓	๒๓
เกตุ	๕๓	๒๓

วิธีได้นี้มาแสดงเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รู้วิธีหาดังกล่าว
เคราะห์ของภารตะ ซึ่งเป็นวชิ ทกอเขาระยะเวลาทีดาวเคราะห์โคจรผ่านบาตต่างๆ
ของนักษัตรเป็นหลัก รายการเวลาทีดาวเคราะห์โคจรเข้าในเขตของบาตแห่งนักษัตร
มีในปฏิทินโหราศาสตร์ภารตะ ถ้าใช้ปฏิทินแบบโหราศาสตร์สยาม ก็ให้หาดังกล่าว
ดาวเคราะห์ตามวิธีในโหราวิทยาเล่ม ๑ จะได้ผลอย่างเดียวกัน.

บทที่ ๘
ดัชนีผลิตภัณฑ์

๖๘. ดัชนี ดัชนีเป็นจุดที่เหมาะสมในสัปดาห์ที่สิบรอบฟ้าตะวันออกกำหนด
เป็นราคา, องค์การฯ ของดาวเมฆ.

๖๙. เดือนสุริยคติ พหุคูณเป็นวงรอบไข่มุกวันในรอบจากตะวันตก
ไปตะวันออก ดังนั้นราคาทั้งหมดของจักรราศีจึงได้รับแสงอิทธิพลของอาทิตย์ทุกวัน
เดือนสุริยคติทั้ง ๑๒ เดือนมีชื่อตรงกับราศีทั้ง ๑๒ ราศี ในวันต้นของราศีเมษของค่า
แรกของราศีนั้นอยู่ที่เส้นรอบฟ้าตะวันออก และราคาก็ค่อยๆ ปรากฏขึ้นที่
เด็กน้อยจนถึงวันต่อไป เมื่อเวลาอาทิตย์ขึ้นของค่าที่ ๒ ของเมษก็จะปรากฏขึ้นที่
ขอบฟ้าตะวันออก เมื่อวันครบรอบปีสุริยคติของค่าสุดท้ายของจักรราศีจะปรากฏเมื่อ
อาทิตย์ขึ้นที่ขอบฟ้าตะวันออกในวันสุดท้ายของราศีนั้น ดัชนีเป็นทฤษฎีเฉพาะที่
ขอบฟ้าตะวันออกเมื่อขณะหนึ่งเวลาใด จากข้อความดังกล่าวดัชนีเป็นจุดตะวันออกของ
สุริยคติที่บรรจบกับขอบฟ้าเมื่อขณะของการ เรียกว่าอุทัยดัชนี.

๗๐. หาหรือจุดของดัชนี ที่แรกหาที่สถิต (สถิต) ของอาทิตย์
นิยามระเอาอายุระนางศบอภเจ้า จะได้สถิตอาทิตย์ด้วยระ หาราคีที่อาทิตย์สถิต
ทั้งองค์ที่ผ่านไปแล้วและองค์ที่จะต้องผ่านต่อไปอีกในราศีนั้น จำนวนของค่าที่
อาทิตย์ผ่านไปแล้วเป็นภูกฐางค์ (องค์อดีต) และที่จะต้องผ่านต่อไปอีกเป็นภูก
ยางค์ (องค์อนาคต) หาภูกยถาด (จำนวนเวลาที่ผ่านคตอภูกยถางค์) จาก
ราคีมานัส ตามกฎต่อไปนี้:

$$\text{กฎ (ก)} \frac{\text{จำนวนเวตา (อินโดนาท) ของราศีอาทิตย์ย้ายระนะ}}{๓๐} \times \text{โกศยางศ์} = \text{โกศยกาด}$$

ได้โกศยกาดเท่าไรเอาไปลบอินศกาด (เวตาที่จะหาถัน) แล้วเอาจำนวนเวตา (อินโดนาท) ในราศีของราศีหน้าลบค่า ๆ กันไปตามลำดับเท่าที่จะลบได้จนถึงราศีสุดท้ายที่จะลบต่อไปไม่ได้ ราคินเรียกว่าอัฐทราศี และอินโดนาทของราคินเรียกว่าอัฐทนาท เป็นทเห็นได้จากตามเวตาทคองการ (หาถัน) น อัฐทราศีอยู่ทเส้นขอบฟ้า องศาของอัฐทราศีทพนเส้นขอบฟ้าจนไปเป็นองศาที่ดวงไป แล้วเรียกว่ากฎ หาได้ดังนี้ :

$$\text{กฎ (ข)} \frac{๓๐}{\text{อัฐทนาท}} \times \text{เวตาที่ดวงเข้าไป ในอัฐทราศี} = \text{กฎฐ (องศา}$$

อศค) บวกองศาที่ได้เข้ากับองศาของราศีทแสดมา (ราศีที่ลบได้) นับจากองศาที่ ๑ ของราศีเมษ แล้วเอาอายะนางศตบจำนวนน เสดอเท่าไรเป็นองศาจากดาวเมษถึงถัน.

ตัวอย่าง ๑๑ : หาถันในชะตาตัวอย่าง

อาทิตย์นรายะนะ ๑๗๘° ๔๕' ๐" อายะนางศ์ ๒๑° ๑๕' ๕๗"

อินศกาด (สุริยทัยนหมักถนทิกา) ๒๐/๑๕

ทพ. อาทิตย์นรายะนะ ๑๗๘° ๔๕' ๐"

อายะนางศ์ ๒๑ ๑๕ ๕๗ +

ทพ. อาทิตย์ย้ายระนะ ๒๐๐ ๔ ๕๗

$$๒๐๐ \div ๓๐ = ๖ \text{ (เศษ ๒๐)} = \text{ราศีคตย์ ๒๐° ๕'}$$

ขณะนั้นยกฐาน (ของค่าขาด) = ๒๐° ๕' ในราคาตัด

โกศยาง (ของค่าขาด) = ๓๐° - ๒๐° ๕' = ๙° ๕๕' ในราคาตัด

โกศยก $\frac{\text{อินโดนาท}}{๓๐} \times \text{โกศยาง} = \text{โกศยก}$

กฎ (ก) อินโดนาทที่ ๑๓ เห็น ๑๓ ราคาตัด = ๕ / ๖

โกศยก $\frac{๕/๖}{๓๐} \times ๙° ๕๕'$

= $(๕ \times ๖๐ + ๖) \div (๓๐ \times ๖๐) \times (๙ \times ๖๐ + ๕๕)$

= $๓๐๖ \div ๑๘๐๐ \times ๕๕๕$

หรือ $๓๐๖ \times ๕๕๕ \div ๑๘๐๐ = ๑๐๑.๑๕$ มหานา

$๑๐๑.๑๕ \div ๖๐ = ๑$ เป็นมหานา เศษ ๔๑.๑๕

เศษ ๔๑.๑๕ เป็นมหานา = ๔๑.๑๕ มหานา

ขณะนั้น โกศยก = ๑ มหานา ๔๑.๑๕ มหานา

คือเวลาที่ขาดจะคงจวในราคาตัด

ราคาพิเศษ

ราคา

ราคา

มหา นา	วิมา นา
๑	๔๑.๑๕
๕	๒๐.๘๓
๕	๓๐.๖
๕	๑๓
๑๗	๔๕.๖๕

อียศกาล (เวลาที่กำหนด)

มหานาที่ตรงไปแถวถึงสุดท้ายของราคามกร

เวลาที่เหลือในอดักราคาคอราคามกร

๒๐	๑๕
๑๗	๕๕
๒	๓๐

กฎฐานที่ตรงกับกฎฐานข้างบนนั้นได้ดังนี้ :

$$\begin{aligned} \text{กฎ (ข)} \quad & \frac{30}{\text{อัฐทรรษา}} \times \text{เวลาที่เหลือในอัฐทรรษา} = \text{องศาของอัฐทรรษา} \\ & \text{องศาของอัฐทรรษา} = \frac{30}{4/37.5} \times 2/30 \\ & = (30 \times 60) \div (4 \times 60 + 37.5) \times (2 \times 60 + 30) \\ & = 1800 \times 150 \div 277.5 \\ & 1800 \times 150 = 270000 \\ & 270000 \div 277.5 = 972 \text{ เป็นติปกา เกษ 2700} \\ & 972 \div 60 = 16 \text{ เป็นองศา เกษ 12} \\ & \text{เกษ 12 เป็นติปกา} \\ & \text{เกษ 2700} \times 60 \div 277.5 = 58 \text{ เป็นพิตปกา} \end{aligned}$$

$$\text{ฉะนั้น} \quad \frac{30}{\text{อัฐทรรษา}} \times \text{เวลาที่เหลือในอัฐทรรษา} = 16^{\circ} 12' 58''$$

กฎฐานที่กมภ์ = 16 องศา 12 ติปกา 58 พิตปกา

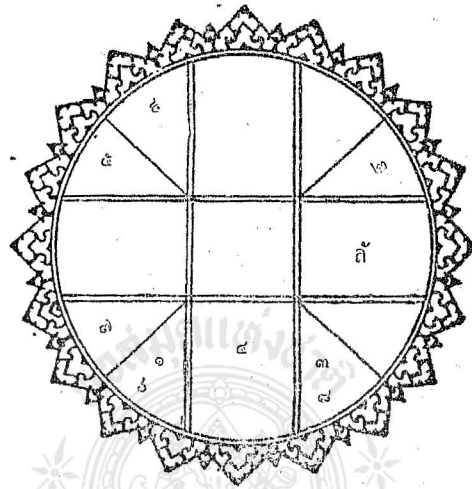
$$\text{ฉะนั้น} \quad \text{ตักนถ้ายระ} = 10 \text{ } 16^{\circ} 12' 58''$$

$$\text{อายะนังส} \quad 21 \text{ } 15 \text{ } 57 -$$

$$\text{ฉะนั้น} \quad \text{ตักนทแท้จริง} = \underline{\underline{5^{\circ} 26' 57''}}$$

ตักนของชะตาคว่ำอย่างได้ ๒๔ ๕๗ ราชันกร หรือแปลงเป็นองศา
จากจุดแรกของดาวเมษได้ ๒๔๕ ๕๗ เป็นอุกยตักน เอา ๑๘๐ บวกเข้าได้ตักน
ตักน (Ascendant and Descendant)

๗๑. ราศีกุนทล ราศีกุนทลเป็นแผนจักรราศีแสดงให้เห็นภาพจำลอง
ของท้องฟ้าเมื่อเกิด เรขกจลวงชะตา.

ทศมะ สุต (ที่มนัตรของเรือนที่ ๑๐)

๑๒. ทศมะภาวะ ทศมะภาวะหรือเรียกความขยดคน มขยดคนเทียบทาง ตาราศาสตร์ ได้แกจุดหรือชนด่งดัดของตริยวิถีเด่นค่นยเียงทางโหราศาสตร์ ถอ เป็น ทศมะภาวะ (เรือนที่ ๑๐) เป็นเจ้าการดำคญในการดำรงชีวิต ให้ความหมายถึง การอาชีพหรือเรียกออกอย่างหนึ่งว่ากรรม เป็นเนอเทตดำคญที่เหตออยู่ในดวงชะตาที่ จรตองพิจารณาให้ได้ความแน่อน เมื่อได้ ทศ. ของทศมะภาวะแน่อนแล้วเรองของ เรือนอื่น ๆ ก็หาได้ง่าย.

๑๓. ราศีจักร ราศีจักรเบนทหมายหรือเครื่องหมาย คงท ของ จักร ราศี ภายใตชอบเขตของราศีทั้ง ๑๒, ราศี ๑ เป็น ๑ ใน ๑๒ ส่วนของจักรราศีมชอบเขต ๓๐ องศาของตริยวิถี ในเรองนี้ขอให้เข้าใจว่า ราศีจักร (ข้อ ๗๑) และภาวะจักร (ข้อ ๗๕) ต่างกัน.

๑๔. ความเห็นในเรื่องภาวะจักร ความเห็นทวๆ ไปเข้าใจว่าภายหลัง ที่ได้สญคชของตคนแล้วภาวะอื่น ๆ ก็หาได้ง่าย โดยต้นนิษฐานว่าอิทธิพลของตคนมีชอบ เขตช่วงละ ๑๕ องศา แล้ววกเรมหาภาวะหน้าและหลังค่อไป ความเห็นไม่เป็นทถูก คอง.

ความจริงการเปลี่ยนแปลง ของอิทธิพลชนอยู่แก่ แต่ละ องศา ดิปดา ฯลฯ ของทศ. และวิถี. ณ พนปฐพี ราศีจักรออกจากภาวะจักรและเ็นไปเพอการพยากรณ์.

๑๕. กฎของภาวะจักร ภาวะจักรคอจุดตรง ที่ตริยวิถี ตคกับเส้นขอบฟ้า ตะวันออกเป็นอชยตคน (จุดเกิด) จุดตรงที่ตริยวิถีตคกับเส้นขอบฟ้าตะวันตกเป็น อชตมะตคน (จุดดับ) จุดตรงที่ตริยวิถีตคกับเส้นค่นยเียงทองถนเบนตคนเบองตง (จุดต่งต่งเหนือพนปฐพี) และนาทรตคน ๆ เบองตาได้ปฐพี.

๗๖. ความหมายจำกัดของภาวะจักร ภาวะจักรเป็นจุดหมายของสรีรยกิจ ในเรือนทง ๑๒ เรือน โดยอาศัยหตัก จิต. (รัง) ของสถานที่แะเวลาเมื่อเกิด (คมท ค่อไปนคำจำกัดความของเรือน) แะส่คคือรายตะเอียดค่อไปรของขอบเขตแห่ง เรือนต่าง ๆ เช่นภะรณิแะรายตะเอียดค่อไปรของกน.

๗๗. วิธิพิจารณาหาศูนย์กลางเวหา ความ แตกต่าง ระหว่าง เทียงฉน แะเวลาของฉนเห็นได้จากทลัถของอาทิตย์ โดยค่งนระเป็นทกำหนดนระค่อของ ระยะของเส้นศูนย์เทียง นระเป็นทงประคระค่อฉนวนออกแะปาศะจาตะยะค่อฉนวนตก เป็นประคระระหว่างเทียงฉนกับเทียงฉน แะเป็นปาศะจาตะยะระหว่างเทียงฉนกับ เทียงฉน.

ประคระนระสรปความเป็น ๒ นัย คือ :

(๑) ระยะเวตาระหว่างอาทิตย์แะศูนย์เทียง เมื่อเกิดภายหตักฉน อาทิตย์ฉน.

(๒) ระยะเวตาระหว่างศูนย์เทียงแะอาทิตย์ เมื่อเกิดก่อนคองอาทิตย์ ฉน คอเมอดฉนอาทิตย์ยังอย ใต้เส้นขอบฟ้าฉนวนออก.

ปาศะจาตะยะนระมี ๒ นัยเช่นกน คือ :

(๑) ระยะเวตาระหว่างศูนย์เทียงแะอาทิตย์ เมื่อก่อนคองอาทิตย์ตก.

(๒) ระยะเวตาระหว่างศูนย์เทียงแะอาทิตย์ ภายหตักฉนอาทิตย์ตก.

นระเมอดมจาก ๓๐ มหานาทได้เป็นอนนระ.

ในเรื่องนตองทาคความเข้าใจไว้ว่า ศูนย์เทียงได้แก่วะดาเทียงจริง อา- ทิตย์ได้แก่วะดาเกิด.

ภายหตักเมอได้เข้าใจแจ่มแจ้งนความหมายแะ ความ ค้าคณของ คำว่า ' นระ ' แะ ' อนนระ ' ให้หาว่าวะดาเกิดตกนประคระนระหรือปาศะจาตะ ยะนระ.

ประคะนระตะ.

(ก) ถ้าเกิดภายหลังอาทิตย์ ชน เขาเวตาเกิดตบจากทินอาระระ (ครึ่งเวตาถัดวัน)

(ข) ถ้าเกิดก่อนอาทิตย์ ชน เขาทินอาระระตบกับมหรานาทที่ผ่านล่วงแล้วจากเวตาเกิดถึงอาทิตย์ ชน.

ผลของทั้ง ๒ ประการเป็นประคะนระตะ คือประคะนระตะให้เห็นโดยเวตาที่ตบแล้วระหว่างเวตาเกิดและเวตาเที่ยงจริงของท้องถิ่น.

ในปัสะจาตะยะนระตะ.

(ก) ถ้าเกิดเวตาบ่ายก่อนอาทิตย์ตก เขาทินอาระระตบจากเวตาเกิด (เป็นมหรานาท)

(ข) ถ้าเกิดภายหลังอาทิตย์ตก เขาทินอาระระตบกับจำนวนเวตาระหว่างอาทิตย์ตกและเวตาเกิด ได้จำนวนเวตาของปัสะจาตะยะ.

ตามระเบียบการข้างบนนี้สรุปความได้ดังนี้ :

กฎ ๑. เมื่อเกิดระหว่างเที่ยงคืนและเที่ยงวัน.

(ก) ทินอาระระ - สูตรโยทยชนมกาดมหรานาท = จำนวนเวตาประคะนระตะ.

(ข) ทินอาระระ + เวตา ระหว่าง เวตาเกิด กับอาทิตย์ ชน = จำนวน เวตา

ประคะนระตะ.

กฎ ๒. เมื่อเกิดระหว่างเที่ยงวันและเที่ยงคืน.

(ก) สูตรโยทยชนมกาดมหรานาท - ทินอาระระ = จำนวนเวตาปัสะจาตะ

ยะนระตะ.

(ข) ทินอาระระ + เวตา ระหว่าง อาทิตย์ตกและ เวตาเกิด = จำนวน เวตา

ปัสะจาตะยะนระตะ.

กฎ ๓. ๓๐ มหรานาท - นระตะ = อุณนระตะ.

ทศมะ สุต (ที่มั่นคงของเรือนที่ ๑๐)

๔๕

ตัวอย่าง ๑๒: หาภาวะของนระและเวตาระหว่างนระในระตาคตัวอย่าง
เวตาเกิดเป็นเวตาเมื่อ 'เกิดระหว่างเที่ยงวันกับเที่ยงคืน' และกฎ ๒ (ก) เป็นกฎ
ที่ใช้กับเวตาเกิด เพราะเกิดภายหลังเที่ยงวันและก่อนอาทิตย์ตก.

	มหานาที่	วินมุนาที่
ทินอาวระ (ครึ่งเวตาดังวัน)	๑๕	๕๒
สุริยทศนมีกาดมุนาที่	๒๐	๑๕
๒๐/๑๕ - ๑๕/๕๒	๕	๓๓

ภาวะของนระเป็นปาสะจาตยะ เป็นเวตา ๕ มหานาที่ ๓๓ วินมุนาที่
(นระเป็นเวตาระหว่างเวตามัชฌิมของเวตาเที่ยงจริงและเวตามัชฌิมของเวตาเกิด ใน
เรือนเวตาระหว่างนั้นเป็นเวตามัชฌิมเฉพาะท้องถิ่น ของ เวตาเกิด (๒๓.๓๐) - เวตา
มัชฌิมของเวตาเที่ยงจริง (๑๑.๕๖ ก.ท.) ๒ ชั่วโมง ๑๕ นาที มหานาที่ ๕/๓๕
ต่างกัน ๒ วินมุนาที่ เป็นเพราะการเคลื่อนที่ของเวตาอาทิตย์ขึ้น เพื่อความสะดวก
ทางโหราศาสตร์นับตั้งได้)

ตัวอย่าง ๑๓: หาเวตาอนนระซึ่งประคนระ = ๑๗ มหานาที่ตามกฎ ๓.
ได้ $30/0 - 17/0 = 13$ มหานาที่ = เวตาของอนนระ.

จากทศนมีกาดมุนาที่และเวลาเวตาขึ้นที่ศูนย์นระ หวเรา
หรือวัดโค้ง (ในระเบียบกวดกัน) ซึ่งตรงกับเวตาของนระ เอาจำนวนบวกกับหรือ
ลบจากอาทิตย์ด้ายนระแล้วแต่คนระเป็นปาสะจาตยะหรือประคนระ ผลลัพธ์ที่ได้โดย
อาวระนระ ได้มัชฌิมคณินรายนระ.

ตัวอย่าง ๑๔: หามัชฌิมคณินรายนระในดวงระตาคตัวอย่าง.

ปาสะจาตยะนระ = ๕/๓๓ (ตัวอย่าง ๑๒)

อาทิตย์ด้ายนระ = ๒๐๐ ๒๔

เวตาขึ้นของคตย ๒๐ ๒๔

$$\text{ราคัตุตยทศนัยศตวรรษ} \frac{20 \text{ } 42}{30} \times 4/35 = 3/5 \frac{18}{28} \text{ หรือ } 3/10$$

$$\text{หรือ } (20 \times 60 + 42) \div (30 \times 60) \times (4 \times 60 + 35) = 3/5.72 \text{ หรือ } 3/10$$

ถือเอาในทาง กติก กับ กัน เราได้เห็นว่า ๓ มหามาท ๑๐ จิมมามาท เป็นเวลาที่ผ่านเข้าในราคัตุตย

$$\text{ในราคัตุตยผ่านมาได้ ๓ / ๑๕ หรือ ๕ } 33 - 3 \text{ } 10 = 2/23$$

$$\text{ฉะนั้นเรชาตรงกั ๒/๒๓ ราคัตุตย (ณ ศุณย์ศตวรรษ) = } \frac{2/23}{4/35} \times 30$$

$$= 15 \text{ } 22 \text{ } 34 \frac{26}{31} \text{ หรือ } 34 \text{ } 54 \text{ หรือ } 35$$

ฉะนั้นระยะระหว่างอาทิตย์แต่ละต้นศุณย์เที่ยงเป็น คติย ๒๐ ๒๔ ๐

$$\text{กนย } 15 \text{ } 22 \text{ } 34 +$$

$$\text{ระยะศุณย์ เที่ยง = } 34 \text{ } 46 \text{ } 34$$

เมื่อนะตเป็นปาศะจาตยะบวณนะตวันเขากบอาทิตย์ด้ายนะ

$$\text{อาทิตย์ด้ายนะ } 200 \text{ } 24 \text{ } 0$$

$$\text{ระยะศุณย์เที่ยง } 34 \text{ } 46 \text{ } 34 +$$

$$\text{ฉะนั้นมรยตคนด้ายนะ } 234 \text{ } 10 \text{ } 34$$

$$\text{อาขะนางศ } 21 \text{ } 15 \text{ } 46 -$$

$$\text{ฉะนั้นมรยตคนนราขะนะ } = 214 \text{ } 54 \text{ } 44$$

$$= 214 \text{ } 54 \text{ } 0$$

$$\text{ฉะนั้นศุณย์เวลาหรือมรยตคน = } 214 \text{ } 54$$

$$- \text{ราคัตุตย } 4 \text{ } 54$$

หรือกนยหนึ่งวันเป็น พท. ของภาวระมรยหรือศุณย์กต่างของเรือนท ๑๐.

บทที่ ๑๐
ภาวะสप्त (ที่มันตรของเรือน)

๙๙. ภาวะหรือเรือน ภาวะในวิธีของภวระหมายถึง ๑ ใน ๓ ในเรขาคณิตของตรีโกณมิติระหว่างมุมโกดเคียง ๒ มุม คือ อุตยตคณ (ขอบฟ้าตะวันออก) ปาตาตคณ (ศูนย์เที่ยงค่ำ) อัสตคณ (ขอบฟ้าตะวันตก) และ มรยตคณ (ศูนย์เที่ยงรุ่ง)

๑๐๐. ภาวะมรย ภาวะของครุภาคของเรขาคณิตตรีโกณมิติที่กล่าวมาแต่ก่อนนี้ ได้แก่ภาวะมรยหรือศูนย์กต่างของภาวะ

๑๐๑. เกณฑ์ภาวะ ได้แก่ เรือนมุมทั้ง ๔ ในดวงชะตา คือ อุตยตคณ ปาตาตคณ อัสตคณ และ มรยตคณ เรือนมุมทั้ง ๔ นี้เป็นความสำคัญในโหราศาสตร์.

๑๐๒. พิจารณาเกณฑ์ภาวะ ใน ๒ บทที่กล่าวมาได้จำแนกวิธีพิจารณาหาตคณและศูนย์กต่างของภาวะ เกณฑ์ภาวะทั้ง ๒ อัสตคณ (ขอบฟ้าตะวันตก) และ ปาตาตคณ หรือ รัศมีตคณ (ศูนย์เที่ยงค่ำ) มีวิธีพิจารณาดังนี้:

กฎ ๑. อุตยตคณ (ถ้าเนติหรือตคณที่ขอบฟ้าตะวันออก) + ๑๘๐° = อัสตคณ (ตคณที่ขอบฟ้าตะวันตก).

กฎ ๒. มรยตคณ + ๑๘๐° = รัศมีตคณ (หรือศูนย์เที่ยงรุ่ง + ๑๘๐° ศูนย์เที่ยงค่ำ)

ตัวอย่าง ๑๕: หา ท. ของอัสตคณและปาตาตคณในชะตาตัวอย่าง.

อุตยตคณ ๒๕๔° ๕๗'

มรยตคณ ๒๑๔° ๕๕'

ตามวิธีของกฎที่ ๑.

$$๒๕๔^{\circ} ๕๗' - ๑๘๐^{\circ} = ๑๑๔^{\circ} ๕๗' \text{ (หักออก } ๓๖๐^{\circ} \text{)}$$

ตามวิธีของกฎที่ ๒.

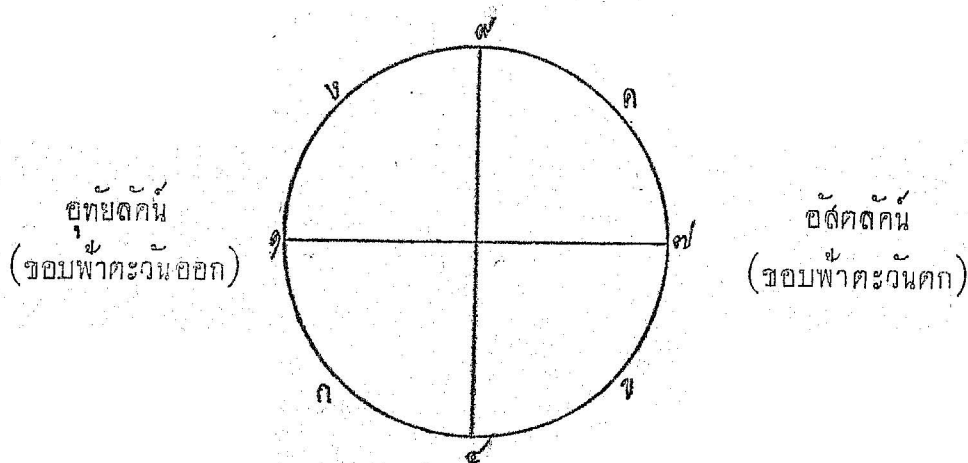
$$๒๑๔^{\circ} ๕๕' + ๑๘๐^{\circ} = ๓๙๔^{\circ} ๕๕' \text{ (หักออก ๓๖๐)}$$

$$\text{ฉัตรนอด้ดคน} = ๑๑๔^{\circ} ๕๗' \quad \text{ปาดาศดคน} = ๓๙๔^{\circ} ๕๕':$$

๔๒. เรือนสามัญ (ไม่ใช่เรือนมม) เรือนสามัญเป็นเรือนระหว่างเรือนมม เรือนที่ ๑ (ตคนขอบฟ้าตะวันออก) เรือนที่ ๔ (ศูนย์เที่ยงต่ำ) เรือนที่ ๗ (ขอบฟ้าตะวันตก) และเรือนที่ ๑๐ (ศูนย์เที่ยงสูง) ที่เหลืออยู่คือเรือนที่ ๒ ๓ ๕ ๖ ๘ ๙ ๑๑ ๑๒ ไม่ใช่เรือนมมเป็นเรือนสามัญ หรือเรียกว่าบั้นประภาวะและอโภกติมะภาวะ (ดูข้อ ๒๒ และ ๒๓) มัชยของเรือนเหล่านี้เป็นจุดของครภาคเกษงแกชข้อ ๑๗ และ ๑๘.

๔๓. ภาวะมัชยของเรือนสามัญ ในภาวะจักรมม ๔ มุมหาได้แน่นอน โดยพิจารณาเรขาคณิตของตรีโกณมิติระหว่างมุมทั้ง ๔ คือ (ก) เรขาคณิตระหว่างขอบฟ้าตะวันออก (๑) และศูนย์เที่ยงต่ำ (๔) (ข) ระหว่างศูนย์เที่ยงต่ำ (๔) และขอบฟ้าตะวันตก (๗) (ค) ระหว่างขอบฟ้าตะวันตก (๗) และศูนย์เที่ยงสูง (๕) (ง) ระหว่างศูนย์เที่ยงสูง (๕) และขอบฟ้าตะวันตก (๑)

มัชยลัคน์ (ศูนย์เที่ยงสูง)

(ลัคน์ปาดาละ ศูนย์เที่ยงต่ำ)

๑๔๗๕ = เรือนมม ก ข คง = เรขาของสุริยวิถี.

ตรีภาคของเรขาได้แก่ เช่นตรีภาคของเรขา ก = $\frac{๑}{๓}$ ก หรือ ก / ๓ เขาจำ-
นวนพบวกเข้ากับทม. ของภวามริยของอุทัยตักันจะได้ภวะ ๒ (มริย) เขา ก / ๓
พบวกกับทม. ของภวะ ๒ ได้ภวะ ๓ อีกตรีภาคของเรขา ข = $\frac{๒}{๓}$ เขา ข / ๓ พบวกกับ
ทม. ของปาดาละตักันได้เป็นภวะ ๕ ในวิธีเดียวกันทำต่อไปในเรขาอื่นๆ เพื่อให้ได้
มริยของเรือนต่อไป เรขาทั้ง ๔ หาได้ด้วยวิธีต่อไปนี้:

เรขา ก. ทม. ของศูนย์เที่ยงต่ำ - ทม. ของขอบพาดะวันออก.

เรขา ข. ทม. ของขอบพาดะวันตก - ทม. ศูนย์เที่ยงต่ำ.

เรขา ค. ทม. ของศูนย์เที่ยงสูง - ทม. ของขอบพาดะวันตก.

เรขา ง. ทม. ของขอบพาดะวันออก - ทม. ของศูนย์เที่ยงสูง.

ตัวอย่าง ๑๖: หาเรขาของสุริยวิถีระหว่างมุมทั้ง ๔ ในระตาดตัวอย่าง.

เรขา ก. = $๓๔^{\circ} ๕๕' - ๒๕๔^{\circ} ๕๗' = ๕๕^{\circ} ๕๘'$ (เขา $๓๖๐^{\circ} + ๓๔^{\circ}$ กอน)

เรขา ข. = $๑๑๔^{\circ} ๕๗' - ๓๔^{\circ} ๕๕' = ๘๐^{\circ} ๒'$

เรขา ค. = $๒๑๔^{\circ} ๕๕' - ๑๑๔^{\circ} ๕๗' = ๙๙^{\circ} ๕๘'$

เรขา ง. = $๒๕๔^{\circ} ๕๗' - ๒๑๔^{\circ} ๕๕' = ๘๐^{\circ} ๒'$

ก. = $๕๕^{\circ} ๕๘'$, ข. = $๘๐^{\circ} ๒'$, ค. = $๙๙^{\circ} ๕๘'$, ง. = $๘๐^{\circ} ๒'$
(เรขา ก = ค และ เรขา ข = ง)

ตัวอย่าง ๑๗: หาภวามริยของเรือนลัมณิในระตาดตัวอย่าง.

ทม. ของอุทัยตักัน $๒๕๔^{\circ} ๕๗'$

เรขา ก. $๕๕^{\circ} ๕๘'$

ตรีภาคเรขา ก. ได้ $\frac{๕๕^{\circ} ๕๘'}{๓} = ๓๓^{\circ} ๑๙' \frac{๑}{๓}$

$$\text{นิพนธ์ } ๒๕๕^{\circ} ๕๗' + ๓๓^{\circ} ๑๕' \frac{๑}{๓} = ๓๒๘^{\circ} ๑๖' \frac{๑}{๓} = \text{ภว } ๒$$

$$๓๒๘^{\circ} ๑๖' \frac{๑}{๓} + ๓๓^{\circ} ๑๕' \frac{๑}{๓} = ๓๖๑^{\circ} \text{ หรือ } ๑^{\circ} ๓๕' \frac{๑}{๓} = \text{ภว } ๓$$

ทศ. ของศัณยเทยงดา ๓๕^{\circ} ๕๕'
 เวลา ข. ๘๐^{\circ} ๒'

$$\text{ศักราชเวลา ข. ได้ } \frac{๗}{๓} = \frac{๘๐^{\circ} ๒'}{๓} = ๒๖^{\circ} ๔๐' \frac{๒}{๓}$$

$$\text{นิพนธ์ } ๓๕^{\circ} ๕๕' + ๒๖^{\circ} ๔๐' \frac{๒}{๓} = ๖๑^{\circ} ๓๕' \frac{๒}{๓} = \text{ภว } ๕$$

$$๖๑^{\circ} ๓๕' \frac{๒}{๓} + ๒๖^{\circ} ๔๐' \frac{๒}{๓} = ๘๘^{\circ} ๑๖' \frac{๑}{๓} = \text{ภว } ๖$$

ทศ. ของขอบฟ้าตะวันตก ๑๑๕^{\circ} ๕๗'
 เวลา ค. ๕๕^{\circ} ๕๘'

$$\text{ศักราชเวลา ค. ได้ } \frac{๗}{๓} = \frac{๕๕^{\circ} ๕๘'}{๓} = ๓๓^{\circ} ๑๕' \frac{๑}{๓}$$

$$\text{นิพนธ์ } ๑๑๕^{\circ} ๕๗' + ๓๓^{\circ} ๑๕' \frac{๑}{๓} = ๑๔๘^{\circ} ๑๖' \frac{๑}{๓} = \text{ภว } ๘$$

$$๑๔๘^{\circ} ๑๖' \frac{๑}{๓} + ๓๓^{\circ} ๑๕' \frac{๑}{๓} = ๑๘๑^{\circ} ๓๕' \frac{๑}{๓} = \text{ภว } ๙$$

ทศ. ของศัณยเทยงตัง ๒๑๔^{\circ} ๕๕'
 เวลา ง. ๘๐^{\circ} ๒'

$$\text{เวลา ง. ได้ } \frac{๗}{๓} = \frac{๘๐^{\circ} ๒'}{๓} = ๒๖^{\circ} ๔๐' \frac{๒}{๓}$$

$$\text{ฉ. ๒๑๔} \frac{๕๕}{๓} + \text{๒๖} \frac{๔๐}{๓} = \text{๒๔๑} \frac{๓๕}{๓} = \text{ภาวะ ๑๑}$$

$$\text{๒๔๑} \frac{๓๕}{๓} + \text{๒๖} \frac{๔๐}{๓} = \text{๒๖๘} \frac{๑๖}{๓} = \text{ภาวะ ๑๒}$$

ตัวอย่าง ๑๘: ภาวะสฟุตในชะตาตัวอย่าง

๑. ลัคน์หรือตนุภาวะ	๒๕๔ ๕๗ ๐"	สฟุต (ที่ข)
๒. ธนะภาวะ	๓๒๘ ๑๖ ๒๐	,,
๓. ภราตฤภาวะ	๑ ๓๕ ๔๐	,,
๔. มาตฤภาวะ	๓๔ ๕๕ ๐	,,
๕. ปุตระภาวะ	๖๑ ๓๕ ๔๐	,,
๖. ศัตฤภาวะ	๘๘ ๑๖ ๒๐	,,
๗. กิลตระภาวะ	๑๑๔ ๕๗ ๐	,,
๘. อาษรภาวะ	๑๔๘ ๑๖ ๒๐	,,
๙. ธรรมภาวะ	๑๓๘ ๓๕ ๔๐	,,
๑๐. กรรมภาวะ	๒๑๔ ๕๕ ๐	,,
๑๑. ลาภภาวะ	๒๔๑ ๓๕ ๔๐	,,
๑๒. วรยะภาวะ	๒๖๘ ๑๖ ๒๐	,,

๘๔. ภาวะสันธิ ภาวะสันธิเป็นจุดรวมของภาวะที่อยู่เรียงกัน กาลังของภาวะจะมีเต็มที่ในภาวะมรข และคงนั้นจะต้องมีจุดเริ่มต้นและจุดสุดท้าย อิทธิพลของดาวเคราะห์จะค่อยๆ สูงขึ้นทีละทีละจนถึงจุดสุดท้ายของภาวะมรข เมื่อดวงภาวะมรขแล้วจะลดลงทีละทีละจนจากภาวะมรขจนกว่าจะหมดอิทธิพลภาวะสันธิ ทหรือจุดที่กาลังอิทธิพลของภาวะเริ่มต้นเป็นภาวะสันธิ และหรือที่จุดสุดท้ายของกาลังอิทธิพลเป็นภาวะสันธิ ภาวะสันธินั้นนับว่าเป็นจุดแรกของเรือนด้วย และภาวะสันธิเป็นจุดสุดท้าย เช่นภาวะสันธิของเรือนที่ ๑ เป็นภาวะสันธิของเรือนที่ ๑๒ โดยนัยเดียวกัน

นวรามะสนธิ ของเรือนที่ ๑ จะเป็นจุดสุดท้าย ของตักนแต่ละเป็นอารัมภะสนธิของเรือนที่ ๒ และต่อไป หรือหนยหนงวาศนธิของภะไหนเป็นจุดเริ่มก่าตั้งอิทธิพตของภะสนธิ และเป็นจุดสุดท้ายเป็นทศนธ์คิทธิพตของภะที่แถมมา.

เพื่อจะได้รู้ที่เกิดผลแน่นอนของอิทธิพตจากดาวเคราะห์ เช่นผลของทศกิตของดาวเคราะห์ในภะหนึ่งๆ เป็นการจำเป็นที่จะต้องพิจารณาสนธิของภะต่าง ๆ

๘๕. พิจารณาหาภะสนธิ เขาทม.ของ ๒ ภะที่อยู่เรียงกันบดกกัน แล้วเอา ๒ หารมถดพธิเป็นสนธิ เช่นในชะตาตัวอย่าง ทม.ของภะที่ ๑ และที่ ๒ บดกกันแล้วเอา ๒ หาร.

$$\underline{๒๕๔^{\circ} ๕๗' ๐'' + ๓๒๘^{\circ} ๑๖' ๒๐''} = \underline{๖๘๓^{\circ} ๑๓' ๒๐''}$$

๒

๒

= ๓๔๑^{\circ} ๓๖' ๔๐'' คือ ราศีกุมภ ๑๑^{\circ} ๓๖' ๔๐'' เป็นจุดสนธิระหว่างเรือนที่ ๑ และเรือนที่ ๒ หรือวามะสนธิของเรือนที่ ๑ ที่ ๓๔๑^{\circ} ๓๖' ๔๐'' และอารัมภะสนธิของเรือนที่ ๒ ที่ ๓๔๑^{\circ} ๓๖' ๔๐''

ตัวอย่าง ๑๕: หาทม.ของอารัมภะสนธิของภะทั้ง ๑๒ ในชะตาตัวอย่าง.

$$\text{เรือนที่ ๑} = (๒๖๘^{\circ} ๑๖' ๒๐'' + ๒๕๔^{\circ} ๕๗' ๐'') \div ๒ = ๒๖๑^{\circ} ๓๖' ๔๐''$$

๔๐''

$$\text{เรือนที่ ๒} = (๒๕๔^{\circ} ๕๗' ๐'' + ๓๒๘^{\circ} ๑๖' ๒๐'') \div ๒ = ๓๔๑^{\circ} ๓๖' ๔๐''$$

๔๐''

$$\text{เรือนที่ ๓} = (๓๒๘^{\circ} ๑๖' ๒๐'' + ๑๓๕^{\circ} ๔๐'') \div ๒ = ๓๔๒^{\circ} ๕๖' ๐''$$

$$\text{เรือนที่ ๔} = (๑๓๕^{\circ} ๔๐'' + ๓๔๒^{\circ} ๕๖' ๐'') \div ๒ = ๒๓๙^{\circ} ๑๘' ๒๐''$$

$$\text{เรือนที่ ๕} = (๓๔๒^{\circ} ๕๖' ๐'' + ๖๑๓^{\circ} ๕๔' ๔๐'') \div ๒ = ๔๗๘^{\circ} ๒๕' ๒๐''$$

$$\text{เรือนที่ ๖} = (๖๑๓^{\circ} ๕๔' ๔๐'' + ๘๘๔^{\circ} ๑๖' ๒๐'') \div ๒ = ๗๔๙^{\circ} ๓๕' ๐''$$

เขา ๑๘๐ บวกเข้ากับอาร์มกะณิธิของเรือนที่ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ถ้าจำนวน
โหนดได้มากกว่า ๓๖๐° เขา ๓๖๐° ลบ ได้เป็นอาร์มกะณิธิของเรือนที่ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑๑ ๑๒ ตามลำดับ.

อาร์มกะ มัชย และอันทย ของภาวะได้ดังนี้ :

ภาวะ	อาร์มกะ	มัชย	อันทย
๓.	๒๘๑ ๓๖ ๔๐	๒๘๔ ๕๗ ๐	๓๑๓ ๓๖ ๔๐
๒.	๓๑๓ ๓๖ ๔๐	๓๒๗ ๑๖ ๒๐	๓๔๔ ๕๖ ๐
๓.	๓๔๔ ๕๖ ๐	๓ ๓๕ ๔๐	๓๗๕ ๑๕ ๒๐
๔.	๓๗๕ ๑๕ ๒๐	๓๔ ๕๕ ๐	๔๐๖ ๓๕ ๒๐
๕.	๔๐๖ ๓๕ ๒๐	๖๕ ๓๕ ๔๐	๔๓๗ ๕๖ ๐
๖.	๔๓๗ ๕๖ ๐	๙๖ ๑๖ ๒๐	๔๖๘ ๓๖ ๔๐
๗.	๔๖๘ ๓๖ ๔๐	๑๒๗ ๕๗ ๐	๕๐๐ ๓๖ ๔๐
๘.	๕๐๐ ๓๖ ๔๐	๑๕๘ ๑๖ ๒๐	๕๓๑ ๕๖ ๐
๙.	๕๓๑ ๕๖ ๐	๑๘๙ ๓๕ ๔๐	๕๖๒ ๑๕ ๒๐
๑๐.	๕๖๒ ๑๕ ๒๐	๒๒๐ ๕๕ ๐	๕๙๓ ๓๕ ๒๐
๑๑.	๕๙๓ ๓๕ ๒๐	๒๕๑ ๓๕ ๔๐	๖๒๔ ๕๖ ๐
๑๒.	๖๒๔ ๕๖ ๐	๒๘๒ ๑๖ ๒๐	๖๕๕ ๓๖ ๔๐

๘๖. บรูพาแลออกุตตระภาคของภาวะ บรูพาภาคเป็นส่วนของภาวะที่ชนด้วย
เส้นขอบฟ้าที่แรก และออกุตตระภาคเป็นส่วนของภาวะที่ชนต่อมา หาได้ดังนี้ :

- กฎ ๑. บรูพาภาคของภาวะ = ทศ.ของภาวะมัชย - ทศ.ของอาร์มกะณิธิ.
กฎ ๒. ออกุตตระภาคของภาวะ = ทศ.ของอาร์มกะณิธิ - ทศ.ของภาวะมัชย.
กฎ ๓. ระยะของ ๑ ภาวะ = ระยะของบรูพาภาค + ระยะของออกุตตระภาค.

ตัวอย่าง ๒๐: บรูพาแลออกุตตระภาคกับระยะของแต่ละภาวะในชะตาคว
อย่าง.

ภาวะ	บุรพภาคของภาวะ	อุตตระภาคของภาวะ	ระยะของภาวะ
๑.	๑๓ ๒๐ ๒๐	๑๖ ๓๘ ๔๐	๓๐ ๐ ๐
๒.	๑๖ ๓๘ ๔๐	๑๖ ๓๘ ๔๐	๓๓ ๑๘ ๒๐
๓.	๑๖ ๓๘ ๔๐	๑๖ ๓๘ ๔๐	๓๓ ๑๘ ๒๐
๔.	๑๖ ๓๘ ๔๐	๑๓ ๒๐ ๒๐	๓๐ ๐ ๐
๕.	๑๓ ๒๐ ๒๐	๑๓ ๒๐ ๒๐	๒๖ ๔๐ ๔๐
๖.	๑๓ ๒๐ ๒๐	๑๓ ๒๐ ๒๐	๒๖ ๔๐ ๔๐
๗.	๑๓ ๒๐ ๒๐	๑๖ ๓๘ ๔๐	๓๐ ๐ ๐
๘.	๑๖ ๓๘ ๔๐	๑๖ ๓๘ ๔๐	๓๓ ๑๘ ๒๐
๙.	๑๖ ๓๘ ๔๐	๑๖ ๓๘ ๔๐	๓๓ ๑๘ ๒๐
๑๐.	๑๖ ๓๘ ๔๐	๑๓ ๒๐ ๒๐	๓๐ ๐ ๐
๑๑.	๑๓ ๒๐ ๒๐	๑๓ ๒๐ ๒๐	๑๖ ๔๐ ๔๐
๑๒.	๑๓ ๒๐ ๒๐	๑๓ ๒๐ ๒๐	๒๖ ๔๐ ๔๐
	<u>๑๘๐ ๐ ๐</u>	<u>๑๘๐ ๐ ๐</u>	<u>๓๖๐ ๐ ๐</u>

บทที่ ๑๑ โหราศาสตร์

๔๗. วาระห์ จักรราศีหรือภาจกรประกอบด้วยองค์ ๓๖๐ องค์ของ
 ระยะเวลา ๓๐ องค์แต่ละราศีหนึ่งแบ่งออกเป็นภาคย่อยต่าง ๆ อีก
 ๑๒ เป็นรากฐานของการก่อให้เกิดผลเพิ่มกำลังหรือลดกำลังของดาวเคราะห์ ในการ
 อำนวยผลร้าย หรือ ผลดี ใน ดวงชะตา ดังที่แท้ที่ลัทธิของดาวเคราะห์ ใน ราศีหนึ่ง ๆ
 ดาวเคราะห์ มีกำลังมาก โดยครองบางส่วนของภาคซึ่ง ดาวเคราะห์นั้นเป็นเจ้าของอยู่
 เดิม หรือโดยเป็นเรือนของดาวเคราะห์มิตรแท้ หรือในภาคนั้นเป็นทหะตชดงตั้ง
 (อุจจ์) หรือเป็นทคกค้ำ (นิจจ์)

๔๘. โหราศาสตร์ โหราศาสตร์นั้นความจริงมี ๑๖ อย่าง แต่นักโหรา
 ศาสตร์ได้นำมาใช้บางอย่างเฉพาะที่เหมาะสมแก่ความต้องการ เช่นหาตำแหน่งพระ
 (กำลังจากที่ลัทธิ) ของดาวเคราะห์ที่พิจารณาที่สัปฏวาระห์ สำหรับพยากรณ์ใช้
 ๕๙. โหราศาสตร์ บางท่านก็พิจารณาที่ทศวาระห์และอื่น ๆ ฯลฯ การเลือกใช้อย่างหนึ่ง
 อย่างใดก็อาศัยยึดหลักจากสิ่งที่มีอำนาจเหนือกว่ากัน ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของ
 สัปฏวาระห์ เพื่อสนองความต้องการในการหาตำแหน่งพระของดาวเคราะห์ และราย
 การตั้งเขปของ ๑๖ วาระห์.

๔๙. สัปฏวาระห์ คือ ๑.ราศี ๒.โหรา ๓.ตรียางศ์ ๔.นวางศ์
 ๕.ทวาทค่างศ์ ๖.ตฤมค่างศ์.

๕๐. สัปฏวาระห์ ๑.ราศี ๒.โหรา ๓.ตรียางศ์ ๔. สัปฏางศ์
 ๕.นวางศ์ ๖. ทวาทค่างศ์ ๗. ตฤมค่างศ์.

๕๑. ทศวาระห์ ๑.ราศี ๒.โหรา ๓.ตรียางศ์ ๔.จักรวาล
 ๕.ปัญจางศ์ ๖.สัปฏางศ์ ๗.สัปฏางศ์ ๘.นวางศ์ ๙.ทวาทค่างศ์
 ๑๐.ตฤมค่างศ์.

๕๒. โยทศวาระที่ ๑. ราช ๒. โหรา ๓. ตรียางศ์ ๔. จัตุรฐานต์
๕. ปัญจางศ์ ๖. ษัฏฐานต์ ๗. สัปตฐานต์ ๘. อษฏฐานต์ ๙. นวางศ์ ๑๐. ทศางศ์
๑๑. เอกาทศางศ์ ๑๒. ทวิตศางศ์ ๑๓. โยทศางศ์ ๑๔. ตฤณตศางศ์
๑๕. ษัษฐิวางศ์ ๑๖. ษัทธิทศางศ์

ต่อไปนี้เป็นวาระที่ต่าง ๆ และวิธีหาตำแหน่งดาวเคราะห์ในวาระนั้น ๆ.

๕๓. ราช เขตของราชแต่ละเจ้าราชต่าง ๆ มีในบทที่ ๒ แล้ว.

ตัวอย่าง ๒๑ : หาตำแหน่งเจ้าราชของดาวเคราะห์ในชะตาตัวอย่าง.

ดาวเคราะห์	ทิน.	ราช	เจ้าราช
อาทิตย์	๑๗๕	๘	กันย์ พุศ
จันทร์	๓๑๒	๘	กุมภาพันธ์ เสาร์
อังคาร	๒๒๕	๔๕	พฤศจิกายน อังคาร
พุธ	๑๘๐	๓๓	ตุลาคม ศุกร์
พฤหัสบดี	๔๓	๓๕	มิถุนายน พุธ
ศุกร์	๑๗๐	๔	กันย์ พุธ
เสาร์	๑๒๔	๕๑	สิงหาคม อาทิตย์
ราหู	๒๓๓	๒๓	พฤศจิกายน อังคาร
เกตุ	๕๓	๒๓	พฤษภาคม ศุกร์
ลัคน์	๒๕๔	๕๗	มกราคม เสาร์

๕๔. โหรา ๒ มหاناتครังเป็น ๑ โหรา ๑๕ องศาเท่ากับ ๑ ชั่วโมง ดังนั้น
ทั้งหมด ๑๕ องศา มี ๒๔ โหรา ในจักรราศีราช ๑ มี ๒ โหรา คือ สุริยโหราและ
จันทร์โหรา ในราชที่ ๑ โหราที่ ๑ ครองโดยอาทิตย์และโหราที่ ๒ โดยจันทร์ในยุคมราช
หรือราชที่ ๑ โหราที่ ๑ จันทร์ครอง และโหราที่ ๒ อาทิตย์ครอง ราชที่ ๒
เมษ มิถุน สิงห์ ตุลย์ ธนู กุมภ์ ราชที่ ๓ อพสุคนธ์ ราศี ๔ อพสุคนธ์ ราศี ๕ อพสุคนธ์ ราศี ๖ อพสุคนธ์
ตัวอย่างเช่น โหราที่ ๑ ในราชที่ ๑ อาทิตย์เป็นเจ้าโหราที่ ๒ จันทร์เป็นเจ้าโหรา
ในราชที่ ๒ พฤษภจันทร์เป็นเจ้าโหราที่ ๑ อาทิตย์เป็นเจ้าโหราที่ ๒.

ตัวอย่าง ๒๒ : หา โหราและเจ้า โหรราชของดาวเคราะห์แต่ละตัวในชะตา
ตัวอย่าง.

ดาวเคราะห์	ท.น.	ธรรมชาติของราศี	โหรา	เจ้าโหรา
อาทิตย์	๑๗๕ ๕	ราศี	ค	สุริย
จันทร์	๓๑๒ ๕	๑๑	ค	สุริย
อังคาร	๒๒๕ ๔๕	๑๑	ค	สุริย
พุธ	๑๔๐ ๓๓	๑๑	ค	สุริย
พฤหัสบดี	๔๓ ๓๕	๑๑	ค	จันทร์
ศุกร์	๑๗๐ ๔	๑๑	ค	สุริย
เสาร์	๑๒๔ ๕๑	๑๑	ค	สุริย
ลัคน์	๒๕๔ ๕๗	๑๑	ค	สุริย

ในเรือนยกเว้นราหูและเกตุ เพราะเป็นอุปประกาศะเคราะห์หรือฉายาของ
ดาวเคราะห์ ขั้วตั้งได้เริ่มการสะท้อนกลับของเรือนที่ตกอยู่.

๕๕. ตรียางศ จักรวรรคแบ่งออกเป็น ๓๖ ตรียางศๆ หนึ่งได้ ๑๐ องค์
เจ้าตรียางศที่ ๑ ของราศีได้แก่เจ้าราศีนั้นเอง เจ้าตรียางศที่ ๒ ได้แก่เจ้าราศีที่ ๕ จาก
ราศีนั้น เจ้าตรียางศที่ ๓ ได้แก่เจ้าราศีที่ ๙ จากราศีนั้น ดังนี้ :

ราศี	เจ้าตรียางศที่ ๑	เจ้าตรียางศที่ ๒	เจ้าตรียางศที่ ๓
เมษ	อังคาร	อาทิตย์	พฤหัสบดี
พฤษภ	ศุกร์	พุธ	เสาร์
มิถุน	พุธ	ศุกร์	เสาร์
กรกฎ	จันทร์	อังคาร	พฤหัสบดี
สิงห์	อาทิตย์	พฤหัสบดี	อังคาร
กันย	พุธ	เสาร์	ศุกร์
ตุลย์	ศุกร์	เสาร์	พุธ

ราศี	เจ้าตรียางศที่ ๑	เจ้าตรียางศที่ ๒	เจ้าตรียางศที่ ๓
พฤศจิกายน	อังคาร	พฤหัสบดี	จันทร์
ธนู	พฤหัสบดี	อังคาร	อาทิตย์
มังกร	เสาร์	ศุกร์	พุธ
กุมภาพันธ์	เสาร์	พุธ	ศุกร์
มีนาคม	พฤหัสบดี	จันทร์	อังคาร

ตัวอย่าง ๒๓: หาตรียางศ และเจ้าตรียางศของดาวเคราะห์แต่ละตนใน
ชะตาตัวอย่าง.

ดาวเคราะห์	ทีม	ลำดับตรียางศ	เจ้าตรียางศ
อาทิตย์	๓๗๕ ๕	ตรียางศที่ ๓ ในกันย์	ศุกร์
จันทร์	๓๑๒ ๕	ตรียางศที่ ๒ ในกุมภาพันธ์	พุธ
อังคาร	๒๒๕ ๔๕	ตรียางศที่ ๒ ในพฤศจิกายน	พฤหัสบดี
พุธ	๑๘๐ ๓๓	ตรียางศที่ ๑ ในตุลย์	ศุกร์
พฤหัสบดี	๘๓ ๓๕	ตรียางศที่ ๓ ในมิถุน	เสาร์
ศุกร์	๑๗๐ ๔	ตรียางศที่ ๓ ในกันย์	ศุกร์
เสาร์	๑๒๔ ๕๑	ตรียางศที่ ๑ ในสิงห์	อาทิตย์
ลัคน์	๒๕๔ ๕๗	ตรียางศที่ ๓ ในมังกร	พุธ

จัดรูปร่างศ เมื่อแบ่งราศีหนึ่งออกเป็น ๔ ส่วนเท่า ๆ กัน ส่วนหนึ่งเรียกว่า

จัดรูปร่างศ จักรวรรคมี ๔๘ จัดรูปร่างศ ๆ หนึ่งเท่ากับ $\frac{๓๖๐}{๔๘}$ หรือ ๗ องศา ๓๐ วินาที

เจ้าจัดรูปร่างศที่ ๑ คือเจ้าราศีตนเอง เจ้าราศีที่ ๔ จากราศีนั้นเป็นเจ้าจัดรูปร่างศที่ ๒ เจ้า
ราศีที่ ๗ จากราศีนั้นเป็นเจ้าจัดรูปร่างศที่ ๓ เจ้าราศีที่ ๑๐ จากราศีนั้นเป็นเจ้าจัดรูปร่างศ
ที่ ๔ จะเห็นได้ว่าเจ้าราศีของเกณฑ์ราศีตนเองเป็นเจ้าจัดรูปร่างศของราศีนั้นๆ.

๕๗. ปัญจางศ ปัญจางศหนึ่งเท่ากับ $\frac{๓๐}{๕}$ ของราศีเท่ากับ ๖ องศา

จักรวรรค์หนึ่งแบ่งออกเป็น ๖๐ ฐานะ ในราศีคองการเป็นเจ้าฐานะที่ ๑ เดวี่
เป็นเจ้าฐานะที่ ๒ พฤษหัตตเป็นเจ้าฐานะที่ ๓ พุทเป็นเจ้าฐานะที่ ๔ ศุกร
เป็นเจ้าฐานะที่ ๕ ในราศีคูกกตบเป็น ที่ ๑ ศุกร ที่ ๒ พุท ที่ ๓ พฤษหัตต ที่ ๔
เดวี่ ที่ ๕ อังการ.

๕๘. ษัฏฐานศ ภาจกรรม ๗๒ ษัฏฐานศ ๆ หนึ่งเท่ากับ ๕ ของค่า ราค
หนึ่งแบ่งออกเป็น ๖ ษัฏฐานศ ในราศีคเจ้าราคจากราคเมษเป็นเจ้าษัฏฐานศทั้ง ๖
ในราศีคเจ้าราคจากราคกตบเป็นเจ้าษัฏฐานศทั้ง ๖.

๕๙. สัปฐางศ เมื่อแบ่งราคหนึ่งออกเป็น ๗ ส่วนเท่า ๆ กัน ส่วนหนึ่ง
เรียกว่าสัปฐางศได้ $\frac{๓๐}{๗}$ เท่ากับ ๔ ของค่า ๑๗ ดิปปดา $\frac{๕}{๗}$ ดิปปดา ภาจกรรมแบ่งออก
เป็น ๘๕ สัปฐางศ ในราศีค เจ้าราคของ ๗ ราคแรกเป็นเจ้าสัปฐางศ ในราศีคเจ้า
ราคที่ ๗ แดะราคต่อ ๆ ไปเป็นเจ้าสัปฐางศ.

ตัวอย่าง ๒๔ : หาสัปฐางศและเจ้าสัปฐางศของดาวเคราะห์แต่ละดักันใน
ชะตาตัวอย่าง.

ดาวเคราะห์	ทิม.	ธรรมชาติของราค	ลำดับสัปฐางศ	เจ้าสัปฐางศ
อาทิตย์	๑๗๕ ๘	ราคี คุ	ที่ ๗	พุท
จันทร์	๓๑๒ ๘	,, คี	,, ๓	อังการ
อังการ	๒๒๕ ๔๕	,, คุ	,, ๕	พุท
พุท	๑๘๐ ๓๓	,, คี	,, ๑	ศุกร
พฤษหัตต	๘๓ ๓๕	,, คี	,, ๖	อังการ
ศุกร	๑๗๐ ๔	,, คุ	,, ๕	จันทร์
เสาร์	๑๒๔ ๕๑	,, คี	,, ๑	อาทิตย์
ลัคณ	๒๕๗ ๕๗	,, คุ	,, ๖	พฤษหัตต

๑๐๐. อัฐางศ ภาจกรแบ่งออกเป็น ๕๖ อัฐางศ ราคหนึ่งมี ๔-
อัฐางศ ๆ หนึ่งเท่ากับ ๓ องค์ ๔๕ ดิปดา ในจรรวาศ์ (เช่นราค์เมษ กรกฎ) เจ้า
ราค์ทั้ง ๔ จากระวาศ์เมษเป็นเจ้าอัฐางศทั้ง ๔ ในลัทธิจรรวาศ์ (เช่นราค์พฤษภ ถึงหี) เจ้า
จรรวาศ์ทั้ง ๔ จากระวาศ์ถึงหีเป็นเจ้าอัฐางศทั้ง ๔ ในทวิภาจระวาศ์ (เช่นราค์มิถุน
กันย์) เจ้าราค์ทั้ง ๔ จากระวาศ์ขึ้นเป็นเจ้าราค์อัฐางศทั้ง ๔.

๑๐๑. นวางศ นวางศเป็นภาจของราค์ที่ดำคณุตตในโหราศาสตร์ ผด
ที่ได้จากการพยากรณ์ได้จากระบบ เป็นรากฐานเป็นสูตรในทศนของการคำนวณ
ระหวางองค์ของดิริยวิถและจุดของนักษัตร นักษัตรมีจำนวน ๒๗ นักษัตร (ข้อ
๑๐) คณนักษัตรหนึ่งได้ ๑๓ ๓ องค์หรือ ๑๓ องค์ ๒๐ ดิปดา นักษัตรหนึ่ง
แบ่งออกไปอีกเป็นบาทหรือจตุรภาค คณนบาทหนึ่งเท่ากับ ๑๓ ๓ ÷ ๔ หรือ ๓ องค์
๒๐ ดิปดาของดิริยเรชา ทำนองเดียวกันราค์หนึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ส่วน ๆ หนึ่งเป็น
นวางศหนึ่ง ภาจกรแบ่งออกเป็น ๑๐๘ นวางศและนวางศหนึ่งเทียบเท่ากับส่วนหรือ
ภาคพิคตของนักษัตรที่มี ในข้อ ๑๐ จะเห็นได้ว่า ๕ บาทของอัฐวิถ ๕ บาทของภาระ-
ณ ๑ บาทของกฤตกาเป็นราค์เมษ เมื่อเรารู้นักษัตรบาทของดาวเคราะห์เราอาจได้ท
ลักตของดาวเคราะห์ในนวางศวาระศ์โดยง่าย.

แบ่งราค์เมษออกเป็น ๕ ส่วนเท่า ๆ กัน เจ้าราค์เมษคือองค์การเป็นเจ้า
นวางศที่ ๑ เจ้าราค์ที่ ๒ คือราค์พฤษภเป็นเจ้านวางศที่ ๒ คือศกร เจ้าราค์ที่ ๓ มิถุน
คือพหเป็นเจ้านวางศที่ ๓ เจ้าราค์ที่ ๔ กรกฎคือจันทรเป็นเจ้านวางศที่ ๔ เจ้าราค์ที่ ๕
ถึงหีคืออาทิตย์เป็นเจ้านวางศที่ ๕ และต่อ ๆ กันไปจนถึงนวางศที่ ๕ โดยราค์ที่ ๕
จากระวาศ์เมษคือราค์ขึ้นได้แก่พฤษภเป็นเจ้านวางศที่ ๕ แบ่งราค์พฤษภออกเป็น
๕ ส่วน ที่แดงมานวางศที่ ๕ ของราค์เมษตกทราค์ขึ้นคือราค์ที่ ๕ จากระวาศ์เมษ
คณนวางศที่ ๑ ของราค์พฤษภ (หรือนวางศที่ ๑๐ จากระวาศ์เมษ) เป็นเจ้านวางศ
โดยเจ้าราค์ที่ ๑๐ จากระวาศ์เมษคือเจ้าราค์มกรได้แก่เสาร์ นวางศที่ ๒ (ในราค์
พฤษภ) เป็นเจ้านวางศโดยเจ้าราค์ที่ ๑๑ จากระวาศ์เมษคือเจ้าราค์ที่ ๑๒ จาก
เมษคือพฤษภเป็นเจ้านวางศที่ ๓ ที่ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ และ ๙ เป็นเจ้านวางศโดย

อังคาร ศุกร์ พุธ จันทร์ อาทิตย์ พุธ แดงเจาศักราช ๗ จากราศีเมษคอราศีตุลย์
ได้แก่ศุกร์เป็นเจ้านางศักราช ๑ ในราศีมีน นางศักราชของราศีมีนเป็นเจ้านางศักราช
โดยเจาศักราช ๕ จากราศีตุลย์ คอราศีมีนได้แก่พุธ คือไปนางศักราช ๑ ของราศี
กรกฎเป็นเจ้านางศักราชโดยเจาศักราชกรกฎ และนางศักราชของราศีกรกฎเป็นเจ้า
นางศักราชโดยเจาศักราช ๕ จากราศีกรกฎคอราศีมีนได้แก่พฤหัสบดี ดังนั้นนางศักราช
๑ ของราศีสิงห์เป็นเจ้านางศักราชโดยเจาศักราช ๑๐ จากราศีกรกฎคอราศีเมษได้แก่
อังคาร เป็นการหมุนเวียนต่อไปกันคือสำหรับราศีเมษ ถึง ๗ นางศักราช
จากเมษถึงธนู สำหรับราศีพฤษภ ถึง ๖ มกร ธนกันจากมกร สำหรับราศีมีน ดุลย์
กุมภ ธนกันจากดูลย์ และสำหรับราศีกรกฎ พฤศจิก มีน ธนกันจากกรกฎ จะ
เห็นได้ว่าเป็น ๔ หมวดดังนี้ :

- ก. เมษ สิงห์ ธนู จาก เมษ
- ข. พฤษภ กันย์ มกร จาก มกร
- ค. มีน ดุลย์ กุมภ จาก ดุลย์
- ง. กรกฎ พฤศจิก มีน จาก กรกฎ

ตัวอย่าง เช่นดาวเคราะห์หนึ่งมี ท. ๑๑๔ ๒๖ ๑๕" หรือกรกฎ ๒๔
๒๖ ๑๕" นี้คือตกในหมวดง. ดังนั้นนางศักราชเริ่มต้นจากราศีกรกฎ ๒๔ ๒๖
๑๕" ÷ ๓ ๓ = ๗ และเป็นนางศักราช ดาวเคราะห์นั้นผ่านมาแล้ว ๗ นางศักราชและอยู่ใน
นางศักราช ๘ ของราศีกรกฎ นางศักราช ๘ ของราศีกรกฎเป็นเจ้านางศักราชโดยเจาศักราช ๘
จากราศีกรกฎคอราศีกุมภได้แก่เสาร์ ดังนั้นดาวเคราะห์นั้นอยู่ในนางศักราชของเสาร์.

ตัวอย่าง ๒๕ : หานางศักราชและเจ้านางศักราชของดาวเคราะห์ใดก็ตามในชะตา
ตัวอย่าง.

ดาวเคราะห์	ที่ม.	ลำดับนวางศ	เจ้านวางศ	เป็นเจ้าราศี
อาทิตย์	๑๗๕° ๔'	ที่ ๕ ในกันย์	พุธ	กันย์
จันทร์	๓๑๒ ๔	,, ๔ ,, กุมภ์	เสาร์	มกร
อังคาร	๒๒๕ ๔๕	,, ๖ ,, พฤศจิก	พฤหัสบดี	ธนู
พุธ	๑๔๐ ๓๓	,, ๑ ,, ดุลย์	ศุกร์	ดุลย์
พฤหัสบดี	๔๓ ๓๕	,, ๘ ,, มิถุน	ศุกร์	พฤษภ
ศุกร์	๑๗๐ ๔	,, ๗ ,, กันย์	จันทร์	กรกฎ
เสาร์	๑๒๔ ๕๑	,, ๒ ,, สิงห์	ศุกร์	พฤษภ
ลัคน์	๒๕๔ ๕๗	,, ๔ ,, มกร	อาทิตย์	สิงห์
ราหู	๒๓๓ ๒๓	,, ๘ ,, พฤศจิก	เสาร์	กุมภ์
เกตุ	๕๓ ๒๓	,, ๘ ,, พฤษภ	อาทิตย์	สิงห์

๑๐๒. นวางศแลนักษัตรบาท เมื่อได้รู้วิชา นวางศของดาวเคราะห์ แล้วต่อไปต้องหานักษัตรแลนักษัตรบาทของดาวเคราะห์ด้วย เช่นตัวอย่างอาทิตย์ แลนวางศที่ ๕ ในราศีกันย์ก็คือนอยู่ในบาทที่ ๕ ของราศีกันย์ ภาคพิภพของนักษัตร ในบาทที่ ๒ จะแสดงให้เห็นว่า ๓ บาทสุดท้ายของอุตตระผลคูณ ๔ บาทของหัตตและ ๒ บาทแรกของจิตตะเป็นราศีกันย์ หาควาบาทไหนแลนักษัตรอะไรตรงกับนวางศ ที่ ๕ ในราศีกันย์.

อุตตระ ๓ บาท

ราศีกันย์ หัตต ๔ บาท

จิตตะ ๒ บาท

ดังนั้นนวางศสุดท้ายของราศีกันย์ตรงกับบาทสุดท้ายในราศีกันย์ คือบาท ที่ ๒ ของจิตตะ หานักษัตรแต่บาทที่ตรงกับนวางศของดาวเคราะห์.

๑๐๔. ทศางศ แบ่งราคาออก ๑๐ ส่วนเท่ากัน ส่วนหนึ่งเรียกว่าทศางศ หมายความว่า $\frac{๑๐}{๑๐}$ ของราคา จักรราคามี ๑๒๐ ทศางศ ๆ หนึ่งเท่ากับ ๓ องศา ในราศีใดเจ้าทศางศที่ ๑ เริ่มตนด้วยเจ้าราศีนั้นเอง ในราศีใดเจ้าทศางศที่ ๑ เริ่มตนด้วยเจ้าราศีที่ ๕ และต่อไปตามลำดับ.

๑๐๕. เอกาทศางศ เอกาทศางศหนึ่งได้ $\frac{๓๐}{๑๑} = ๒ \frac{๘}{๑๑}$ หรือทศภาจกรมี ๑๓๒ เอกาทศางศ เจ้าเอกาทศางศทั้ง ๑๑ ได้จากเจ้าราศี ๑๑ ราคาจากราคาทั้ง ๑๒ นับย้อนหลัง เช่นในราศีเมษเอกาทศางศที่ ๑ เป็นเจ้าโดยพญหส์บดเจ้าราศีที่ ๑๒ จากราศีเมษและต่อไป

๑๐๖. ทวาทศางศ แบ่งราคาออกเป็น ๑๒ ส่วน ๆ หนึ่งเรียกว่าทวาทศางศ ทวาทศางศหนึ่งได้ $\frac{๑๐}{๑๒}$ องศา ภาจกรได้ ๑๔๔ ทวาทศางศ เจ้าทวาทศางศได้แก่เจ้าราศีทั้ง ๑๒ ราคา เช่นเจ้าทวาทศางศที่ ๑ ในราศีเมษได้แก่องศาที่ ๒ ศุกรเป็นต้น.

ตัวอย่าง ๒๘ : หาทวาทศางศและเจ้าทวาทศางศของดาวเคราะห์แต่ละคนในชะตาตัวอย่าง

ดาวเคราะห์	ท.ม.	ลำดับทวาทศางศ	เจ้าทวาทศางศ
อาทิตย์	๑๗๕° ๕'	ที่ ๓๒ ใน กนิย์	อาทิตย์
จันทร์	๓๑๒ ๕	,, ๕ ,, กุมภ์	พุธ
อังคาร	๒๒๕ ๔๕	,, ๔ ,, พุศิจิก	พุธ
พุธ	๑๔๐ ๕๓	,, ๑ ,, ดุลย์	ศุกร
พฤหัสบดี	๔๓ ๓๕	,, ๑๐ ,, มิถุน	พฤหัสบดี
ศุกร	๑๗๐ ๔	,, ๕ ,, กนิย์	ศุกร
เสาร์	๑๒๔ ๕๑	,, ๒ ,, สิงห์	พุธ
ลัคณ	๒๕๔ ๕๗	,, ๑๐ ,, มกร	ศุกร

๑๐๗. โศกสวารักษ์ แบ่งราคาออกเป็น ๑๖ ส่วน ๆ หนึ่งเรียกว่าโศกสวารักษ์
 ภาจกรม = $๑๖ \times ๑๒ = ๑๙๒$ โศกสวารักษ์- ในราศีคือ ๑๒ โศกสวารักษ์แรกเป็นเจ้าโดย
 เจ้าราศีทั้ง ๑๒ ตามลำดับ โศกสวารักษ์ที่ ๑๓ ๑๔ ๑๕ และ ๑๖ เป็นเจ้าโดย เสาร์
 พุธ อังคาร แดอาทิตย์ ในราศีคูดาวเคราะห์เป็นเจ้าโศกสวารักษ์ถัดกันคือโศกสวารักษ์ที่
 ๑๓ ๑๔ ๑๕ และ ๑๖ เป็นเจ้าโดยอาทิตย์ อังคาร พุธ เสาร์.

๑๐๘. ตฤมสวารักษ์ แบ่งราคาออกเป็น ๓๐ ส่วนเท่ากันส่วนหนึ่งเรียกว่าตฤม-
 ศวารักษ์ได้ตฤมศวารักษ์ละ ๑ องค์ ในราศีคูดาวเคราะห์เป็นเจ้าตฤมศวารักษ์ดังนี้ :

อังคาร	เสาร์	พฤหัสบดี	พุธ	ศุกร์
๑-๕	๖-๑๐	๑๑-๑๕	๑๖-๒๐	๒๑-๓๐
(๕)	(๕)	(๕)	(๕)	(๕)
ในราศีคูดาวเคราะห์ :				
ศุกร์	พุธ	พฤหัสบดี	เสาร์	อังคาร
๑-๕	๖-๑๐	๑๑-๑๕	๑๖-๒๐	๒๑-๓๐
(๕)	(๕)	(๕)	(๕)	(๕)

ตามกฎข้างบนนั้นหมายความว่า ในราศี เมษ มีถุน และราศีอื่น ๆ
 อังคารเป็นเจ้า ๕ ตฤมศวารักษ์แรก เสาร์เป็นเจ้า ๕ ตฤมศวารักษ์ที่ ๒ และต่อไป ใน
 ราศีเช่นราศีพฤษภ กรกฎ และราศีอื่น ๆ ศุกร์เป็นเจ้า ๕ ตฤมศวารักษ์แรก ต่อไป
 พุธเป็นเจ้าตฤมศวารักษ์อีก ๕ ตฤมศวารักษ์และต่อไป.

ตัวอย่าง ๒๕ : หาตฤมศวารักษ์และเจ้าตฤมศวารักษ์ของดาวเคราะห์แต่ละดวงใน
 ธาตุตัวอย่าง.

ดาวเคราะห์	ท.ม.	ลำดับตฤมศวารักษ์	เจ้าตฤมศวารักษ์
อาทิตย์	๑๗๕	ที่ ๓๐ ในราศี คือ	อังคาร
จันทร์	๓๑๒	๑๓ ,, ,, คือ	พฤหัสบดี

ดาวเคราะห์	ที่	ลำดับตมศางศ	เจ้าตมศางศ
อังคาร	๒๒๙ ๔๙'	ที่ ๒๐ ในราศี	ค
พุธ	๑๔๐ ๓๓	๑ ๑	ค
พฤหัสบดี	๔๓ ๓๕	๒๔ ๑	ค
ศุกร์	๑๗๐ ๔	๒๑ ๑	ค
เสาร์	๑๒๔ ๕๑	๕ ๑	ค
ลัคน์	๒๕๔ ๕๗	๒๕ ๑	ค

๑๐๕. ชัฏฏีอานศ แบ่งราศีออกเป็น ๖๐ ส่วน ๆ หนึ่งเรียกว่าชัฏฏีอานศ ๆ หนึ่งได้ ๒ องศาหรือ ๓๐ ติปดา ทั้งจักรราศีได้ $๖๐ \times ๑๒ = ๗๒๐$ ชัฏฏีอานศ ทุกชัฏฏีอานศในราศีคมีชชดงต่อไปนี้ :

๑. โพร ๒. รากษต์ ๓. เทวภาค ๔. อพิร ๕. รกษณะ ๖. กิณน ๗. หรตตะ ๘. กาดาคนาคะ ๙. คระระตะ ๑๐. อคินชตะ ๑๑. นมายงค์ ๑๒. เประตะปริหะ ๑๓. อปะมะปตัย ๑๔. เทวคณาดะ ๑๕. กาดาค ๑๖. คารปะ ๑๗. อมฤต ๑๘. จันทร ๑๙. มฤทวาศ ๒๐. โกมตางศ ๒๑. บัทมะ ๒๒. ตกษมศ ๒๓. วาศศ ๒๔. ทิมมพร ๒๕. เทววงศ ๒๖. อินทร ๒๗. กาดินาศ ๒๘. กษิตศวรร ๒๙. กมตากร ๓๐. มณทตมะระ ๓๑. มฤตยู ๓๒. กาดาค ๓๓. เทวคณียา ๓๔. โจรา ๓๕. ยมกัณฑะ ๓๖. สัตยา ๓๗. อมฤต ๓๘. ปริปรณะ ๓๙. วิษประทกธา ๔๐. กุตะนาศ ๔๑. มชยะ ๔๒. วามศกษยะ ๔๓. อปาดศ ๔๔. กาดารปะ ๔๕. เต้ามยะ ๔๖. มรทวาศ ๔๗. ศษฏตะ ๔๘. ทมตตะระ ๔๙. สัตวาพะระ ๕๐. อินทมา ๕๑. ประณะ ๕๒. กาดาคณีย ๕๓. ทินทายา ๕๔. นิมมต ๕๕. มหะ ๕๖. อหะ ๕๗. อติหะ ๕๘. สรบบโยติ ๕๙. รยุมณ ๖๐. อินทเรธา.

ถาษชัฏฏีอานศในราศีคชชอนกกตบกนคช เขาชชของชัฏฏีอานศที่ ๖๐ ในราศีคเป็นชชของชัฏฏีอานศที่ ๑ ในราศีค ที่ ๕๕ ในราศีคเป็นท ๒ ในราศีค ๆ ๑

๑๑๐. มชฏิกางศ ราช์หนึ่งแบ่งออกเป็น ๑๕๐ มชฏิกางศแะมชฏิกางศ ๑ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดงนรราช์หนึ่งเทากบแบ่งออกเป็น ๓๐๐ ส่วน มชฏิกางศ ๑

เท่ากับ ๖ พิลิปดา จรราศี ศักรราศี ทวณราศี เป็นหลักในการให้ข้อสังเกตทางด้าน
นักษัตรในขณะนั้นไม่จำเป็นต้องนำมาคำนวณ.

๑๑๑. ข้อสังเกตทั่วไป ได้กล่าวมาแล้วถึงโหราศาสตร์ทั้งหมดแต่
ฉบับดวงราศี (ข้อ ๕๐) เท่านั้นที่เป็นความสำคัญพิเศษแก่การตั้งดวง (ฐานะพระ)
ของดาวเคราะห์ต่าง ๆ ฉบับดวงราศีของดาวเคราะห์ร่วมกับเจ้าฉบับดวงราศีต่าง ๆ ได้
จัดเข้าเป็นตารางเพื่อความสะดวกแก่ความต้องการต่อไป ความสำคัญแต่ความ
เหมาะสมมีอธิบายในตำรากำหนดดาวเคราะห์และเรือนชะตา.

ตัวอย่าง ๓๐ : ตารางฉบับดวงราศีทั้งหมดของดาวเคราะห์และลัคนาในชะตา
ตัวอย่าง.

ดาว เคราะห์	ราศี		โหรา		ตรียางศ		สัปดาห์ศ		นวางศ		ทวาทศางศ		ตฤณศางศ	
	เจ้า ราศี	เจ้า การ	เจ้า ราศี	เจ้า การ	เจ้า ราศี	เจ้า การ	เจ้า ราศี	เจ้า การ	เจ้า ราศี	เจ้า การ	เจ้า ราศี	เจ้า การ	เจ้า ราศี	เจ้า การ
อาทิตย์	๕	ว	๔	อ	๑	ศ	๕	ว	๕	ว	๔	อ	๗	ภ
จันทร์	๓๐	ส	๕	อ	๒	ว	๐	ภ	๘	ส	๒	ว	๘	ช
อังคาร	๗	ภ	๔	อ	๓๓	ช	๕	ว	๘	ช	๒	ว	๓๓	ช
พุธ	๖	ศ	๔	อ	๖	ศ	๖	ศ	๖	ศ	๖	ศ	๐	ภ
พฤหัสบดี	๒	ว	๓	จ	๓๐	ส	๗	ภ	๑	ศ	๓๓	ช	๒	ว
ศุกร์	๕	ว	๔	อ	๑	ศ	๓	จ	๓	จ	๑	ศ	๘	ส
เสาร์	๔	อ	๔	อ	๔	อ	๕	ว	๑	ศ	๕	ว	๐	ภ
ลัคนา	๘	ส	๔	อ	๕	ว	๘	ช	๔	อ	๖	ศ	๘	ส

อ = อาทิตย์. จ = จันทร์. ภ = อังคาร. ว = พุธ. ช = พฤหัสบดี

ศ = ศุกร์. ส = เสาร์.

บทที่ ๑๒
เจ้าวาระค์

๑๑๒.เจ้าราศี

ราศี	เจ้าราศี
เมษ	อังคาร
พฤษภ	ศุกร์
มิถุน	พุธ
กรกฎ	จันทร์
สิงห์	อาทิตย์
กันย์	พุธ
ตุลย์	ศุกร์
พฤษจิก	อังคาร
ธนู	พฤหัสบดี
มกร	เสาร์
กุมภ์	เสาร์
มีน	พฤหัสบดี

๑๑๓.เจ้าโหรา

ราศี	โหราที่ ๑	โหราที่ ๒
	๑๕ องศา	๓๐ องศา
เมษ	อาทิตย์	จันทร์
พฤษภ	จันทร์	อาทิตย์
มิถุน	อาทิตย์	จันทร์

	โหราที่ ๑	โหราที่ ๒
ราศี	๑๕ องศา	๓๐ องศา
กรกฎ	จันทร์	อาทิตย์
สิงห์	อาทิตย์	จันทร์
กันย์	จันทร์	อาทิตย์
ตุลย์	อาทิตย์	จันทร์
พฤศจิก	จันทร์	อาทิตย์
ธนู	อาทิตย์	จันทร์
มกร	จันทร์	อาทิตย์
กุมภ์	อาทิตย์	จันทร์
มีน	จันทร์	อาทิตย์

๑๑๔. เจ้าตริยางค์

	ตริยางค์ที่ ๑	ตริยางค์ที่ ๒	ตริยางค์ที่ ๓
ราศี	๑๐ องศา	๒๐ องศา	๓๐ องศา
เมษ	อังคาร	อาทิตย์	พฤหัสบดี
พฤษภ	ศุกร์	พุธ	เสาร์
มิถุน	พุธ	ศุกร์	เสาร์
กรกฎ	จันทร์	อังคาร	พฤหัสบดี
สิงห์	อาทิตย์	พฤหัสบดี	อังคาร
กันย์	พุธ	เสาร์	ศุกร์
ตุลย์	ศุกร์	เสาร์	พุธ
พฤศจิก	อังคาร	พฤหัสบดี	จันทร์
ธนู	พฤหัสบดี	อังคาร	อาทิตย์
มกร	เสาร์	ศุกร์	พุธ
กุมภ์	เสาร์	พุธ	ศุกร์
มีน	พฤหัสบดี	จันทร์	อังคาร

๑๑๕. เจ้าสัปรางค์

ราศี	สัปรางค์ ที่ ๑	สัปรางค์ ที่ ๒	สัปรางค์ ที่ ๓	สัปรางค์ ที่ ๔	สัปรางค์ ที่ ๕	สัปรางค์ ที่ ๖	สัปรางค์ ที่ ๗
	๔๑๓'๘"	๘๓๔'๑๓"	๑๒๕๑'๒๕"	๑๗๘'๓๔"	๒๑๒๕'๔๒"	๒๕๔'๒๕'๕๑"	๓๐
เมษ	อังคาร	ศุกร์	พุธ	จันทร์	อาทิตย์	พุธ	ศุกร์
พฤษภ	อังคาร	พฤหัสบดี	เสาร์	เสาร์	พฤหัสบดี	อังคาร	ศุกร์
มิถุน	พุธ	จันทร์	อาทิตย์	พุธ	ศุกร์	อังคาร	พฤหัสบดี
กรกฎ	เสาร์	เสาร์	พฤหัสบดี	อังคาร	ศุกร์	พุธ	จันทร์
สิงห์	อาทิตย์	พุธ	ศุกร์	อังคาร	พฤหัสบดี	เสาร์	เสาร์
กันย์	พฤหัสบดี	อังคาร	ศุกร์	พุธ	จันทร์	อาทิตย์	พุธ
ตุลย์	ศุกร์	อังคาร	พฤหัสบดี	เสาร์	เสาร์	พฤหัสบดี	อังคาร
พฤศจิก	ศุกร์	พุธ	จันทร์	อาทิตย์	พุธ	ศุกร์	อังคาร
ธนู	พฤหัสบดี	เสาร์	เสาร์	พฤหัสบดี	อังคาร	ศุกร์	พุธ
มกร	จันทร์	อาทิตย์	พุธ	ศุกร์	อังคาร	พฤหัสบดี	เสาร์
กุมภ์	เสาร์	พฤหัสบดี	อังคาร	ศุกร์	พุธ	จันทร์	อาทิตย์
มีน	พุธ	ศุกร์	อังคาร	พฤหัสบดี	เสาร์	เสาร์	พฤหัสบดี

๑๑๖. เจ้านางค์

นางค์	ที่ ๑	ที่ ๒	ที่ ๓	ที่ ๔	ที่ ๕	ที่ ๖	ที่ ๗	ที่ ๘	ที่ ๙
ราศี	๓๒๐'	๖๔๐'	๑๐๐'	๑๓๒๐'	๑๖๔๐'	๒๐๐'	๒๓๒๐'	๒๖๔๐'	๓๐
เมษ	ภ	ศ	ว	จ	อ	ว	ศ	ภ	ช
พฤษภ	ส	ส	ช	ภ	ศ	ว	จ	อ	ว
มิถุน	ศ	ภ	ช	ส	ส	ช	ภ	ศ	ว
กรกฎ	จ	อ	ว	ศ	ภ	ช	ส	ส	ช
สิงห์	ภ	ศ	ว	จ	อ	ว	ศ	ภ	ช
กันย์	ส	ส	ช	ภ	ศ	ว	จ	อ	ว

เจ้าวาระ

๗๕

นางค์	ที่ ๑	ที่ ๒	ที่ ๓	ที่ ๔	ที่ ๕	ที่ ๖	ที่ ๗	ที่ ๘	ที่ ๙
ราศี	๓๒๐' ๖๔๐'	๑๐๐'	๑๓๒๐'	๑๖๔๐'	๒๐๐'	๒๓๒๐'	๒๖๔๐'	๓๐๐'	
ดุริย	ศ	ภ	ช	ส	ส	ช	ภ	ศ	ว
พฤคจิก	จ	ข	ว	ศ	ภ	ช	ส	ส	ช
ธนู	ภ	ศ	ว	จ	อ	ว	ส	ภ	ช
มกร	ส	ส	ช	ภ	ศ	ว	จ	อ	ว
กุมภ์	ศ	ภ	ช	ส	ส	ช	ภ	ศ	ว
มิถุน	จ	อ	ว	ศ	อ	ช	ส	ส	ช

๑๑๗ เป้าทวาทศางค์

ทวาทศางค์	ที่ ๑	ที่ ๒	ที่ ๓	ที่ ๔	ที่ ๕	ที่ ๖	ที่ ๗	ที่ ๘	ที่ ๙	ที่ ๑๐	ที่ ๑๑	๑๒
ราศี	๒๓๐' ๕๐'	๓๐๐'	๓๓๐'	๓๖๐'	๓๙๐'	๔๒๐'	๔๕๐'	๔๘๐'	๕๑๐'	๕๔๐'	๕๗๐'	๖๐๐'
เมษ	ภ	ศ	ว	จ	อ	ว	ศ	ภ	ช	ส	ส	ช
พฤษภ	ศ	ว	จ	อ	ว	ศ	ภ	ช	ส	ส	ช	ภ
มิถุน	ว	จ	อ	ว	ศ	ภ	ช	ส	ส	ช	ภ	ศ
กรกฎ	จ	อ	ว	ศ	ภ	ช	ส	ส	ช	ภ	ศ	ภ
สิงห์	อ	ว	ศ	ภ	ช	ส	ส	ช	ภ	ศ	ว	จ
กันย	ว	ศ	ภ	ช	ส	ส	ช	ภ	ศ	ว	จ	อ
ดุริย	ศ	ภ	ช	ส	ส	ช	ภ	ศ	ว	จ	อ	ว
พฤคจิก	ภ	ช	ส	ส	ช	ภ	ศ	ว	จ	อ	ว	ศ
ธนู	ช	ส	ส	ช	ภ	ศ	ว	จ	อ	ว	ศ	ภ
มกร	ส	ส	ช	ภ	ศ	ว	จ	อ	ว	ศ	ภ	ช
กุมภ์	ส	ช	ภ	ศ	ว	จ	อ	ว	ศ	ภ	ช	ส
มิถุน	ช	ภ	ศ	ว	จ	อ	ว	ศ	ภ	ช	ส	ส

บทที่ ๑๓
สูตรต่างๆ

๑๑๘. จาระยันต์ วิธ. เหนือ ๑ ถึง ๓๐ องศา

องศา	วิมหานาที่	วิมหานาที่	วิมหานาที่	องศา	วิมหานาที่	วิมหานาที่	วิมหานาที่
๑	๒.๓๐	๑.๖๘	๔.๗๓	๑๖	๓๔.๔๐	๒๗.๕๒	๑๑.๔๖
๒	๔.๒๐	๓.๓๖	๑.๔๐	๑๗	๓๖.๖๐	๒๙.๒๘	๑๒.๒๐
๓	๖.๓๐	๕.๐๔	๒.๓๐	๑๘	๓๙.๐๐	๓๑.๒๐	๑๓.๐๐
๔	๘.๔๐	๖.๗๒	๒.๘๐	๑๙	๔๑.๓๐	๓๓.๐๔	๑๓.๗๖
๕	๑๐.๕๐	๘.๔๐	๓.๕๐	๒๐	๔๓.๗๐	๓๔.๙๖	๑๔.๕๖
๖	๑๒.๖๐	๑๐.๐๘	๔.๒๐	๒๑	๔๖.๐๐	๓๖.๘๐	๑๕.๓๓
๗	๑๔.๗๐	๑๑.๗๖	๔.๙๐	๒๒	๔๘.๕๐	๓๘.๘๐	๑๖.๑๖
๘	๑๖.๘๐	๑๓.๕๒	๕.๖๓	๒๓	๕๐.๙๐	๔๐.๗๒	๑๖.๙๖
๙	๑๙.๐๐	๑๕.๒๐	๖.๓๓	๒๔	๕๓.๔๐	๔๒.๗๒	๑๗.๘๐
๑๐	๒๑.๒๐	๑๖.๙๖	๗.๐๖	๒๕	๕๕.๙๐	๔๔.๗๒	๑๘.๖๓
๑๑	๒๓.๓๐	๑๘.๖๔	๗.๗๖	๒๖	๕๘.๕๐	๔๖.๘๐	๑๙.๕๐
๑๒	๒๕.๕๐	๒๐.๔๐	๘.๕๐	๒๗	๖๑.๓๐	๔๘.๘๘	๒๐.๓๖
๑๓	๒๗.๐๐	๒๑.๗๐	๙.๘๐	๒๘	๖๓.๘๐	๕๑.๐๔	๒๑.๒๖
๑๔	๒๙.๘๐	๒๓.๘๒	๑๐.๘๖	๒๙	๖๖.๕๐	๕๓.๒๐	๒๒.๑๖
๑๕	๓๒.๓๐	๒๕.๖๘	๑๐.๗๐	๓๐	๖๙.๓๐	๕๕.๔๔	๒๓.๓๐

๑๑๙. เวลาอาทิตย์ขึ้นอาทิตย์ตก วิธ. เหนือ ๐ องศา ถึง ๓๐ องศา

อาทิตย์ขึ้น					อาทิตย์ตก				
เดือน	วันที่	๐ องศา	๑๐ องศา	๒๐ องศา	๓๐ องศา	๐ องศา	๑๐ องศา	๒๐ องศา	๓๐ องศา
เมษายน	๕	๖.๑	๖.๑๘	๖.๓๖	๖.๕๗	๑๘.๙	๑๗.๕๒	๑๗.๓๔	๑๗.๑๔
๖	๑๐	๖.๔	๖.๒๐	๖.๓๗	๖.๕๗	๑๘.๑๑	๑๗.๕๕	๑๗.๓๗	๑๗.๑๘

สูตรต่าง ๆ

๗๗

อาทิตย์ขึ้น

อาทิตย์ตก

เดือน	วันที่	๐ องศา	๑๐ องศา	๒๐ องศา	๓๐ องศา	๐ องศา	๑๐ องศา	๒๐ องศา	๓๐ องศา
เดือน	วันที่	๐ องศา	๑๐ องศา	๒๐ องศา	๓๐ องศา	๐ องศา	๑๐ องศา	๒๐ องศา	๓๐ องศา
มกราคม	๑๕	๒.๒	๒.๒๑	๒.๓๗	๒.๕๗	๑๙.๓๓	๑๗.๕๗	๑๗.๔๑	๑๗.๒๒
๑	๒๐	๒.๗	๒.๒๒	๒.๓๗	๒.๕๖	๑๙.๓๔	๑๙.๐	๑๗.๔๔	๑๗.๒๖
๑	๒๕	๒.๙	๒.๒๓	๒.๓๗	๒.๕๕	๑๙.๓๖	๑๙.๒	๑๗.๔๗	๑๗.๓๐
๑	๓๐	๒.๑๐	๒.๒๓	๒.๓๖	๒.๕๒	๑๙.๓๗	๑๙.๔	๑๗.๕๐	๑๗.๓๕
กุมภาพันธ์	๕	๒.๓๐	๒.๒๒	๒.๓๕	๒.๕๙	๑๙.๓๙	๑๙.๖	๑๗.๕๕	๑๗.๔๐
๑	๑๐	๒.๓๑	๒.๒๑	๒.๓๒	๒.๕๕	๑๙.๓๙	๑๙.๙	๑๗.๕๖	๑๗.๔๔
๑	๑๕	๒.๓๑	๒.๒๐	๒.๓๐	๒.๕๑	๑๙.๓๙	๑๙.๙	๑๗.๕๙	๑๗.๔๗
๑	๒๐	๒.๓๐	๒.๑๙	๒.๒๗	๒.๔๖	๑๙.๓๗	๑๙.๓๐	๑๙.๓	๑๗.๕๒
๑	๒๕	๒.๓๐	๒.๑๗	๒.๒๕	๒.๔๒	๑๙.๓๗	๑๙.๓๐	๑๙.๓	๑๗.๕๖
มีนาคม	๑	๒.๙	๒.๑๕	๒.๒๑	๒.๒๗	๑๙.๓๖	๑๙.๓๐	๑๙.๕	๑๙.๕๙
๑	๕	๒.๙	๒.๑๓	๒.๑๙	๒.๒๓	๑๙.๓๕	๑๙.๓๑	๑๙.๖	๑๙.๓
๑	๑๐	๒.๗	๒.๑๐	๒.๑๕	๒.๑๗	๑๙.๓๔	๑๙.๓๑	๑๙.๙	๑๙.๔
๑	๑๕	๒.๖	๒.๙	๒.๑	๒.๑๑	๑๙.๓๓	๑๙.๓๑	๑๙.๓๐	๑๙.๙
๑	๒๐	๒.๔	๒.๕	๒.๕	๒.๕	๑๙.๓๑	๑๙.๓๑	๑๙.๓๑	๑๙.๓,๑
๑	๒๕	๒.๓	๒.๒	๒.๑	๕.๕๙	๑๙.๓๐	๑๙.๓๑	๑๙.๓๒	๑๙.๔
๑	๓๐	๒.๒	๕.๕๙	๕.๕๖	๕.๕๓	๑๙.๙	๑๙.๓๑	๑๙.๓๔	๑๙.๓๗
เมษายน	๕	๒.๐	๕.๕๖	๕.๕๑	๕.๔๖	๑๙.๖	๑๙.๓๐	๑๙.๓๕	๑๙.๒๐
๑	๑๐	๕.๕๙	๕.๕๓	๕.๔๗	๕.๔๑	๑๙.๕	๑๙.๓๐	๑๙.๓๖	๑๙.๒๔
๑	๑๕	๕.๕๗	๕.๕๐	๕.๔๓	๕.๓๔	๑๙.๔	๑๙.๓๐	๑๙.๓๙	๑๙.๒๖
๑	๒๐	๕.๕๖	๕.๔๙	๕.๓๙	๕.๒๙	๑๙.๒	๑๙.๓๑	๑๙.๓๙	๑๙.๓๐

		อาทิตย์ขึ้น				อาทิตย์ตก			
เดือน	วันที่	๐ องศา	๑๐ องศา	๒๐ องศา	๓๐ องศา	๐ องศา	๑๐ องศา	๒๐ องศา	๓๐ องศา
เมษายน	๒๕	๕.๕๕	๕.๔๕	๕.๓๕	๕.๒๕	๑๗.๒	๑๗.๑๑	๑๗.๐๑	๑๗.๐๓
	๓๐	๕.๕๔	๕.๔๓	๕.๓๒	๕.๒๑	๑๗.๑	๑๗.๐๑	๑๗.๐๕	๑๗.๐๖
พฤษภาคม	๕	๕.๕๓	๕.๔๒	๕.๓๑	๕.๒๑	๑๗.๐	๑๗.๐๒	๑๗.๐๕	๑๗.๐๗
	๑๐	๕.๕๓	๕.๔๐	๕.๒๖	๕.๑๖	๑๗.๐	๑๗.๐๓	๑๗.๐๖	๑๗.๐๘
	๑๕	๕.๕๓	๕.๓๗	๕.๒๔	๕.๑๔	๑๗.๐	๑๗.๐๔	๑๗.๐๗	๑๗.๐๙
	๒๐	๕.๕๓	๕.๓๖	๕.๒๓	๕.๑๔	๑๗.๐	๑๗.๐๕	๑๗.๐๘	๑๗.๑๐
	๒๕	๕.๕๓	๕.๓๖	๕.๒๓	๕.๑๒	๑๗.๐	๑๗.๐๖	๑๗.๐๙	๑๗.๑๑
	๓๐	๕.๕๔	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๐	๑๗.๑	๑๗.๐๗	๑๗.๑๐	๑๗.๑๒
มิถุนายน	๕	๕.๕๔	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑๑	๑๗.๑	๑๗.๐๗	๑๗.๑๐	๑๗.๑๒
	๑๐	๕.๕๕	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑๑	๑๗.๑	๑๗.๐๘	๑๗.๑๑	๑๗.๑๓
	๑๕	๕.๕๖	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑๑	๑๗.๑	๑๗.๐๙	๑๗.๑๒	๑๗.๑๔
	๒๐	๕.๕๖	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑๑	๑๗.๑	๑๗.๑๐	๑๗.๑๓	๑๗.๑๕
	๒๕	๕.๕๖	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑๑	๑๗.๑	๑๗.๑๐	๑๗.๑๓	๑๗.๑๕
	๓๐	๖.๐	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑	๑๗.๑	๑๗.๑๐	๑๗.๑๓	๑๗.๑๕
กรกฎาคม	๕	๖.๐	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑	๑๗.๑	๑๗.๑๐	๑๗.๑๓	๑๗.๑๕
	๑๐	๖.๑	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑	๑๗.๑	๑๗.๑๐	๑๗.๑๓	๑๗.๑๕
	๑๕	๖.๑	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑	๑๗.๑	๑๗.๑๐	๑๗.๑๓	๑๗.๑๕
	๒๐	๖.๑	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑	๑๗.๑	๑๗.๑๐	๑๗.๑๓	๑๗.๑๕
	๒๕	๖.๑	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑	๑๗.๑	๑๗.๑๐	๑๗.๑๓	๑๗.๑๕
	๓๐	๖.๑	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑	๑๗.๑	๑๗.๑๐	๑๗.๑๓	๑๗.๑๕
สิงหาคม	๕	๖.๑	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑	๑๗.๑	๑๗.๑๐	๑๗.๑๓	๑๗.๑๕
	๑๐	๖.๑	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑	๑๗.๑	๑๗.๑๐	๑๗.๑๓	๑๗.๑๕
	๑๕	๖.๑	๕.๓๖	๕.๒๐	๕.๑	๑๗.๑	๑๗.๑๐	๑๗.๑๓	๑๗.๑๕

สูตรต่างๆ

๗๕

เดือน	วันที่	อาทิตย์ขึ้น				อาทิตย์ตก			
		๐ องศา	๑๐ องศา	๒๐ องศา	๓๐ องศา	๐ องศา	๑๐ องศา	๒๐ องศา	๓๐ องศา
สิงหาคม	๒๐	๒.๐	๕.๕๑	๕.๔๑	๕.๒๘	๑๗.๗	๑๗.๑๒	๑๗.๒๒	๑๗.๓๗
๑๑	๒๕	๕.๕๘	๕.๕๑	๕.๔๒	๕.๓๒	๑๗.๒	๑๗.๑๓	๑๗.๒๒	๑๗.๓๒
๑๑	๓๐	๕.๕๘	๕.๕๑	๕.๔๔	๕.๓๕	๑๗.๔	๑๗.๑๐	๑๗.๑๗	๑๗.๓๒
กันยายน	๕	๕.๕๒	๕.๕๐	๕.๔๕	๕.๓๗	๑๗.๒	๑๗.๗	๑๗.๑๓	๑๗.๑๘
๑๑	๑๐	๕.๕๔	๕.๕๐	๕.๔๒	๕.๔๑	๑๗.๐	๑๗.๔	๑๗.๗	๑๗.๑๓
๑๑	๑๕	๕.๕๒	๕.๕๐	๕.๔๗	๕.๔๔	๑๗.๕๘	๑๗.๑	๑๗.๔	๑๗.๗
๑๑	๒๐	๕.๕๐	๕.๔๘	๕.๔๗	๕.๔๒	๑๗.๕๗	๑๗.๕๗	๑๗.๕๘	๑๗.๐
๑๑	๒๕	๕.๔๘	๕.๔๘	๕.๔๘	๕.๔๘	๑๗.๕๕	๑๗.๕๕	๑๗.๕๕	๑๗.๕๕
๑๑	๓๐	๕.๔๗	๕.๔๘	๕.๕๐	๕.๕๒	๑๗.๕๔	๑๗.๕๒	๑๗.๕๐	๑๗.๔๗
ตุลาคม	๕	๕.๔๒	๕.๔๗	๕.๕๒	๕.๕๕	๑๗.๕๒	๑๗.๔๘	๑๗.๔๒	๑๗.๔๒
๑๑	๑๐	๕.๔๔	๕.๔๗	๕.๕๓	๕.๕๗	๑๗.๕๐	๑๗.๔๒	๑๗.๔๑	๑๗.๓๒
๑๑	๑๕	๕.๔๓	๕.๔๗	๕.๕๔	๒.๑	๑๗.๔๘	๑๗.๔๓	๑๗.๓๗	๑๗.๓๐
๑๑	๒๐	๕.๔๒	๕.๔๘	๕.๕๒	๒.๔	๑๗.๔๗	๑๗.๔๑	๑๗.๓๕	๑๗.๒๕
๑๑	๒๕	๕.๔๑	๕.๕๐	๕.๕๗	๒.๗	๑๗.๔๗	๑๗.๓๘	๑๗.๓๐	๑๗.๒๐
๑๑	๓๐	๕.๔๐	๕.๕๐	๒.๐	๒.๑๒	๑๗.๔๗	๑๗.๓๗	๑๗.๓๗	๑๗.๑๒
พฤศจิกายน	๕	๕.๔๐	๕.๕๑	๒.๓	๒.๑๒	๑๗.๔๗	๑๗.๓๒	๑๗.๒๕	๑๗.๑๑
๑๑	๑๐	๕.๔๐	๕.๕๓	๒.๒	๒.๒๐	๑๗.๔๗	๑๗.๓๕	๑๗.๒๒	๑๗.๗
๑๑	๑๕	๕.๔๑	๕.๕๔	๒.๗	๒.๒๕	๑๗.๔๗	๑๗.๓๕	๑๗.๒๐	๑๗.๔
๑๑	๒๐	๕.๔๒	๕.๕๒	๒.๑๑	๒.๒๗	๑๗.๔๘	๑๗.๓๕	๑๗.๒๐	๑๗.๒
๑๑	๒๕	๕.๔๓	๕.๕๗	๒.๑๔	๒.๓๓	๑๗.๕๑	๑๗.๓๕	๑๗.๑๘	๑๗.๑
๑๑	๓๐	๕.๔๕	๒.๑	๒.๑๗	๒.๓๗	๑๗.๕๒	๑๗.๓๒	๑๗.๑๘	๑๗.๐

อาทิตย์ขึ้น					อาทิตย์ตก				
เดือน	วันที่	๐ องศา	๑๐ องศา	๒๐ องศา	๓๐ องศา	๐ องศา	๑๐ องศา	๒๐ องศา	๓๐ องศา
ธันวาคม	๕	๕.๔๗	๖.๓	๖.๒๐	๖.๔๓	๑๗.๕๔	๑๗.๓๘	๑๗.๒๐	๑๗.๐
๑๑	๑๐	๕.๔๘	๖.๖	๖.๒๔	๖.๔๔	๑๗.๕๖	๑๗.๓๙	๑๗.๒๑	๑๗.๐
๑๑	๑๕	๕.๕๑	๖.๘	๖.๒๗	๖.๔๘	๑๗.๕๘	๑๗.๔๑	๑๗.๒๓	๑๗.๒
๑๑	๒๐	๕.๕๔	๖.๑๑	๖.๓๐	๖.๕๑	๑๘.๑	๑๗.๔๔	๑๗.๒๕	๑๗.๔
๑๑	๒๕	๕.๕๖	๖.๑๓	๖.๓๒	๖.๕๓	๑๘.๓	๑๗.๔๖	๑๗.๒๘	๑๗.๖
๑๑	๓๐	๕.๕๘	๖.๑๖	๖.๓๔	๖.๕๕	๑๘.๖	๑๗.๔๙	๑๗.๓๐	๑๗.๘

๑๒๐. อันโตนาที่ ๑ ถึง ๓๐ องศา วิถ. เหนือ

วิถ.	ราศี	ราศี	ราศี	ราศี	ราศี	ราศี
เหนือ	เมษ	มิถุน	พฤษภ	กัมภ์	มิถุน	มกร
องศา	นาที่	วินาที	นาที่	วินาที	นาที่	วินาที
๑	๑๑๐	๔๖	๑๑๙	๑	๑๒๘	๒๖
๒	๑๐๙	๔๐	๑๑๘	๒๓	๑๒๗	๑๒
๓	๑๐๘	๕	๑๑๗	๔๐	๑๒๖	๕๒
๔	๑๐๗	๑๓	๑๑๖	๕๘	๑๒๕	๔๒
๕	๑๐๖	๒๓	๑๑๕	๑๗	๑๒๔	๓๒
๖	๑๐๕	๓๔	๑๑๔	๒๖	๑๒๓	๒๒
๗	๑๐๔	๔๕	๑๑๓	๓๕	๑๒๒	๑๒
๘	๑๐๓	๕๖	๑๑๒	๔๔	๑๒๑	๐๒
๙	๑๐๒	๐๗	๑๑๑	๕๓	๑๒๐	๙๒
๑๐	๑๐๑	๑๘	๑๑๐	๐๒	๑๑๙	๙๒
๑๑	๑๐๐	๒๙	๑๐๙	๑๑	๑๑๘	๘๒
๑๒	๙๙	๔๐	๑๐๘	๒๐	๑๑๗	๗๒
๑๓	๙๘	๕๑	๑๐๗	๒๙	๑๑๖	๖๒
๑๔	๙๗	๐๒	๑๐๖	๓๘	๑๑๕	๕๒
๑๕	๙๖	๑๓	๑๐๕	๔๗	๑๑๔	๔๒
๑๖	๙๕	๒๔	๑๐๔	๕๖	๑๑๓	๓๒
๑๗	๙๔	๓๕	๑๐๓	๐๕	๑๑๒	๒๒
๑๘	๙๓	๔๖	๑๐๒	๑๔	๑๑๑	๑๒
๑๙	๙๒	๕๗	๑๐๑	๒๓	๑๑๐	๐๒
๒๐	๙๑	๐๘	๑๐๐	๓๒	๑๐๙	๙๒
๒๑	๙๐	๑๙	๙๙	๔๑	๑๐๘	๘๒
๒๒	๘๙	๓๐	๙๘	๕๐	๑๐๗	๗๒
๒๓	๘๘	๔๑	๙๗	๐๐	๑๐๖	๖๒
๒๔	๘๗	๕๒	๙๖	๐๙	๑๐๕	๕๒
๒๕	๘๖	๐๓	๙๕	๑๘	๑๐๔	๔๒
๒๖	๘๕	๑๔	๙๔	๒๗	๑๐๓	๓๒
๒๗	๘๔	๒๕	๙๓	๓๖	๑๐๒	๒๒
๒๘	๘๓	๓๖	๙๒	๔๕	๑๐๑	๑๒
๒๙	๘๒	๔๗	๙๑	๕๔	๑๐๐	๐๒
๓๐	๘๑	๕๘	๙๐	๐๓	๙๙	๙๒

สูตรต่างๆ

๘๑

วิท.	ราศี	ราศี	ราศี	ราศี	ราศี	ราศี
เหนือ	เมษ	มิถุน	พฤษภ	กัมภี	มิถุน	มกร
องศา	นาที	วินาที	นาที	วินาที	นาที	วินาที
๑๖	๙๗	๕๐	๓๐๙	๕๐	๑๒๔	๙
๑๗	๙๖	๕๙	๓๐๗	๕๙	๑๒๓	๕๐
๑๘	๙๖	๕	๓๐๗	๑๒	๑๒๓	๓๒
๑๙	๙๕	๕	๓๐๖	๒๗	๑๒๓	๑๓
๒๐	๙๔	๙	๓๐๕	๔๒	๑๒๒	๕๕
๒๑	๙๓	๑๒	๓๐๔	๕๗	๑๒๒	๓๖
๒๒	๙๒	๑๒	๓๐๔	๙	๑๒๒	๑๖
๒๓	๙๑	๑๔	๓๐๓	๒๑	๑๒๑	๕๖
๒๔	๙๐	๑๔	๓๐๒	๓๕	๑๒๑	๓๗
๒๕	๘๙	๑๔	๓๐๑	๔๙	๑๒๐	๑๖
๒๖	๘๘	๑๒	๓๐๐	๕๗	๑๒๐	๕๖
๒๗	๘๗	๑๑	๓๐๐	๗	๑๒๐	๓๕
๒๘	๘๖	๕	๘๙	๑๕	๑๒๐	๑๔
๒๙	๘๕	๐	๘๘	๒๓	๑๑๙	๕๒
๓๐	๘๓	๕๓	๘๗	๓๐	๑๑๙	๒๙

๑๒๑ อัตราเวลาที่นคร และวิถันครจังหวัดต่างๆ ในประเทศสยาม

จังหวัด	อัตราเวลา	วิถันคร	จังหวัด	อัตราเวลา	วิถันคร	
	ที่มันคร	เหนือ		ที่มันคร	เหนือ	
	นาที	วินาที	องศา	ลิปดา		
กรุงเทพ ฯ ขนบุรี	—	—	๑๓	๔๕	เพชรบุรี	+ ๒ ๑๘ ๑๓ ๖
กระบี่	- ๖	๕๔	๙ ๙	เพชรบูรณ์	+ ๒ ๕๐ ๑๖ ๑๙	
กระบี่	- ๗	๕๐	๑๐ ๑๖	แพร่	- ๑ ๑๐ ๑๙	
กาญจนบุรี	- ๓	๕๙	๑๔ ๐	ภูเก็ต	- ๙ ๕๔ ๗	

จังหวัด	อัตราเวลา		วิถันตร		จังหวัด	อัตราเวลา		วิถันตร	
	ที่หนันตร	นาที่	นาที่	นาที่		ที่หนันตร	นาที่	นาที่	นาที่
กำแพงเพชร	- ๓	๔๒	๑๖	๓๔	มหาสารคาม	+ ๒	๔๒	๑๖	๓๐
ขอนแก่น	+ ๙	๔๖	๑๖	๓๒	แม่ฮ่องสอน	- ๑๐	๔๖	๑๙	๓๒
จันทบุรี	+ ๙	๑๙	๑๒	๓๙	ยะลา	+ ๒	๔๒	๖	๓๖
นครราชสีมา	+ ๒	๑๙	๑๓	๔๔	ร้อยเอ็ด	+ ๑๒	๕๐	๑๕	๕๙
ชลบุรี	+ ๒	๑๙	๑๓	๒๖	ระนอง	- ๗	๒๖	๑๖	๔
ชัยนาท	- ๑	๓๐	๑๕	๓๖	ระยอง	+ ๓	๑๔	๑๒	๔๖
ชัยภูมิ	+ ๖	๒	๑๕	๔๐	ราชบุรี	- ๒	๑๙	๑๓	๓๙
ชุมพร	- ๕	๑๖	๑๐	๓๑	ตาก	+ ๐	๓๔	๑๔	๕๐
เชียงราย	- ๒	๔๖	๑๙	๕๒	ตาก	- ๔	๑๔	๑๙	๑๙
เชียงใหม่	- ๖	๑๔	๑๙	๔๖	ตาก	- ๔	๓๙	๑๙	๓๒
ศรีสะเกษ	- ๔	๖	๗	๓๔	เลย	+ ๔	๕๐	๑๗	๒๙
ตราด	+ ๙	๒๖	๑๒	๑๔	ศรีสะเกษ	+ ๕	๕๔	๑๕	๔
ตาก	- ๕	๕๐	๑๖	๕	ฉะเชิงเทรา	+ ๑๔	๑๐	๑๗	๙
นครนายก	+ ๓	๑๔	๑๔	๑๐	ฉะเชิงเทรา	+ ๐	๔๒	๗	๖
นครปฐม	- ๑	๕๙	๑๓	๕๕	ฉะเชิงเทรา	- ๐	๑๙	๖	๔๐
นครพนม	+ ๑๖	๕๙	๑๗	๒๔	สมุทรปราการ	+ ๐	๔๒	๑๓	๓๖
นครราชสีมา	+ ๖	๒๔	๑๔	๕๙	สมุทรสงคราม	- ๑	๕๙	๑๓	๓๔
นครศรีธรรมราช	- ๒	๖	๙	๒๖	สมุทรสาคร	+ ๐	๑๐	๑๓	๓๖
นครสวรรค์	- ๑	๓๔	๑๕	๓๖	สระบุรี	+ ๒	๒	๑๔	๓๙
นนทบุรี	+ ๐	๔	๑๓	๕๑	สิงห์บุรี	+ ๐	๒๔	๑๔	๕๒
นราธิวาส	+ ๕	๓๙	๖	๒๖	สุโขทัย	- ๒	๑๙	๑๗	๕
	+ ๑	๖	๑๙	๔๖	สุพรรณบุรี	- ๐	๑๙	๑๔	๒๖

สูตรต่าง ๆ

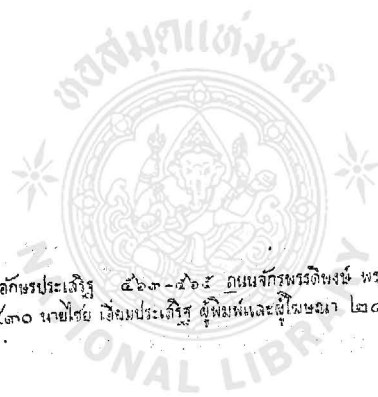
๘๓

จังหวัด	อัตราเวลา		วิถันตร		จังหวัด	อัตราเวลา		วิถันตร	
	ที่หนักร		เหนือ			ที่หนักร		เหนือ	
	นาที่	วินาที	องศา	ลิปดา		นาที่	วินาที	องศา	ลิปดา
บุรีรัมย์	+ ๒	๔๒	๑๕	๐	ตราขมิ้น	- ๔	๓๘	๙	๑๐
ปทุมธานี	+ ๐	๒	๑๔	๖	ตรีนคร	+ ๓	๑๐	๑๔	๕๖
ประจวบคีรีขันธ์	- ๓	๓๔	๑๓	๕๐	หนองคาย	+ ๘	๕๘	๑๘	๔๐
ปราจีนบุรี	+ ๓	๓๘	๑๓	๕๖	อยุธยา	+ ๐	๑๘	๑๔	๒๒
ปัตตานี	+ ๒	๕๐	๖	๕๒	อ่างทอง	+ ๐	๑๘	๑๔	๔๐
พังงา	- ๘	๓๐	๘	๓๒	อุดร	+ ๘	๖	๑๗	๒๔
พทต	+ ๒	๒๖	๗	๔๐	อุดรคิต	- ๑	๓๔	๑๗	๓๘
พจตร	- ๐	๓๘	๑๖	๒๐	อุทัยธานี	- ๑	๕๘	๑๕	๒๖
พิษณุโลก	- ๑	๑๐	๑๖	๔๘	อุตรดิตถ์	+ ๑๘	๒	๑๕	๑๘

อัตราเวลาตามแผนที่ให้ไว้ ก่อเอากรุงเทพ ฯ รัตนบุรีเป็นศูนย์กลาง ฉะนั้น
เมื่อต้องการวัดเวลาจังหวัดอื่น ๆ ต้องวัดจากเวลามาตรของกรุงเทพ ฯ รัตนบุรี.

ถ้าเวลาประสงค์หรือเวลาเกิดนั้นก่อนวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๓ เวลา
นั้นเป็นเวลามาตรของกรุงเทพ ฯ รัตนบุรีอยู่แล้ว ถ้าต้องการวัดเวลาสำหรับ
จังหวัดอื่น ๆ ก็เอาอัตราเวลาที่ขึ้นตรงกับจังหวัดนั้น ๆ + กับหรือ - จากเวลามาตร
ของกรุงเทพ ฯ รัตนบุรี ได้เป็นเวลามาตรของจังหวัดนั้น ๆ.

ถ้าเวลาประสงค์หรือเวลาเกิดนั้นภายหลังเที่ยงคืนวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.
๒๔๖๓ เป็นต้นมา เวลานั้นเป็นเวลาอัตราของประเทศ ต้องวัดเวลานั้นเป็นเวลา
มาตรฐานของกรุงเทพ ฯ รัตนบุรีเสียก่อน โดยเอา ๑๘ นาที ๒ วินาทีตามเวลา
นั้นได้เท่าใดเป็นเวลามาตรของกรุงเทพ ฯ รัตนบุรี ถ้าต้องการวัดเวลาสำหรับจังหวัด
อื่น ๆ ก็เอาอัตราเวลาที่ขึ้นตรงกับจังหวัดนั้น ๆ + กับหรือ - จากเวลามาตรของ
กรุงเทพ ฯ รัตนบุรี ได้เป็นเวลามาตรของจังหวัดนั้น ๆ

พิมพ์ที่ 1.พ อักษรประเสริฐ ๕๖๓-๕๖๕ ถิ่นนักษิณพารวณัง พระนคร.
โทร. ๒๕๕๓๐ นายไต้ย เวียงประเสริฐ ผู้พิมพ์และผู้จัดการ ๒๕๕๖